

การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม

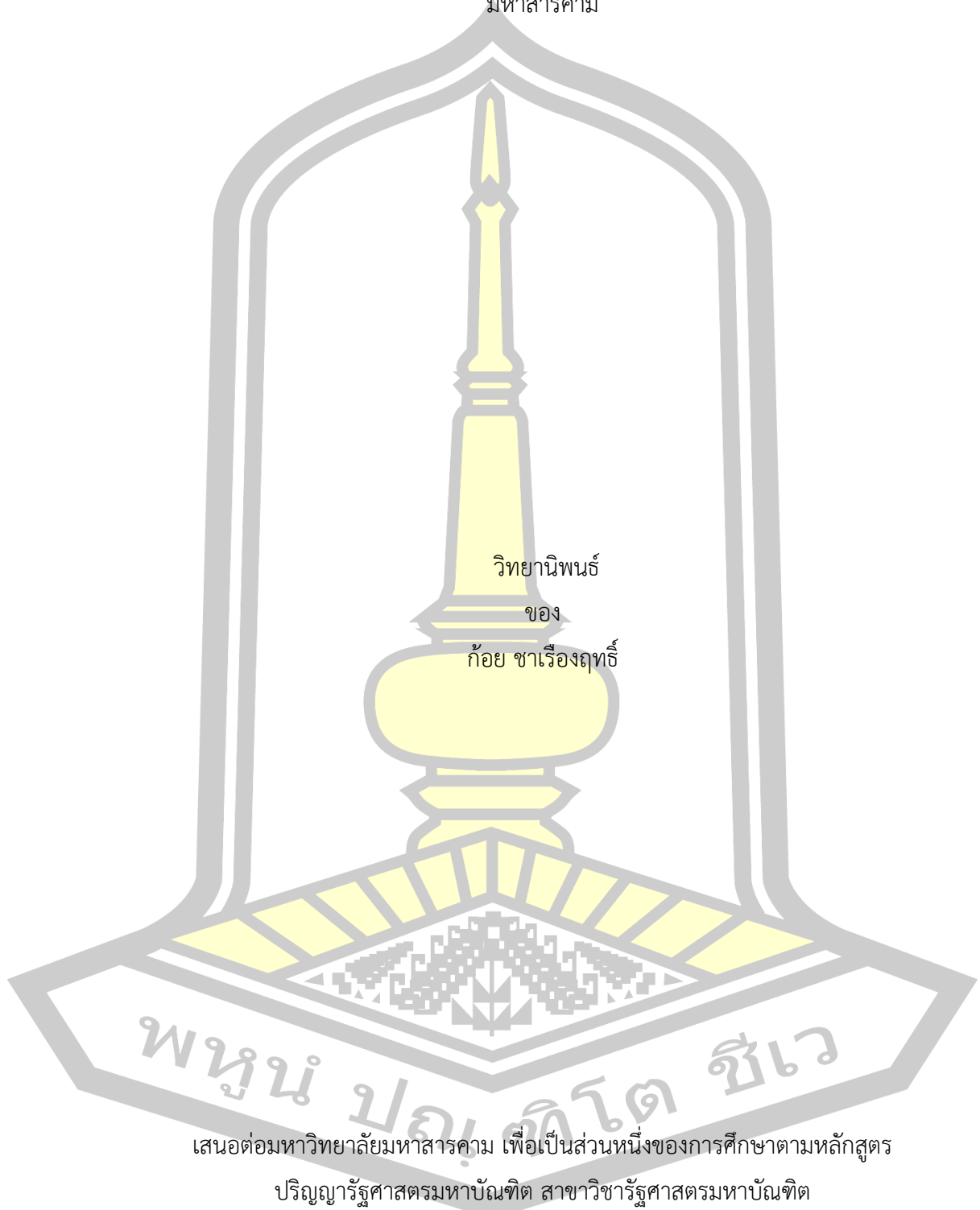
วิทยานิพนธ์
ของ
ก้อย ษาเรืองฤทธิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สิงหาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม

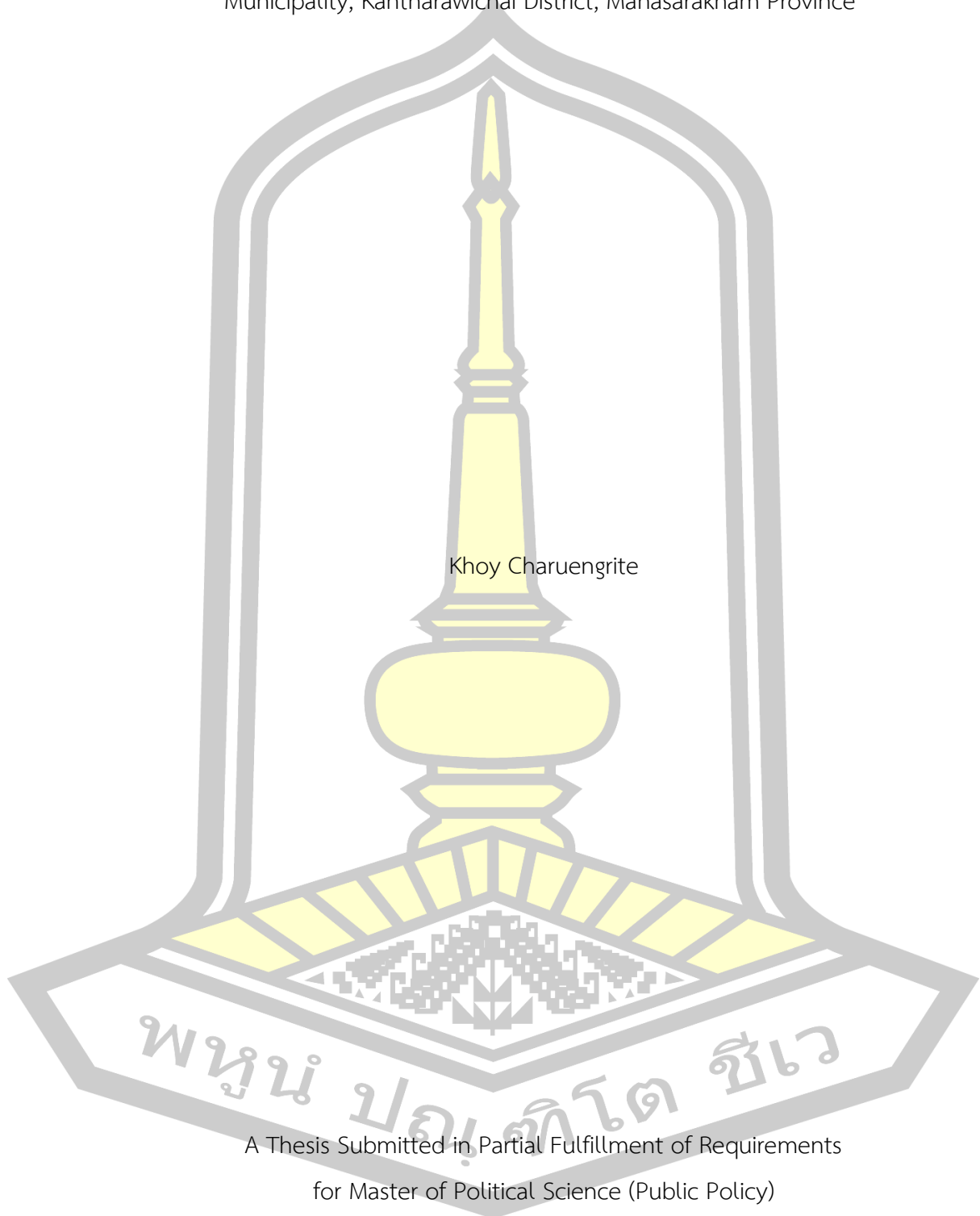

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สิงหาคม 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Public Administration Base on Good Governance in Thakhonyang Sub-district
Municipality, Kantharawichai District, Mahasarakham Province

Khoy Charuengrite

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Political Science (Public Policy)

August 2019

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวก้อย ชาญเรืองฤทธิ
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ประโยชน์ ส่งกลิ่น)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ณัฐกานต์ อัครพงศ์พิศักดิ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. ภักดี โพธิ์สิงห์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ. เข็มชาญ จงสมชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม		
ผู้วิจัย	ก้อย ษาเรืองฤทธิ์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ประโยชน์ สังกสิน		
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1. เพื่อศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล และ 2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 378 คน โดยใช้สูตรโรยยามาเน่ ผู้ให้สัมภาษณ์ คือ พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น .95 ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหลัก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส

2. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะที่สำคัญในหลักนิติธรรม คือ เทศบาลควรมีการชี้แจง หรือให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ ระเบียบต่างๆ ของเทศบาลแก่ประชาชน หลักคุณธรรม คือ เทศบาลควรมีการส่งเสริมให้

พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดถือผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก หลักความโปร่งใส คือ เทศบาลควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง โดยมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย หลักการมีส่วนร่วม คือ เทศบาลควรเพิ่มช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน หลักความรับผิดชอบ คือ เทศบาลควรดำเนินการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนทันที เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน และหลักความคุ้มค่า คือ เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, การบริหารงานภาครัฐ

TITLE	Public Administration Base on Good Governance in Thakhonyang Sub-district Municipality, Kantharawichai District, Mahasarakham Province		
AUTHOR	Khoy Charuengrite		
ADVISORS	Associate Professor Prayote Songklin , Ph.D.		
DEGREE	Master of Political Science	MAJOR	Public Policy
UNIVERSITY	Mahasarakham University	YEAR	2019

ABSTRACT

This research aimed to 1) study public administration based on good governance and 2) study suggestions for public administration based on good governance in Thakhonyang sub-district municipality, Kantharawichai district, Mahasarakham province. The research was conducted by using mixed method including both quantitative and qualitative approaches. The samples in this research were 378 people who were 18 years old or over who had a legal right to vote in Thakhonyang sub-district municipality, Kantharawichai district, Mahasarakham province, obtained by using Taro Yamane formula. The interviews purposively selected in this research consisted of 10 officials in Thakhonyang sub-district municipality, and 10 community leaders and people in Thakhonyang sub-district municipality. The instruments used for data collection were questionnaire and semi-structured interviewing form. The questionnaire reliability was .95. The statistics used for data analyses included the percentage, frequency, mean, and standard deviation.

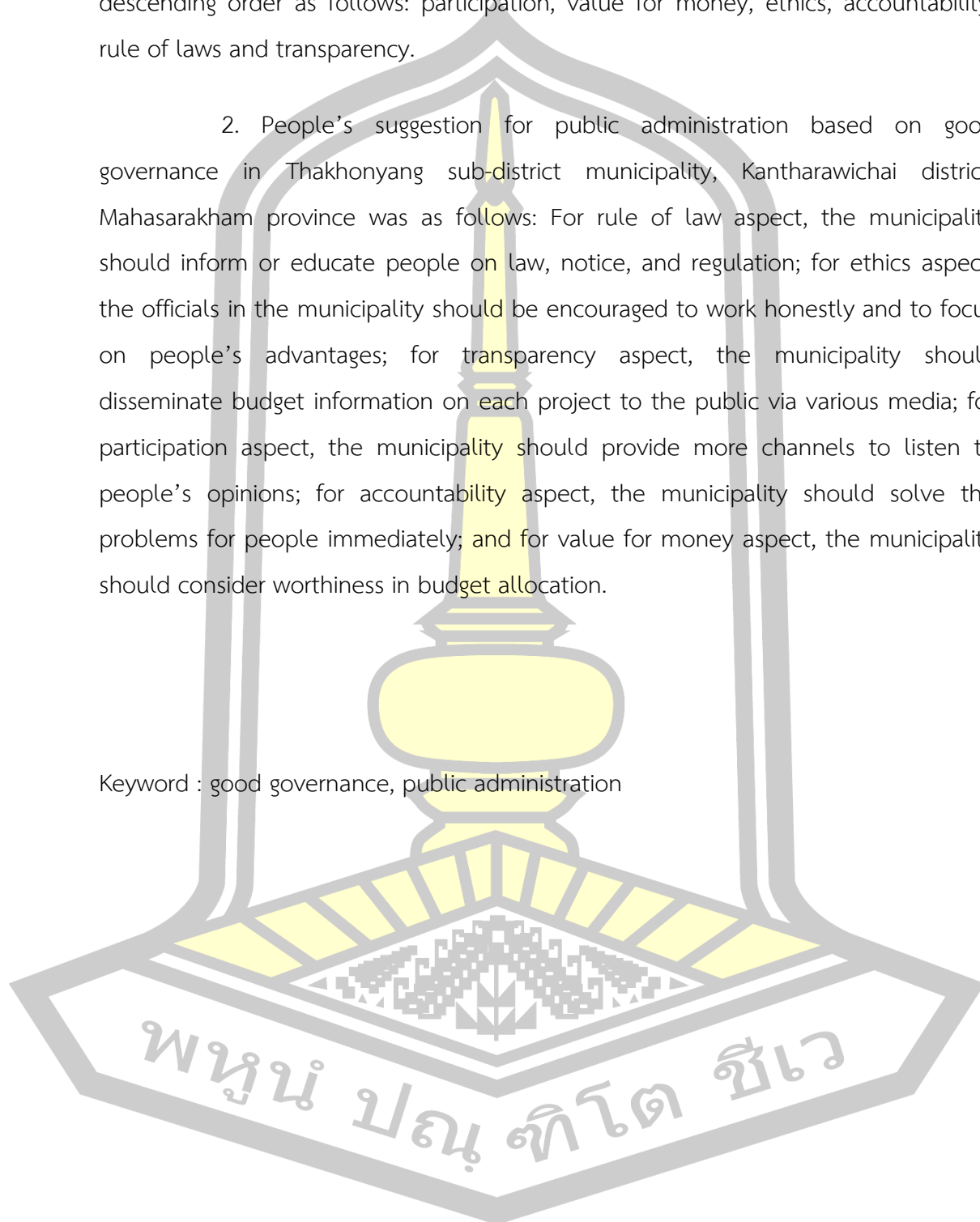
The results of the study were as follows:

1. People's overall opinion about public administration based on good governance in Thakhonyang sub-district municipality, Kantharawichai district, Mahasarakham province, was at a moderate level. Considering each aspect, it was

found that every aspect was at a moderate level and could be arranged in descending order as follows: participation, value for money, ethics, accountability, rule of laws and transparency.

2. People's suggestion for public administration based on good governance in Thakhonyang sub-district municipality, Kantharawichai district, Mahasarakham province was as follows: For rule of law aspect, the municipality should inform or educate people on law, notice, and regulation; for ethics aspect, the officials in the municipality should be encouraged to work honestly and to focus on people's advantages; for transparency aspect, the municipality should disseminate budget information on each project to the public via various media; for participation aspect, the municipality should provide more channels to listen to people's opinions; for accountability aspect, the municipality should solve the problems for people immediately; and for value for money aspect, the municipality should consider worthiness in budget allocation.

Keyword : good governance, public administration

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ สังกิ้น กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกานต์ อัครพงศ์พิศักดิ์ กรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการสอบ ที่ให้คำปรึกษา และคำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นักศึกษาจึงขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ โปกาวิน ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรสาขา วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ช่วยอนุเคราะห์ตรวจสอบด้านเนื้อหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรวิชาเอกรัฐศาสตร์ วิชาเอกการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ช่วยอนุเคราะห์ตรวจสอบด้านสถิติ และนายไสว ประภาศรี ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ที่ช่วยอนุเคราะห์ตรวจสอบด้านการใช้ภาษา และให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณท่านนายกเทศมนตรี พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความร่วมมือนักศึกษาเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์ การทดสอบเครื่องมือการวิจัย และในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ และเจ้าหน้าที่คณะวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่บริการและให้คำปรึกษานักศึกษาเป็นอย่างดีตลอดการทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่นั้นจนจบ

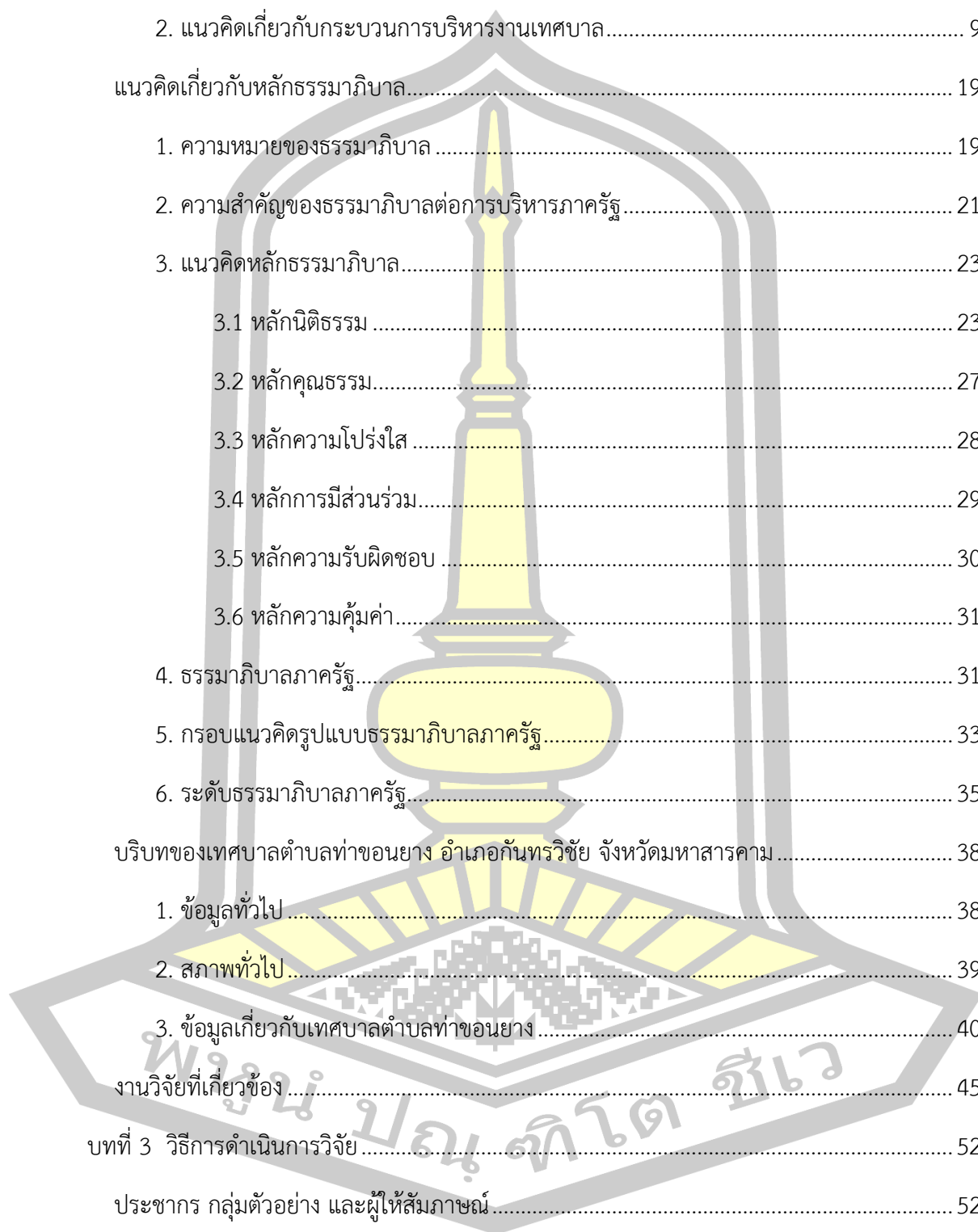
สุดท้ายนี้นักศึกษาขอขอบพระคุณบิดาและมารดาที่อุปการะเลี้ยงดู และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านทุนการศึกษา และให้กำลังใจแก่นักศึกษามาโดยตลอด จากการศึกษาครั้งนี้ศึกษานำไปปรับใช้ในการบริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและสังคม

พูน ปณ ทิโต ชีเว ก้อย ชาเรืองฤทธิ์

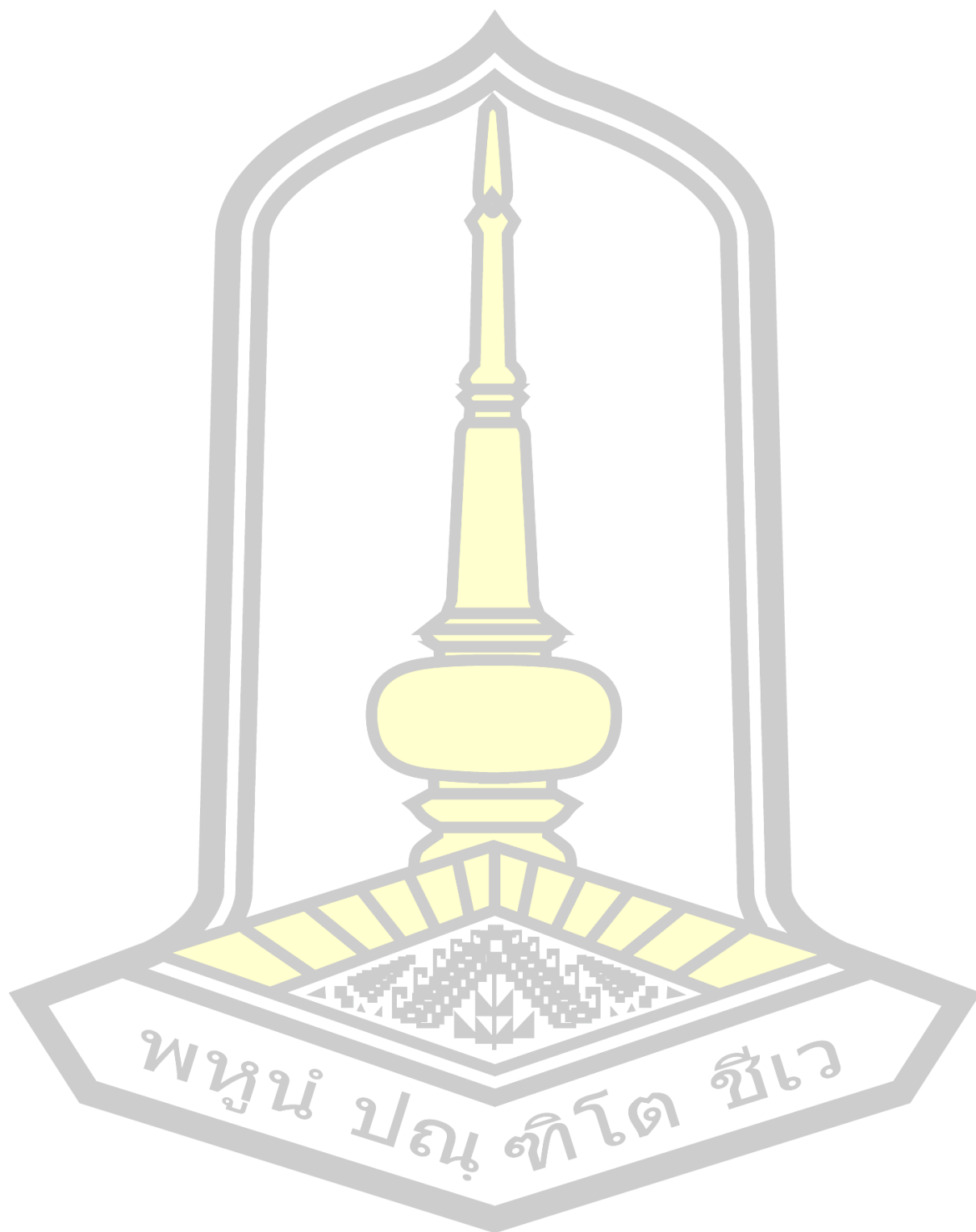
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ฑ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
1. ขอบเขตด้านพื้นที่.....	3
2. ขอบเขตด้านระยะเวลา.....	4
3. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้สัมภาษณ์.....	4
3.1 ประชากร (Population).....	4
3.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample).....	4
3.3 ผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewer).....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ของการศึกษางานวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ.....	8

1. ความหมายของการบริหารงานภาครัฐ.....	8
2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานเทศบาล.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	19
1. ความหมายของธรรมาภิบาล.....	19
2. ความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารภาครัฐ.....	21
3. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล.....	23
3.1 หลักนิติธรรม.....	23
3.2 หลักคุณธรรม.....	27
3.3 หลักความโปร่งใส.....	28
3.4 หลักการมีส่วนร่วม.....	29
3.5 หลักความรับผิดชอบ.....	30
3.6 หลักความคุ้มค่า.....	31
4. ธรรมาภิบาลภาครัฐ.....	31
5. กรอบแนวคิดรูปแบบธรรมาภิบาลภาครัฐ.....	33
6. ระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ.....	35
บริบทของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม.....	38
1. ข้อมูลทั่วไป.....	38
2. สภาพทั่วไป.....	39
3. ข้อมูลเกี่ยวกับเทศบาลตำบลท่าขอนยาง.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้สัมภาษณ์.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55

การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลัก ธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	61
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรร มาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	68
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิ บาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	71
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
ความมุ่งหมายของการวิจัย	109
สรุปผล	109
อภิปรายผล	117
ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	130
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	131
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	138
ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	145
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	148

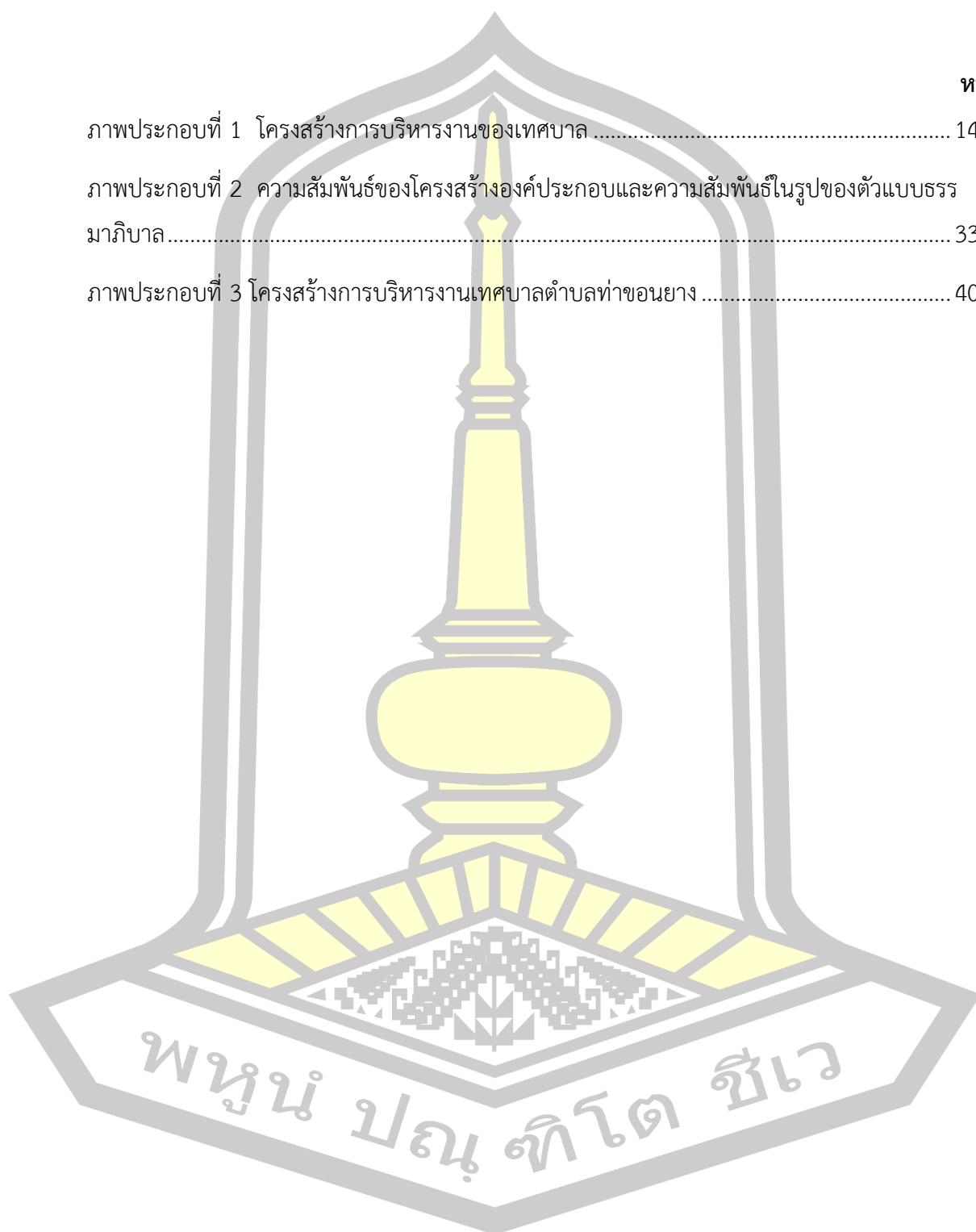
สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แผนการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริตของเทศบาลตำบลท่า ขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2559 – 2561).....	42
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลใน เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามหลักธรร มาภิบาล	61
ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักนิติธรรมเป็นรายชื่อ	62
ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักคุณธรรมเป็นรายชื่อ	63
ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักความโปร่งใสเป็นรายชื่อ. 64	
ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักการมีส่วนร่วมเป็นรายชื่อ 65	
ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักความรับผิดชอบเป็นรายชื่อ	66
ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลใน เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักความคุ้มค่าเป็นราย ชื่อ	67
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิ บาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	68
ตารางที่ 12 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	146

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล	14
ภาพประกอบที่ 2 ความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์ประกอบและความสัมพันธ์ในรูปของตัวแบบธรรมาภิบาล	33
ภาพประกอบที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลท่าขนอยาง	40

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คำว่า “ ธรรมาภิบาล “ ปรากฏอย่างเป็นทางการจากเอกสารรายงานของธนาคารโลกว่า ด้วยปัญหาการพัฒนาของกลุ่มประเทศในอนุภาคซาราในแอฟริกา (Sub – Sahara Africa : From crisis to sustainable growth) ตีพิมพ์ระหว่าง ค.ศ.1989 (พ.ศ.2532) ซึ่งเป็นรายงานของธนาคารโลกในยุคแรกที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลและการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และต่อมาผลการศึกษาวิเคราะห์ประสบการณ์ของ IMF ในการให้ประเทศต่าง ๆ กู้เงินเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ มีข้อสรุปว่า กุญแจสำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศ ที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน คือ การที่ประเทศนั้น ๆ มีการจัดการปกครองและมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้อย่างเคร่งครัด ดูเหมือนว่าจะเป็นความเชื่อจริงจังของธนาคารโลก ที่กล่าวว่าปัญหาหลักของการพัฒนาในอนุภูมิภาคนี้ ได้แก่ จุดอ่อนของระบบ governance ต่อมาก็มีผู้ขานรับอย่างรวดเร็วว่าเรื่องนี้ไม่ใช่ปัญหาเฉพาะในแอฟริกาเท่านั้น แต่เป็นปัญหาร่วมของชาติต่าง ๆ ทั่วไป ฉะนั้นธรรมาภิบาลหรือ good governance จึงกลายเป็นองค์ประกอบที่จะขาดเสียมิได้ประการหนึ่งของสูตรการพัฒนา หรือการบริหารการพัฒนา (development management) ในนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย (ปฐม มณีโรจน์. 2554, อ้างถึงใน รัชยา รักดีจิตต์, 2555)

การนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในประเทศไทยใน พ.ศ.2542 รัฐบาลไทยได้บัญญัติความหมายที่เป็นทางการของคำว่า “ good governance ” ว่าหมายถึง “ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ” และให้นิยามว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งขณะนั้นประเทศไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการเงิน จึงเกิดความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในฐานะองค์ประกอบสำคัญในการบูรณะสังคมและประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ และสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทันสถานการณ์ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนัก

นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบปฏิบัติของส่วนราชการโดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองของภาครัฐที่เกิดตามหลักการกระจายอำนาจ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ที่ปรากฏในมาตรา 78 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยมีความสำคัญคือ รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ซึ่งมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยสิ่งที่สามารถสะท้อนระดับของการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด สามารถพิจารณาได้จากการให้อำนาจหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการแทรกแซงหรือกำกับดูแลของส่วนกลาง กล่าวคือ หากอำนาจหน้าที่ในการจัดทำภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่กว้างขวาง ย่อมสะท้อนถึงระดับการกระจายอำนาจที่มีอยู่สูง และหากส่วนกลางเข้ามาแทรกแซงหรือกำกับดูแลอยู่น้อย ก็สามารถสะท้อนถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่สูง เป็นต้น ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 -พ.ศ.2560 และกฎหมายเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ สำหรับการจัดทำบริการสาธารณะที่ถือเป็นอำนาจหน้าที่ของระดับชาติ (รัฐ) และระดับท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เพื่อตอบสนองความต้องการและความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหน่วยการปกครองของภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งก็เกิดปัญหาในการบริหารงาน เช่น ปัญหาการจัดสรรงบประมาณ ปัญหาการบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก การนำแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นแนวทางในการช่วยแก้ไขปัญหาล่าช้า

เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ท้องถิ่นเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการเสริมสร้างความมีศักดิ์ศรีของการเป็นหน่วยงานภาครัฐ อีกทั้งสร้างความมั่นใจ ความศรัทธา และความไว้วางใจจากประชาชนผู้รับบริการผู้ปฏิบัติงาน

และผู้มีส่วนได้เสีย โดยทางผู้บริหารของเทศบาลตำบลท่าขอนยางเห็นสมควรให้มีการจัดทำนโยบาย กำกับดูแลองค์กรที่ดีของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง เพื่อเป็นแนวทางยึดถือปฏิบัติในการดำเนินงาน ของพนักงานเทศบาลทุกระดับในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง และมีแนวทางในการส่งเสริมให้องค์กร เกิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อบังคับเทศบาลตำบลท่าขอนยางว่า ด้วยจรรยาบรรณข้าราชการ พ.ศ. 2559 , ประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชั่น , มาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของข้าราชการ พนักงานท้องถิ่น ลูกจ้างเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง , แผนเสริมสร้างมาตรฐานวินัยคุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริต เป็นต้น เทศบาลตำบลท่าขอนยางมุ่งเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สอดคล้องตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 แต่อย่างไรก็ตามเทศบาลตำบลท่าขอน ยางก็มีปัญหาในการจัดการขยะล้นเมือง ปัญหาปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำชีและบริเวณหมู่บ้านใกล้เคียงที่ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและการควบคุมการผลิตน้ำประปา ซึ่งเทศบาลยังไม่สามารถแก้ไขปัญหา ดังกล่าวได้

จากสภาพการณ์บริหารขององค์กรดังกล่าว นักศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการ บริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด มหาสารคาม ซึ่งข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าขอนยางให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่า ขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ พื้นที่เขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้มีกำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่เดือนตุลาคม – เมษายน 2562

3. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้สัมภาษณ์

3.1 ประชากร (Population)

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6,938 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม. 2561)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 378 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่

3.3 ผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewer)

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.3.1 พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 คน โดยการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง

3.3.2 ผู้นำชุมชนและประชาชน จำนวน 10 คน ดังนี้

1. ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์หมู่ที่ 8 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1 , ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2 , ผู้นำกลุ่มเกษตรกรบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2 และประธานกองทุนสตรีบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 4 โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน โดยการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้า (ถวิลวดี บุรีกุล, 2549, pp. 42–94) จำนวน 6 หลัก ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส

4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายงานวิจัยดังนี้

1. การบริหารงานภาครัฐ หมายถึง การบริหารกิจกรรมขององค์กรภาครัฐ ซึ่งเป็นการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการทรัพยากรในการบริหารงาน ได้แก่ คน (Man), เงิน (Money), ทรัพยากร (Material) , การจัดการที่ดี(Management)

2. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เป็นแนวทางในการจัดระเบียบการบริหารงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความยุติธรรม การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของธรรมาภิบาลจำนวน 6 หลัก ดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานภาครัฐ หมายถึง การบริหารกิจกรรมขององค์กรภาครัฐ ซึ่งเป็นการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการทรัพยากรในการบริหารงาน ได้แก่ คน (Man) , เงิน (Money) , ทรัพยากร (Material) , การจัดการที่ดี (Management)

2. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เป็นแนวทางในการจัดระเบียบการบริหารงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความยุติธรรม การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของธรรมาภิบาลจำนวน 6 หลัก ดังต่อไปนี้

2.1 หลักนิติธรรม หมายถึง หน่วยงานภาครัฐมีนโยบาย การตราหรือใช้กฎหมาย ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ มีความชัดเจนสอดคล้องกับสังคม มีการให้สิทธิและเสรีภาพประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตามความเหมาะสมและประชาชนในสังคมเกิดการยอมรับ พนักงานเทศบาลยึดหลักกฎหมาย และระเบียบในการบริหารงาน

2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง พนักงานเทศบาลยึดหลักการบริการประชาชนด้วยความเสมอภาคและยึดถือผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก พนักงานเทศบาลทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ทุจริตในหน้าที่การงาน และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

2.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจในการบริหารงานแก่ประชาชนในสังคม โดยการสร้างกลไกในองค์กรให้เกิดการตรวจสอบ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน เพื่อให้ประชาชนในสังคมสามารถตรวจสอบการทำงานขององค์กรได้

2.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนในสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานในหน่วยงานภาครัฐในลักษณะการให้ข้อมูลแก่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมรับฟังความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และพัฒนาศักยภาพโดยการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมและแก้ไขปัญหาจากการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคมได้ เช่น มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนประชาพิจารณ์นโยบายของรัฐบาล มีการประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในการจัดทำแผนพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น

2.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง หน่วยงานภาครัฐมีการยอมรับและตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเพื่อประชาชนในสังคม ใส่ใจต่อปัญหาของสาธารณชน มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน กล้าที่จะยอมรับและแก้ไขปัญหาของประชาชนในสังคมที่เกิดจากบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ

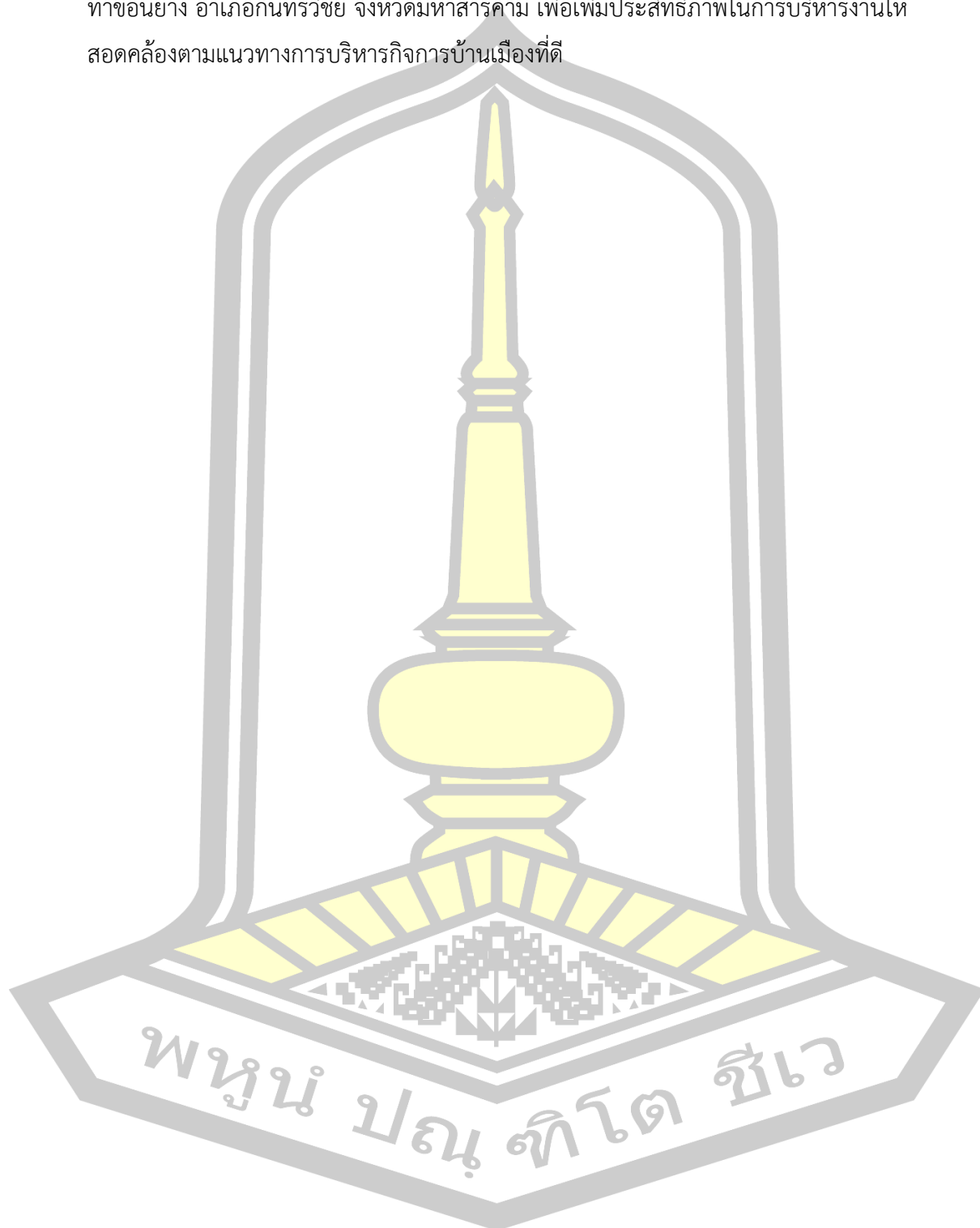
2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานภาครัฐและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและยั่งยืน มีการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันการบริการในหน่วยงานภาครัฐ มีการสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประชาชนในชุมชนด้านเศรษฐกิจ

3. พนักงานเทศบาล หมายถึง ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์ของการศึกษานวิจัย

1. เพื่อทราบถึงการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบล
ท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานให้
สอดคล้องตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
3. บริบทของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ

1. ความหมายของการบริหารงานภาครัฐ

(อุทัย เลาหวิเชียรและประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2528, p. 8) ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ (public administration) ใช้คำว่า การบริหารรัฐกิจ หมายถึง กิจกรรมการบริหารงานของภาครัฐ

(สร้อยตระกูล อรรถมานะ, อ้างถึงใน พระมหาสนอง ปจโจปการี, 2550) ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ (public administration) ใช้คำว่า การบริหารสาธารณะกิจ หมายถึง การบริหารงานสาธารณะในลักษณะที่เป็นกระบวนการ หรือกิจกรรมของการบริหารงานเกี่ยวกับสาธารณะ แทนคำว่า การบริหารรัฐกิจ, การบริหารราชการ, การบริหารราชการแผ่นดิน

(ติน ปรัชญพฤทธิ, 2528, pp. 1-2) ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ (public administration) ใช้คำว่า การบริหารรัฐกิจ หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับบริหารงานของรัฐ

(วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2555, p. 5) ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ (public administration) ใช้คำว่า การบริหารภาครัฐ หมายถึง การดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้

(อิสระ สุวรรณบล, 2519, pp. 4–5) ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ (public administration) ใช้คำว่า การบริหารภาครัฐ หมายถึง การกำหนดและการดำเนินยุทธศาสตร์และนโยบายสาธารณะเพื่อประโยชน์สาธารณะ

(เฟลิกซ์ ไนโกร, อ้างถึงใน ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2555, p. 6) ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ (public administration) ใช้คำว่า การบริหารราชการ หมายถึง

1. ความพยายามของกลุ่มคนที่จะร่วมมือกับปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ
2. มีขอบเขตครอบคลุมไปถึงการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสามฝ่ายนี้
3. มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยการบริหารราชการนั้นถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการเมือง
4. มีความแตกต่างจากการบริหารธุรกิจของเอกชน
5. เกี่ยวข้องกับกลุ่มเอกชนหลายกลุ่ม และปัจเจกชนหลายคนที่จะจัดบริการให้แก่ชุมชน

จากความหมายเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ (public administration) ของนักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า การบริหารงานภาครัฐ หมายถึง การบริหารกิจกรรมขององค์กรภาครัฐ ซึ่งเป็นการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการทรัพยากรในการบริหารงาน ได้แก่ คน (Man) , เงิน (Money) , ทรัพยากร (Material) , การจัดการที่ดี (Management)

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานเทศบาล

(สมบุญ เดชสมบุญสุข, 2545, p. 43) อธิบายกระบวนการบริหารงานเทศบาลคือ กระบวนการ (Process) ทำงานของเทศบาลให้บรรลุเป้าหมาย (Goal) โดยอาศัยทรัพยากรทางการบริหารอันมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งได้แก่ บุคคล (Man), เงิน (Money), ทรัพยากร (Material), วิธีการปฏิบัติ (Method) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness)

(วิรัช วิรัชนิการวรรณ, 2546, pp. 40–74) อธิบายแนวคิดกระบวนการบริหารงานที่พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิด POSDCoRB คือแนวคิดที่เรียกว่า PAMS – POSDCoRB ซึ่งเป็นแนวคิด

กระบวนการบริหารที่ช่วยให้การบริหารงานขององค์กรประสบความสำเร็จ และเป็นแนวคิดที่เทศบาลนำมาปรับใช้ในกระบวนการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งประกอบด้วย 11 ขั้นตอนดังนี้

1. นโยบาย (Policy) หมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติที่ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งเทศบาลได้มีการนำกระบวนการนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเทศบาล และวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ได้บัญญัติให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจกำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติ และนโยบาย นอกจากนี้ยังบัญญัติให้นายกเทศมนตรีรายงานและแถลงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาเทศบาลเป็นประจำทุกปี และให้ปลัดเทศบาลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรี และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย ดังนั้นเรื่องนโยบายจึงเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารงานของเทศบาลเป็นอย่างมาก

2. อำนาจหน้าที่ (Authority) หมายถึง อำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรและมีกฎหมายรองรับ ซึ่งในกระบวนการนี้สอดคล้องกับการมีอำนาจหน้าที่ของเทศบาลโดยมีกฎหมายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ กำหนดให้อำนาจเทศบาล ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารท้องถิ่นของรัฐรูปแบบหนึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ตัวอย่างอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่สำคัญมีดังนี้

2.1 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาล เช่น อำนาจหน้าที่ของเทศบาลในการมีอำนาจจัดทำในเขตเทศบาลด้านบริการสาธารณสุขแก่ประชาชน อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีในการกำหนดนโยบาย สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล รวมทั้งแต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาเทศบาลในการมีอำนาจเสนอร่างเทศบัญญัติ และเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญหรือวิสามัญของสภาเทศบาล อำนาจหน้าที่ของปลัดเทศบาลในการมีอำนาจเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรี รวมถึงรับผิดชอบ ควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย เป็นต้น

2.2 อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ได้กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจในการจัดระบบบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นจำนวน 31 ข้อ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดการศึกษา การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

3. จริยธรรม (Morality) หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติในการบริหารงานของบุคลากรในองค์กร เช่น การบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีเมตตา เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการนี้เทศบาลได้มีการนำมาใช้ในการปฏิญาณตนในที่ประชุมของสมาชิกสภาเทศบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 บัญญัติไว้เพื่อให้สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้แทนของประชาชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

4. จิตวิญญาณ (Spirit) หมายถึง จิตวิญญาณของบุคลากรในองค์กรที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนโดยส่วนรวม หรือหมายถึง การแสดงความรับผิดชอบเมื่อบริหารงานผิดพลาดตามสมควรแก่กรณี เช่น เมื่อบริหารงานผิดพลาดทำให้ประชาชนเสียหาย และเกิดการเดินขบวนขับไล่จากประชาชน เพราะประชาชนในสังคมไม่ยอมรับพฤติกรรมผิดกฎหมายอย่างร้ายแรงของบุคลากรในองค์กร บุคลากรก็ควรมีจิตวิญญาณด้วยการประกาศลาออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ดังนั้นจิตวิญญาณ ดังกล่าวข้างต้น จึงมีความหมายรวมถึง จิตใจ จิตสำนึก จิตสาธารณะ อุทิศตน ทศนคติ ค่านิยม แนวคิด ความซื่อตรงคงมั่น ซึ่งจิตวิญญาณเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคลากรในองค์กร ซึ่งในกระบวนการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งเป็นกระบวนการยึดถือและปลูกฝังจิตวิญญาณที่ทำให้เทศบาลเกิดเอกภาพในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะฝ่ายการเมืองในเทศบาล เพื่อช่วยให้เกิดการบริหารงานไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ช่วยยกระดับมาตรฐานการบริหารงานของเทศบาล

5. การวางแผน (Planning) หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อกำหนดอนาคตของหน่วยงาน ซึ่งเทศบาลนำกระบวนการนี้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาของเทศบาล และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเองหลายประการ รวมทั้งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองหรือแผนพัฒนาเทศบาล เช่น แผนพัฒนาของเทศบาลด้านการเมืองการปกครองและการบริหารให้ตรวจสอบได้ มีขั้นตอนหรือแนวทางการพัฒนาโดย (1) สร้างกลไกและกระบวนการตรวจสอบติดตามและประเมินผล (2) สนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐ (3) สนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชนกำกับดูแลการดำเนินการกับผู้กระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ซึ่งในการจัดทำแผนเทศบาลอาจจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นโดยเฉพาะเพื่อรับผิดชอบการวางแผน ดูแลการปฏิบัติตามแผน ตลอดจนติดตามประเมินผลแทน เป็นต้น ซึ่งกระบวนการวางแผนจะช่วยทำให้การบริหารงานของเทศบาลมีทิศทางและเกิดการตัดสินใจในการบริหารงานของ

บุคลากรในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบ ดังนั้นกระบวนการวางแผนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการบริหารงานของเทศบาลที่ช่วยส่งเสริมให้การบริการสาธารณะแก่ประชาชนมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

6. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง รูปแบบและโครงสร้าง รวมทั้งการจัดหน่วยงานในองค์กร ซึ่งเทศบาลก็มีการใช้กระบวนการนี้ในการจัดการรูปแบบและโครงสร้างของเทศบาล รวมถึงการจัดส่วนราชการของเทศบาล ดังนี้

6.1 รูปแบบและโครงสร้างของเทศบาล ตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2542 บัญญัติให้เทศบาลประกอบด้วย รูปแบบนายกเทศมนตรี ซึ่งประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยเทศบาลแห่งใดแห่งหนึ่งจะใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งก็ได้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลแต่ละแห่งตามวิธีการทำประชาคมติ รวมทั้งตามเงื่อนไขของกฎหมายด้วย

ในส่วนของโครงสร้างเทศบาล พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2552 บัญญัติให้ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติหรือสภาเทศบาล และฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งเลือกตั้งโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตามจำนวนดังนี้

- สภาเทศบาลตำบลประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 12 คน
- สภาเทศบาลเมืองประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 18 คน
- สภาเทศบาลนครประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 24 คน

สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี และให้ทุกเทศบาลมีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน โดยสมาชิกสภาเทศบาลประชุมเลือกกันเอง จะเลือกบุคคลอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลไม่ได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งประธานสภาและรองประธานสภาตามมติของสภาเทศบาล ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรี ถ้าในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ออกเสียงแสดงประชามติให้การบริหารเทศบาลเป็นรูปแบบนายกเทศมนตรี พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรี 1 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ ให้นายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ โดยนายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาลตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมายได้ตามจำนวนดังนี้

- เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 2 คน
- เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 3 คน

- เทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 4 คน

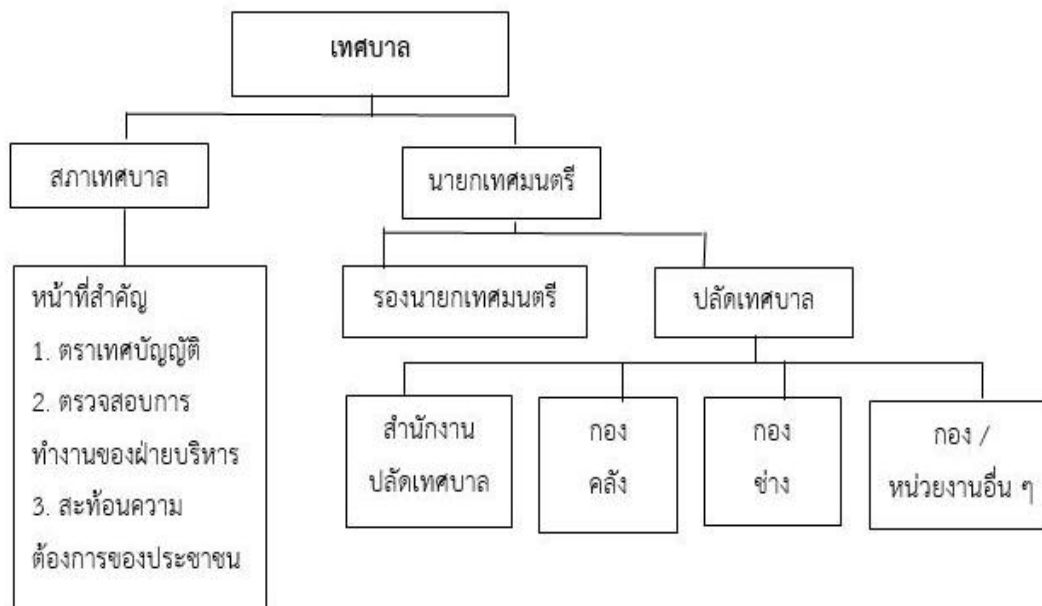
6.2 การจัดส่วนราชการของเทศบาล ตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2552 บัญญัติให้เทศบาลแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักปลัดเทศบาล และส่วนราชการ อื่นตามที่นายกเทศมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย

ในปี พ.ศ.2519 พระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ.2519 ได้กำหนดให้ พนักงานเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำที่มาจาก การบรรจุและแต่งตั้งรวมทั้งปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ในหน่วยงานของเทศบาล ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วนเพื่อให้บริการประชาชน ได้แก่ สำนัก ปลัดเทศบาล ส่วนคลัง ส่วนสาธารณสุข ส่วนช่าง ส่วนการประปา และส่วนการศึกษา ต่อมาได้มี ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดส่วนราชการของเทศบาล พ.ศ. 2541 กำหนดให้มีการ จัดตั้งกองหรือฝ่ายขึ้นได้ถึง 12 หน่วยงาน โดยเทศบาลบางแห่งอาจจัดตั้งน้อยกว่า 12 หน่วยก็ได้ ซึ่ง ทั้ง 12 หน่วยงานมีดังนี้

1. สำนักปลัด
2. กองการประปา หรือฝ่ายการประปา
3. กองการแพทย์หรือฝ่ายการแพทย์
4. สำนักการศึกษา หรือกองการศึกษา
5. สำนักการคลัง กองคลัง หรือฝ่ายคลัง
6. สำนักการช่าง กองช่าง หรือฝ่ายช่าง
7. กองช่างสุขาภิบาล หรือฝ่ายช่างสุขาภิบาล
8. กองวิชาการและแผนงาน หรือฝ่ายวิชาการและแผนงาน
9. กองสวัสดิการและสังคม หรือฝ่ายสวัสดิการและสังคม
10. สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หรือกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
11. หน่วยงานตรวจสอบภายใน
12. แขวง

พหุ ประ โท ชีวะ

โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล

(ที่มา : โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2556 : 112)

ภาพประกอบที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล

7. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวกับบุคลากรขององค์การ ซึ่งในกระบวนการนี้คือการบริหารงานที่เกี่ยวกับบุคลากรของเทศบาลทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำ โดยครอบคลุมเรื่อง ตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ผลประโยชน์ตอบแทน การจ่ายเงินค่าป่วยการ ตลอดจนบำเหน็จบำนาญเหล่านี้ เป็นต้น บุคลากรทั้ง 2 ฝ่ายนี้เป็นกำลังที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารงานของเทศบาลประสบความสำเร็จ ซึ่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้บัญญัติให้การบริหารงานบุคคลของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกรนั้น สำหรับบุคคลที่มีอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลโดยตรงของฝ่ายประจำคือ ปลัดเทศบาล ส่วนฝ่ายการเมืองคือ นายกเทศมนตรี

การบริหารงานบุคคลของฝ่ายการเมืองมีตัวอย่างกฎหมายที่บัญญัติถึงการบริหารบุคคลของฝ่ายดังกล่าว เช่น พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 บัญญัติไว้ว่า เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และยังบัญญัติให้การจ่ายเงินค่าป่วยการให้แก่นายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล เช่น พระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานเทศบาล เช่น พระราชกฤษฎีกา

ระเบียบพนักงานเทศบาล พ.ศ.2519 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2538 และ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2538 เป็นต้น อีกทั้งการจ่ายเงินค่าป่วยการแก่ประธานสภา รองประธานสภา สมาชิกสภาเทศบาลและการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้น ให้เป็นไปตามข้อบังคับซึ่งกระทรวงมหาดไทยกำหนดฐานะของเทศบาล

ในส่วนการบริหารงานบุคคลของฝ่ายประจำมีตัวอย่างกฎหมายที่บัญญัติถึงการบริหารบุคคลของฝ่ายดังกล่าว เช่น พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 บัญญัติเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญไว้ว่า ข้าราชการส่วนท้องถิ่นให้หมายความรวมถึงพนักงานเทศบาลด้วย และเมื่อข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดออกจากราชการ ให้จ่ายบำเหน็จหรือบำนาญจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นให้ตามเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ โดยสิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญเป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไม่ได้ พร้อมกันนี้ยังบัญญัติให้สิทธิในการขอบำเหน็จบำนาญปกติตามกฎหมายฉบับนี้มีอายุความ 3 ปี โดยข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ถึง 10 ปีบริบูรณ์มีสิทธิได้บำเหน็จ ส่วนข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีเวลาราชการสำหรับบำเหน็จบำนาญตั้งแต่ 10 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปมีสิทธิได้บำนาญ

ภายหลังจากที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ประกาศใช้ในเดือนพฤศจิกายน กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเพิ่มขึ้น มีส่วนช่วยกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมกับส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล

8. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การบังคับบัญชา การควบคุม และรับผิดชอบการบริหารงานขององค์กร ซึ่งในกระบวนการบริหารนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติของเทศบาล พ.ศ. 2496 บัญญัติให้คณะเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาล โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า และในกรณีที่นายกเทศมนตรีไม่อาจบริหารกิจการได้ให้นายกเทศมนตรีตั้งเทศมนตรีผู้หนึ่งทำการแทน การสั่ง อนุญาต การให้อนุมัติหรือการปฏิบัติกิจการที่คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมายใด ถ้ากฎหมายนั้นมีได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้นายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัดเทศบาลหรือรองปลัดเทศบาลทำการแทนคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณีได้และในกรณีได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะมอบอำนาจให้พนักงานเทศบาลแต่งตั้งหัวหน้าแผนกขึ้นไปทำการแทนได้

จากตัวอย่างพระราชบัญญัติดังกล่าวผู้เขียนสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การอำนวยการ

(Directing) เป็นกระบวนการบริหารที่เทศบาลมีการนำไปใช้ในกระบวนการบริหารงานโดยถูกกำหนดภายใต้กฎหมาย

9. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับบุคคลและระหว่างองค์กรด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับรัฐบาล ซึ่งเมื่อพิจารณาการบริหารงานของเทศบาลในกระบวนการนี้ได้มีกฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับการประสานงานตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ดังนี้

9.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับบุคคล และระหว่างเทศบาลด้วยกัน เห็นได้จาก

9.1.1 การเปิดโอกาสให้เทศบาลทำกิจการนอกเขตเทศบาลได้ เมื่อกิจการนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่ที่อยู่ในเขตของตน และได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล สภาจังหวัดหรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

9.1.2 เทศบาลอาจทำกิจการร่วมกับบุคคลอื่นโดยก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

9.1.3 ถ้ามีกิจการใดอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปที่จะร่วมกันทำเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การขึ้นเรียกว่า “สหการ” ซึ่งมีสภาพเป็นทบวงการเมือง และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้แทนของเทศบาลที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย โดยการจัดตั้งสหการและยุบเลิกสหการจะทำได้แต่โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา สหการนั้นอาจได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและอาจกู้เงินได้

9.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับประชาชน นอกเหนือการที่เทศบาลมีหน้าที่ให้บริการสาธารณะประชาชนแล้ว เทศบาลยังมีความสัมพันธ์กับประชาชนอีก เช่น

9.2.1 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2543 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อประโยชน์ในการขอปรึกษาความเห็นของประชาชนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกิจการสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่การออกเสียงประชามติที่เกี่ยวกับตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะจะกระทำมิได้ ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

9.2.2 พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าเสนอชื่อเสนอชื่อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อดำเนินการให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

10. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานเสนอความเห็นหรือยื่นเรื่องร้องเรียน และการควบคุมตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรจากภายในและภายนอก ซึ่งเทศบาลมีกระบวนการนี้ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ พ.ศ. 2496 แบ่งเป็น

10.1 การควบคุมตรวจสอบภายใน แบ่งเป็น

10.1.1 การควบคุมฝ่ายบริหารโดยสภาเทศบาล เช่น ในที่ประชุมสภาเทศบาล สำหรับรูปแบบคณะเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลย่อมมีสิทธิตั้งกระทู้ถามคณะเทศมนตรี หรือเทศมนตรีในข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับการงานในหน้าที่ได้ เป็นต้น

10.1.2 การควบคุมสมาชิกสภาเทศบาล เช่น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลย่อมสิ้นสุดลงเมื่อสภาเทศบาลมีมติให้ออกจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเทศบาลมีให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ เป็นต้น

10.2 การควบคุมตรวจสอบภายนอก แบ่งเป็น

10.2.1 การควบคุมโดยกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ อันเป็นลักษณะของการควบคุมทางการปกครองของรัฐบาลในส่วนกลาง ภายใต้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 เช่น ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล , ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีของเทศบาลนครและเทศบาลเมือง และให้นายอำเภอในกรณีของเทศบาลตำบลมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลในจังหวัดให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมายในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่ชี้แจงแนะนำตักเตือนเทศบาลและตรวจสอบกิจการ เรียกรายงานและเอกสารหรือสถิติใด ๆ จากเทศบาลมาตรวจ ตลอดจนเรียกสมาชิกสภาเทศบาลหรือพนักงานเทศบาลมาชี้แจงหรือสอบถาม เป็นต้น

10.2.2 การควบคุมโดยองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เช่น คณะกรรมการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง พ.ศ.2541 , ศาลรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2542 , คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ปปช.)ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 เป็นต้น

10.3 การควบคุมโดยกฎหมายอื่น เทศบาลยังถูกควบคุมตรวจสอบด้านการเงินจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2522 โดยเทศบาลถือเป็นหน่วยงานหนึ่งของหน่วยงานของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะต้องถูกสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ การตรวจสอบอาจเป็นลักษณะของการตรวจสอบปกติหรือการตรวจสอบพิเศษก็ได้ การตรวจสอบปกติส่วนใหญ่เป็นการตรวจสอบบัญชีประจำปี

งบประมาณหนึ่งๆ หรืออาจเป็น 2 หรือ 3 ปีงบประมาณต่อ 1 ครั้งก็ได้ ส่วนการตรวจสอบพิเศษ จะกระทำเมื่อมีกรณีเป็นที่สงสัยหรือในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่าเทศบาลมีการปฏิบัติที่มีชอบหรือส่อไปในทางไม่สุจริต นอกจากที่กล่าวมาแล้ว เทศบาลยังถูกควบคุมตรวจสอบตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 รวมทั้งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 เหล่านี้เป็นต้น

10.4 การควบคุมโดยประชาชน เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป โดยมีเงื่อนไขตามที่กฎหมายฉบับดังกล่าวที่ได้กำหนดไว้

11. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ รายรับ และรายจ่ายขององค์กร ซึ่งกระบวนการนี้ปรากฏในกฎหมายหลายฉบับของเทศบาล รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยการคลังของเทศบาล ซึ่งหมายถึง รายรับ รายจ่าย และเงินกู้ของเทศบาล

ตัวอย่างกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการงบประมาณของเทศบาล เช่น พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 บัญญัติเกี่ยวกับการคลังและทรัพย์สินของเทศบาลไว้ โดยงบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ แต่ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลาง ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปีก็ดี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดีให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังบัญญัติให้กระทรวงมหาดไทย ตราระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการคลัง รวมตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหาพัสดุและการจ้างเหมาขึ้นไว้

โดยปกติรายรับของเทศบาล ประกอบด้วย รายได้ เงินกู้ และเงินอุดหนุน เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของเทศบาล กฎหมายฉบับดังกล่าวได้บัญญัติให้เทศบาลอาจมีรายได้จากหลายแหล่ง เช่น ภาษีอากร , ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ , รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล , รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ , พันธบัตร หรือเงินกู้ , เงินกู้จากกระทรวงทบวงกรม องค์กรหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ต้องได้รับอนุญาตจากเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย , เงินอุดหนุน และเงินทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศ นอกจากนี้รายได้ของเทศบาลยังบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ.2497 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

สำหรับรายจ่ายของเทศบาล เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เงินตอบแทนอื่น ๆ ค่าใช้สอย ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ เงินอุดหนุน เป็นต้น โดยการจ่ายเงินอุดหนุน

และการจ่ายเงินเพื่อการลงทุนเทศบาลจะกระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นก็พอที่จะสรุปได้ว่ากระบวนการบริหารงานของเทศบาล เป็นกิจกรรมหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งเทศบาลมีการใช้แนวคิด PAMS – POSDCoRB ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิด POSDCoRB มีกระบวนการบริหารงาน 11 ขั้นตอนมาปรับใช้ในการบริหารงานเทศบาลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายของธรรมาภิบาล

(บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง วิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์การ

(UNESCAP, อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล, 2558, p. 4) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการโครงสร้างและความสัมพันธ์ของสถาบันทางการเมืองซึ่งครอบคลุมทั้งในส่วนของสถาบันทางการเมืองที่มีลักษณะอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การตัดสินใจจัดสรรทรัพยากร เพื่อบริหารกิจการของบ้านเมือง และแก้ไขปัญหาของสังคม ตลอดจนกระบวนการเข้ามีส่วนร่วมของภาคส่วนหรือฝ่ายต่าง ๆ ในการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบและกระบวนการทางกฎหมายอันชอบธรรม

(UNDP, อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล, 2558, p. 4) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง เป็นเรื่องของการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อจัดการประเทศชาติบ้านเมือง

(สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, อ้างถึงใน ปธาน สุวรรณมงคล, 2558, pp. 4-5) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานที่มีความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือหาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้น แต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง ซึ่งวิญญูชนพึงมีและพึงปฏิบัติ อาทิ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ การปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก เป็นต้น

(ประธาน สุวรรณมงคล, 2558, p. 5) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง หลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผล และความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่หนึ่ง ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และแนวทาง (guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นที่ไปตามหลักการที่กำหนด

(Lynn. Jr., Heinnirich and Hill. 2001 : 7 อ้างถึงใน โกวิทท์ กังสนันท์, 2552, p. 33) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ระบอบการปกครองบนฐานกฎหมาย กฎระเบียบ การตัดสินใจทางศาล และแนวการบริหารที่เป็นตัวกำหนด เป็นข้อจำกัด และเป็นปัจจัยทำให้สามารถในการผลิตสินค้าและบริการสาธารณะ โดยผ่านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

(Kettle.2005 : 90,อ้างถึงใน โกวิทท์ กังสนันท์, 2552, p. 33) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์กับประชาสังคมและสถาบันอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น และร่วมมือกันผลักดันชีวิตสังคมที่ดีขึ้น

(ประเวศ วะสี. 2540, อ้างถึงใน มนตรี บุญพาณิชย์, 2552, p. 66) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ธรรมรัฐ ซึ่งประกอบด้วยภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมที่มีความถูกต้องเป็นธรรม โดยรัฐและธุรกิจต้องมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบที่ถูกต้อง และภาคสังคมที่เข้มแข็ง ส่วนธรรมรัฐ หมายถึง การที่ประเทศมีพลังขับเคลื่อนที่ถูกต้องเป็นธรรมโดยการถักทอทางสังคมเพื่อสร้างพลังงานทางสังคม และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติก่อให้เกิดธรรมรัฐแห่งชาติขึ้น

(ธีรยุทธ บุญมี. 2541, อ้างถึงใน มนตรี บุญพาณิชย์, 2552, p. 66) ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุกระดับ การบริหารจัดการที่ดีดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้ด้วยประชาชน ข้าราชการ เป็นหุ้นส่วนกันในการกำหนดชะตากรรมของประเทศ และยังต้องมีกฎเกณฑ์ กติกาที่จะก่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหาร ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

จากความหมายธรรมาภิบาลของนักวิชาการหลายท่านพบว่า มีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ ส่วนภาครัฐ ส่วนภาคเอกชน และส่วนภาคประชาชน และอยู่บนหลักพื้นฐานของนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใสและหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ความหมายของธรรมาภิบาลเหล่านี้ขึ้นอยู่กับจุดเน้นและแนวคิดที่แตกต่างของนักวิชาการแต่ละคน

กล่าวโดยสรุปได้ว่าธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เป็นแนวทางในการจัดระเบียบการบริหารงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความยุติธรรม การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่ง

ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

2. ความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารภาครัฐ

(ประธาน สุวรรณมงคล, 2558, pp. 28–31) ได้อธิบายความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารภาครัฐไว้หลายมิติ ดังนี้

มิติภาครัฐ

ประการแรก ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐมีเป้าหมายอยู่ที่การยึดประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ ให้มีความสำคัญกับประสิทธิภาพในการบริหารงานภาครัฐอย่างจริงจังมากขึ้นโดยมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณ มีความคุ้มค่ามากขึ้นซึ่งวัดได้จากความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

ประการที่สอง ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานมากกว่าการทำเสร็จ เหมือนเช่นที่ผ่านมาในอดีต การให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานทำให้มีความคุ้มค่ามากขึ้นโดยมีการประเมินผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มีตัวชี้วัด (key performance indicator , KPI) ที่ถูกกำหนดไว้ก่อนการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจของประชาชนนับเป็นตัวประเมินผลที่สำคัญ

ประการที่สาม ช่วยให้ระบบบริหารภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้มากขึ้น โดยมีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบของภาครัฐให้รัดกุมและเปิดเผยต่อสาธารณะให้รับรู้กันทั่วไป เช่น การมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ การมีกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามฮั้วประมูลงานของภาครัฐ เป็นต้น รวมถึงอิสระในการกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

ประการที่สี่ ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐมีความตระหนักถึงความสำนึกผิด (accountability) ต่อประชาชนและองค์กรมากขึ้น ซึ่งความสำนึกผิดรับผิดชอบมีส่วนทำให้การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐมีการระมัดระวังการกระทำที่มีผลต่อสาธารณะหรือประชาชนมากขึ้น และหากเกิดข้อผิดพลาดขึ้นก็ต้องพร้อมที่จะรับผลของการกระทำนั้นโดยไม่หลบเลี่ยงหรือโยนความผิดให้บุคคลอื่นหรือนิ่งเฉย

ประการที่ห้า ช่วยทำให้ระบบราชการเป็นระบบเปิดและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางมีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐอย่างหลากหลายและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้ระบบบริหารภาครัฐในอดีต มักจะเป็นระบบที่ปิดโดยประชาชนไม่รู้ข้อมูลข่าวสารในการบริหารงานของภาครัฐมากนักและข้อมูลส่วนใหญ่ถูกพิจารณาว่า ไม่เปิดเผยหรือเป็นความลับ แต่เมื่อมีการนำแนวคิดธรรมาภิ

บาลมาใช้ทำให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ และให้สิทธิแก่ประชาชนในการยื่นขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยภาครัฐได้ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อสาธารณะผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารหรือเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น และประชาชนยังมีช่องทางในการร้องเรียน การเสนอความคิดเห็นผ่านทางช่องทางต่าง ๆ ของรัฐอีกด้วย

ประการที่หก ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐยึดกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าการใช้ดุลพินิจหรือตามอำเภอใจ โดยมีการวางมาตรฐานการปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจหรือแต่ละงานไว้ชัดเจนทำให้การใช้กฎหมายเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนอาจลดลงไป

ประการที่เจ็ด ทำให้ระบบบริหารภาครัฐเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้นส่งผลให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้นโดยมีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

ประการที่แปด ทำให้บุคลากรภาครัฐตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้ให้บริการประชาชนมิใช่เจ้านายของประชาชนหรือผู้มีสถานภาพที่เหนือกว่าประชาชน

มิติภาคประชาชน

ประการแรก ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้มากขึ้น เนื่องจากระบบราชการได้เปิดกว้างมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

ประการที่สอง ทำให้ประชาชนมีความตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ของพลเมืองมากขึ้น หลังจากได้รับข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐและแหล่งอื่น ๆ มากขึ้น และเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม

ประการที่สาม ทำให้ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็วมากขึ้นอันเป็นผลมาจากการปรับรื้อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง (deregulation) ทำให้มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการลงไปมาก และภาครัฐได้ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางเช่น การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้บริการประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

ประการที่สี่ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของระบบบริหารภาครัฐ โดยเฉพาะประเด็นการคอร์รัปชัน การใช้อำนาจไม่เป็นธรรม เนื่องจากประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักมากขึ้นรวมถึงมีการใช้สิทธิพลเมืองในการเรียกร้อง ร้องเรียน และฟ้องร้องต่อศาลในกรณีที่ถูกละเมิดสิทธิ

มิติภาคธุรกิจเอกชน

ประการแรก ทำให้การบริหารกิจการธุรกิจได้รับความสะดวกรวดเร็วมากขึ้นส่งผลให้การแข่งขันเชิงธุรกิจดำเนินไปได้ด้วยดี

ประการที่สอง ทำให้ต้นทุนทางธุรกิจเป็นไปตามต้นทุนที่แท้จริง เนื่องจากภาครัฐมีความโปร่งใสในการดำเนินงานมากขึ้น มีการเรียกเก็บผลประโยชน์น้อยลง

ประการที่สาม ทำให้ประเทศชาติสามารถแข่งขันทางธุรกิจในเวทีการค้าโลกได้อย่างไม่เสียเปรียบโดยมีการบริหารภาครัฐเป็นตัวสนับสนุนเอื้ออำนวยเคียงคู่กับภาคธุรกิจเอกชน

จากความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารภาครัฐของประธาน สุวรรณมงคล ที่ได้กล่าวอธิบายข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลมีความสำคัญครอบคลุม 3 มิติ คือ มิติภาครัฐ มิติภาคประชาชน และมิติภาคธุรกิจเอกชน ในมิติภาครัฐ การบริหารการโดยให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลจะช่วยให้ภาครัฐมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อประชาชน การบริหารงานภาครัฐสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน จากการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน ส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐยึดถือหลักกฎหมายในการปฏิบัติงาน และช่วยให้บุคลากรตระหนักถึงจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ส่วนในภาคเอกชนการบริหารโดยให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลจะทำให้ภาคประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมและเกิดความพึงพอใจในการบริหารงานภาครัฐมากขึ้น ส่วนในภาคธุรกิจเอกชน การบริหารงานภาครัฐโดยให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล จะทำให้การบริการธุรกิจของเอกชนได้รับความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ต้นทุนมีความโปร่งใส และทำให้เกิดการแข่งขันทางธุรกิจที่ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

3. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้า จำนวน 6 หลักดังนี้ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2549, pp. 42-94)

3.1 หลักนิติธรรม

3.1.1 นิยามความหมายและหลักการสำคัญของหลักนิติธรรม

สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้นิยาม ความหมายหลักนิติธรรม หมายถึง หลักที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของรัฐ ตามความเห็นของ Maunz (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2544) เห็นว่าหลักดังต่อไปนี้เป็นหลักสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของหลักนิติธรรม กล่าวคือ (1) หลักการแบ่งแยกอำนาจ (2) หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (3) หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง (4) ความชอบด้วยกฎหมายในทาง

เนื้อหา (5) หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา (6) หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย และ (7) หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ในการพิจารณาหลักนิติธรรม จึงพิจารณาถึงสาระสำคัญของแต่ละหลักการข้างต้นดังนี้

(1) หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะหลักการนิติธรรม ไม่สามารถจะสถาปนาขึ้นมาในระบบการปกครองที่ไม่มีการแบ่งแยกอำนาจไม่มีการควบคุมตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างอำนาจ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ อำนาจทั้งสามมิได้แบ่งแยกจากกันโดยเด็ดขาด หากแต่มีการถ่วงดุลกัน เพื่อให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครอง เกิดการแบ่งแยกองค์กรตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน วิธีการแบ่งแยกอำนาจรัฐ รวมทั้งการกำหนดให้องค์กรอื่น ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่อำนาจใดอำนาจหนึ่ง หรือการให้มีสิทธิในการควบคุมตรวจสอบทั้งในการทำภารกิจขององค์กรนั้นและการตรวจสอบของตัวบุคคล ความสัมพันธ์ดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ ในการยับยั้งซึ่งกันและกัน และทำให้เกิดความสมดุลระหว่างอำนาจ ไม่ทำให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งมีอำนาจโดยเบ็ดเสร็จ ในขณะที่เดียวกันก็จะไม่ทำให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งอยู่ภายใต้อำนาจอื่นโดยสิ้นเชิง ด้วยสภาพการณ์เช่นนี้จะทำให้สิทธิ และเสรีภาพของประชาชนได้รับความคุ้มครองอันเป็นความมุ่งหมายประการสำคัญของหลักนิติธรรม

(2) หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สิทธิในเสรีภาพของบุคคลและสิทธิในความเสมอภาคทั้ง 2 ประการนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ” การแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล โดยอำนาจรัฐกระทำได้อีกต่อเมื่อมีกฎหมายซึ่งผ่านเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนหรือรัฐสภาเท่านั้นโดยกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง กฎหมายนั้นจะต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ กฎหมายที่จำกัดสิทธินั้นจะจำกัดให้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ และหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะต้องมีการบัญญัติหลักประกันการใช้สิทธิในทางศาล

(3) หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หรือที่เรียกว่า หลักความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง ซึ่งหมายความว่า การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการก็ดี หรือฝ่ายปกครองก็ดีจะต้องผูกพันต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติอันเป็นองค์กรที่มีพื้นฐานมาจากตัวแทนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นการกระทบต่อสิทธิ หรือจำกัดสิทธิของประชาชนนั้นจะกระทำได้เฉพาะภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ ความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือหลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการ โดยถือว่าเป็นหลักความเสมอภาคในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของการใช้กฎหมาย โดย

องค์การตุลาการซึ่งศาลมีความผูกพัน 3 รูปแบบดังนี้(1) ฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมายหรือเรียกว่า ความผูกพันของฝ่ายตุลาการในทางปฏิเสธ(2) ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน บุคคลย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้ฝ่ายตุลาการใช้บทบัญญัติกฎหมายให้ตรงกับข้อเท็จจริงในกรณีของตน(3) ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจโดยปราศจากข้อบกพร่อง ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการใช้ดุลพินิจ ความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายปกครอง หรือหลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายปกครอง ซึ่งแบ่งเป็นหลักย่อยได้ 2 หลักคือ (1) หลักความมาก่อนของกฎหมาย หมายความว่า การบัญญัติกฎหมายย่อมมาก่อนการกระทำต่าง ๆ ของรัฐทั้งหลาย และฝ่ายปกครอง การกระทำของรัฐหรือการกระทำของฝ่ายปกครองจึงไม่อาจขัดแย้งกับบทบัญญัติของกฎหมายได้ การกระทำทางการปกครองที่ขัดต่อกฎหมายย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย(2) หลักเงื่อนไขของกฎหมาย ฝ่ายปกครองจะมีอำนาจกระทำการอันใดอันหนึ่งได้ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ โดยเฉพาะที่เป็นการกระทบสิทธิของปัจเจกบุคคล ดังนั้นการกระทำของฝ่ายปกครองที่ไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) ความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา

เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นไปตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ หลักความแน่นอนของกฎหมาย เป็นหลักการที่หลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนเพียงพอที่จะทำให้บุคคลในสังคมทราบได้ว่า บทบัญญัติของกฎหมายใดที่เขาจะต้องคำนึงถึง หลักความแน่นอนของกฎหมายประกอบด้วย หลักย่อย 2 หลักคือ (1) หลักความชัดเจนของกฎหมาย หมายความว่า การบัญญัติกฎหมายต้องมีความชัดเจนอย่างพอเพียงเพื่อให้บุคคลสามารถกำหนดพฤติกรรมของตนภายใต้สภาพการณ์ในทางกฎหมายเรื่องนั้น ๆ(2) หลักคุ้มครองความสุจริต หลักนี้เรียกร้องต่อฝ่ายปกครองโดยเฉพาะกรณีเกี่ยวกับการยกเลิก เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง ถ้าผู้รับคำสั่งทางปกครองเชื่อโดยสุจริตว่าคำสั่งทางปกครองนั้นออกโดยชอบ กรณีนี้จะต้องคุ้มครองบุคคลที่รับคำสั่งทางปกครองนั้นโดยชอบ กรณีนี้จะต้องคุ้มครองบุคคลที่รับคำสั่งทางปกครองดังกล่าว หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง โดยเฉพาะการย้อนหลังไปเป็นโทษต่อเหตุการณ์ที่ได้สิ้นสุดไปแล้ว โดยหลักแล้วห้ามมิให้ออกกฎหมายให้มีผลย้อนหลังไปเป็นโทษต่อบุคคล หลักความพอสมควรแก่เหตุ หรือเรียกอีกชื่อว่า หลักความได้สัดส่วนถือว่าเป็นหลักกฎหมายมหาชนทั่วไปที่มีได้บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นหลักกฎหมายที่สำคัญในการตรวจสอบการกระทำของรัฐทั้งหลาย ซึ่งหลักความพอสมควรแก่เหตุมีสาระสำคัญอยู่ 3 หลักย่อย กล่าวคือ หลักความเหมาะสม หลักความจำเป็น และหลักความได้สัดส่วนอย่างแคบ(1) หลักความเหมาะสม หมายถึง มาตรการที่นำมาใช้นั้นอาจทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ (2) หลัก

ความจำเป็น หมายถึง มาตรการหรือวิธีการที่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดนั้นจะต้องเป็น มาตรการหรือวิธีการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด หากมีมาตรการอื่นที่สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ได้และมีผลกระทบน้อยกว่า มาตรการที่รัฐเลือกใช้ ย่อมถือได้ว่ามาตรการที่รัฐนำมาใช้ มิได้เป็นไปตามหลักความจำเป็น (3) หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ หมายความว่า เมื่อ พิจารณาผลที่ได้จากมาตรการดังกล่าวกับผลกระทบที่เกิดจากมาตรการดังกล่าวแล้วอยู่ในสัดส่วนที่ สมดุลกัน หากผลเสียมาก ผลดีน้อย กรณีนี้ย่อมไม่สมดุลกัน

(5) หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษาหลักนี้เป็นข้อเรียกร้องเพื่อให้ผู้ พิพากษาศาสามารถทำภาระหน้าที่ตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยมุ่งหมายให้ผู้ พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น ความ อิสระของผู้พิพากษามี 3 ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐและความอิสระ จากสังคม ความไม่เป็นอิสระดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายต่อความเป็นกลางของผู้พิพากษา ความอิสระ ของผู้พิพากษามีวัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงต่อความเป็นกลางของผู้พิพากษา หลักความ อิสระของผู้พิพากษายังแบ่งออกได้เป็นอีก 3 ประการคือ (1) ความเป็นอิสระของการทำหน้าที่ในทาง ตุลาการ เป็นการคุ้มครองการทำภาระหน้าที่จากอิทธิพลภายนอกทั้งหลาย (2) ความอิสระในทาง องค์กรหรือความเป็นอิสระในการจัดองค์กรของศาลนั้นคือ อำนาจตุลาการจะต้องไม่อยู่ใต้อำนาจของ องค์กรอื่น (3) ความเป็นอิสระในทางส่วนบุคคลซึ่งเป็นการให้หลักประกันในกรณีที่มีการถอดถอนและ การโยกย้ายผู้พิพากษานั้นไม่อาจกระทำได้ หากเป็นการขัดกับความประสงค์ของผู้พิพากษา เว้นแต่ กระทำโดยคำพิพากษาของศาล

(6) หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย หลักนี้เป็นหลักประกัน ในทางกฎหมายอาญา และยังมีผลใช้กับเรื่องโทษปรับทางปกครอง เรื่องโทษทางวินัยและโทษในทาง วิชาชีพด้วย หลักนี้วางอยู่บนพื้นฐาน 4 ประการคือ

(1) หลักการกระทำ (2) หลักการกำหนดโทษโดยกฎหมาย (3) หลักความแน่นอนชัดเจน และ (4) หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง (1) หลักการกระทำ ซึ่งหมายความว่าความรวมถึงการละเว้นไม่กระทำ การด้วย กฎหมายอาญาตามหลักนิติธรรมนั้น ย่อมผูกพันอยู่กับการกระทำ แต่มิได้ผูกพันอยู่กับ ความคิด ซึ่งหมายความว่า การกำหนดว่าเรื่องใดเป็นความผิดนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของการกระทำ มิใช่อยู่บนพื้นฐานในเรื่องของความคิด (2) หลักการกำหนดโทษโดยกฎหมาย หมายถึง กฎหมายที่จะ บัญญัติว่าการกระทำใดการกระทำหนึ่งนั้นเป็นความผิดและจะกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นจะต้อง เป็นกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา หลักดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ประการแรก เพื่อให้บุคคลได้ ทราบล่วงหน้าว่า การกระทำเช่นใดที่กฎหมายห้ามมิให้กระทำ และกำหนดโทษไว้ ประการที่สอง เพื่อ ทำให้เกิดความแน่ใจว่าเฉพาะอำนาจนิติบัญญัติเท่านั้น (ไม่หมายรวมถึงอำนาจบริหารและอำนาจตุลา

การ) ที่มีอำนาจกำหนดโทษทางอาญา หลักนี้ห้ามมิให้ใช้กฎหมายจารีตประเพณีเป็นกฎหมายที่ลงโทษทางอาญาแก่บุคคล นอกจากนี้ยังห้ามใช้กฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งลงโทษทางอาญาแก่บุคคล หลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักนี้เรียกว่าบุคคลควรจะต้องรู้ตั้งแต่เบื้องต้นว่า กฎหมายอาญาห้ามกระทำการใดบ้างและหากบุคคลละเมิดการกระทำดังกล่าวจะได้รับโทษเพียงใด หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง ในกฎหมายอาญานั้นเป็นข้อห้ามโดยเด็ดขาด ในการบัญญัติให้เป็นความผิดสำหรับการกระทำอันใดอันหนึ่งที่ผ่านพ้นมาแล้ว และห้ามมิให้ผลย้อนหลัง เพื่อกำหนดโทษที่มีอยู่แล้วให้สูงขึ้น

(7) หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ เป็นส่วนยอดสุดของหลักนิติธรรม หมายความว่า หากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับใช้หลักนี้เป็นข้อเรียกร้องให้อำนาจทั้งหลายนั้นผูกพันกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งย่อมนำมาซึ่งความหมายว่า การทำให้หลักที่ได้กล่าวข้างต้นทั้งหมดนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น

3.2 หลักคุณธรรม

3.2.1 นิยามความหมายและหลักการสำคัญของหลักคุณธรรม

สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้นิยามความหมายของหลักคุณธรรม หมายถึง จรรยาบรรณ ซึ่งหมายถึง ศีลธรรมประจำวิชาชีพ (professional morality) ซึ่งมีความหมายแคบกว่าศีลธรรมของสังคมหรือประชาชนโดยทั่วไป หลักคุณธรรมประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ (1) หน่วยงานปลอดการทุจริต (2) หน่วยงานปลอดการทำผิดวินัย และ (3) หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันน้อยลง คอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ corruption โดยรวมหมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติ และกฎหมาย สำหรับพิษภัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง เมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรมจึงควรพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

(1) องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง

(2) องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

(3) องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

(4) องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

สำหรับการที่หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณนั้นเป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยมได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทางหรือขัดแย้งกับองค์ประกอบของวิชาชีพนิยมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และการประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. 2545)

3.3 หลักความโปร่งใส

3.3.1 นิยามความหมายและหลักการสำคัญของหลักความโปร่งใส

สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้นิยามความหมายของหลักความโปร่งใส โดยแยกพิจารณาออกเป็น 2 นัย คือ

1. พิจารณาจากความหมายตามนัยของศัพท์ ความโปร่งใส หมายถึง คุณสมบัติที่แสงผ่านได้ มองเห็นทะลุได้ง่าย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน . 2425 : 550) รวมทั้งจับได้ง่าย เปิดเผย ตรงไปตรงมาและเข้าใจง่าย (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. 2537)

2. พิจารณาจากความหมายโดยการเปรียบเทียบความหมายของความโปร่งใสมีความหมายตรงข้ามกับความหมายของการทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่คอร์รัปชันมีความหมายในเชิงลบแสดงถึงพฤติกรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจหน้าที่กระทำการใด ๆ ในลักษณะซ่อนเร้น เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน เช่น การผูกขาดอำนาจหน้าที่ และการใช้ดุลพินิจมากโดยไม่มีการตรวจสอบ และความโปร่งใสน้อย ส่วนความโปร่งใสมีความหมายในเชิงบวก แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่รู้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ความโปร่งใสจึงมีความหมายตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่การทุจริตคอร์รัปชันให้ความหมายในเชิงลบ ส่วนการทุจริตคอร์รัปชัน หมายถึง พฤติกรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจหน้าที่กระทำการใด ๆ ในลักษณะซ่อนเร้น เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน ความโปร่งใส หมายถึง พฤติกรรมที่รู้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจที่กระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะ หลักความโปร่งใสประกอบไปด้วยปัจจัย 4 ด้านที่สามารถชี้วัดความโปร่งใสในบริษัท สังกัดไทย ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างของระบบงาน ได้แก่

- 1.1 ระบบของหน่วยงานโปร่งใส รู้ เห็นระบบงานทั้งหมด
- 1.2 มีระบบการตรวจสอบภายในหน่วยงานที่เข้มแข็ง
- 1.3 มีการปรับปรุงหน่วยงานตรวจสอบใหม่ให้เหมาะสมสถานการณ์
- 1.4 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การทำงานของหน่วยงาน
- 1.5 หน่วยงานมีระบบบริหารการเงินและพัสดุที่รัดกุม
- 1.6 มีบุคลากรใหม่ๆเข้ามาในหน่วยงานด้วยระบบคุณธรรมและมีความสามารถ

สูงมากขึ้น

2. ด้านระบบการให้คุณ ได้แก่

- 2.1 มีผลประโยชน์ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ
- 2.2 มีผลประโยชน์ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูง
- 2.3 มีผลประโยชน์ให้แก่บุคลากรที่ซื่อสัตย์
- 2.4 มีระบบรายได้หรือผลประโยชน์เกื้อกูลรองรับมาตรฐานค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

3. ด้านระบบการให้โทษ ได้แก่

- 3.1 มีระบบที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการฟ้องร้องผู้กระทำผิด
- 3.2 มีระบบที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการตรวจสอบการทำงานในหน่วยงาน
- 3.3 มีวิธีการที่ยุติธรรมสำหรับพิจารณาลงโทษผู้ทำผิด
- 3.4 มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว
- 3.5 มีการลงโทษจริงจัง หนักเบาตามเหตุและพฤติการณ์ของการกระทำผิด
- 3.6 หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตหรือด้อยประสิทธิภาพอย่างจริงจัง
- 3.7 มีการป้องปรามผู้ส่อทุจริต หรือด้อยประสิทธิภาพให้ปรับปรุงตน

4. ด้านการเปิดเผยระบบงาน ได้แก่

- 4.1 ประชาชนได้เข้ารับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
- 4.2 ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการต่าง ๆ มากขึ้น
- 4.3 มีการใช้สมาคมวิชาชีพเข้ามาร่วมตรวจสอบหน่วยงาน

3.4 หลักการมีส่วนร่วม

3.4.1 นิยามความหมายและหลักการสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม

สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้นิยามความหมายของหลักการมีส่วนร่วมตามคำว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ซึ่งหมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน ซึ่งสถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้แบ่งขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 4 ขั้นตอนคือ (1) การมีส่วนร่วม (2) การปฏิบัติการ (3) การจัดสรรผลประโยชน์ร่วมกัน และ (4) การติดตามประเมินผล

สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้กำหนดหลักการมีส่วนร่วม 4 หลักการคือ (1) การให้ข้อมูลแก่ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (2) การรับฟังความคิดเห็น (3) การร่วมตัดสินใจ (4) การพัฒนาศักยภาพโดยการมีส่วนร่วม

3.5 หลักความรับผิดชอบ

3.5.1 นิยามความหมายและหลักการสำคัญของหลักความรับผิดชอบ

สถาบันพระปกเกล้า (2547) ได้นิยามความหมายของหลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจต่อปัญหาสาธารณะ ความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมายและนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ ประกอบด้วยหลักการย่อยดังนี้

(1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน การมีเป้าหมายชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกของระบบความรับผิดชอบกล่าวคือ องค์กรจะต้องทำการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติ การสร้างวัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

(2) ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน จากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจ ถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

(3) การปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบอยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร

(4) การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรม การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆ

(5) การมีแผนการสำรองเป็นส่วนประกอบสำคัญขององค์กรที่มีลักษณะวัฒนธรรมความรับผิดชอบ ต้องมีการวางแผนฟื้นฟู ที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรได้ทราบและเข้าใจถึงแผน และนโยบายขององค์กร และที่สำคัญคือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง สมบูรณ์อย่างเปิดเผย

(6) การติดตามและประเมินผลการทำงาน องค์กรจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน

คุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการแก้ไขในทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับยกย่องในองค์กร

3.6 หลักความคุ้มค่า

3.6.1 นิยามความหมายและหลักการสำคัญของหลักความคุ้มค่า

สถาบันพระปกเกล้า (2547) ได้นิยามความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ แข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน โดยมุ่งประโยชน์สูงสุด

สถาบันพระปกเกล้า (2545) ได้กำหนดหลักการของหลักความคุ้มค่าอยู่บนพื้นฐานองค์ประกอบ 3 หลัก คือ (1) หลักการประหยัด หมายถึง การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสมการไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน และการมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ.(2) หลักการแข่งขัน หมายถึง ความสามารถในการแข่งขันโดย การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ รวมถึงเป้าหมาย การมีการเน้นผลงานด้านบริการ การมีการประเมินผลการทำงาน ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ (3) การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และมีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน

จากแนวคิดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้าข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้า ประกอบด้วยหลักพื้นฐานจำนวน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ซึ่งแต่ละหลักล้วนมีความหมายและหลักการย่อยๆ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่า หลักต่างๆ ในหลักธรรมาภิบาลมีลักษณะสำคัญอย่างไรในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐจึงควรมีลักษณะการบริหารงานที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดการบริหารงานตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

4. ธรรมาภิบาลภาครัฐ

(โกวิทย์ กังสนันท์, 2552, pp. 32-33) ได้อธิบายคำว่า ธรรมาภิบาล คือการใช้อำนาจ (authority) การใช้อำนาจนี้เชื่อมโยงถึงระบบตรวจสอบความรับผิดชอบและการควบคุม (accountability and control) ทั้งในการจัดตั้งระดับสากลและท้องถิ่น ในโครงสร้าง บรรทัดฐาน และการปฏิบัติที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการใช้อำนาจนั้นจะเน้นระบบการควบคุมโดยตั้งใจหรือไม่ได้ตั้งใจ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้แนวคิดและหลักการของธรรมาภิบาลสำหรับภาครัฐ ซึ่งนัก

คิดในสาขาการบริหารรัฐกิจมีความเห็นพ้องกันว่าธรรมาภิบาลภาครัฐมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก ธรรมาภิบาลภาครัฐตั้งอยู่บนฐานของนิติธรรมหรือหลักการปกครองโดยกฎหมาย (the rule of law) องค์กรสาธารณะต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อทำหน้าที่บริหารการนำกฎหมายสู่การปฏิบัติ ดังนั้นองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กรไม่ว่าจะเป็นจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง อัตรากำลังคน และงบประมาณ มีผลมาจากอำนาจทางกฎหมาย ธรรมาภิบาลภาครัฐจึงผูกพันกับกฎหมายและกระบวนการกำหนดกฎหมายโดยเฉพาะ กฎหมายสูงสุดของสังคมคือรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดกรอบพื้นฐานของสถาบัน(institutional framework) ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติ Lynn ,Jr., Heirich, and Hill (2001 :30) จึงเสนอข้อโต้แย้งว่า ธรรมชาติที่เป็นหัวใจสำคัญของธรรมาภิบาลภาครัฐมีตัวแบบเกี่ยวข้องกับการเลือกของฝ่ายนิติบัญญัติ การประเมินผลทางการเมือง และธรรมาภิบาล ธรรมาภิบาลจึงเป็นตัวเชื่อมโยงสถาบันต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญกับการกำหนดนโยบายและการบริหารนโยบายสาธารณะ หรืออีกนัยหนึ่งธรรมาภิบาลภาครัฐเกี่ยวข้องกับวิธีการ (means) ในรูปของการสั่งการ การควบคุม และการประสานงานขององค์กรและระหว่างองค์กรบรรลุผลสำเร็จในนามของผลประโยชน์ส่วนรวมนั่นเอง

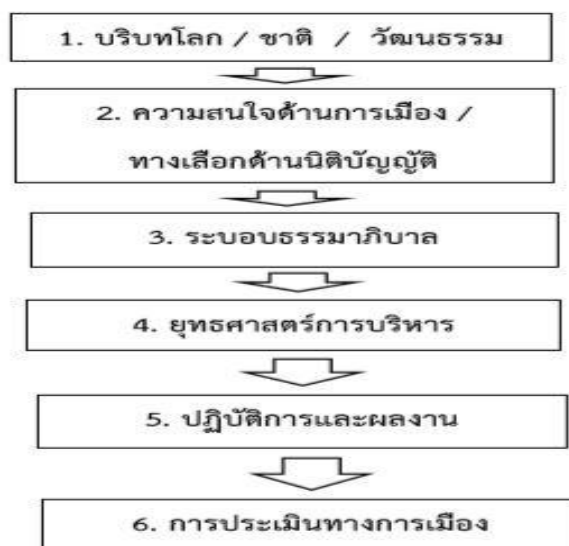
ประการที่สอง ธรรมาภิบาลภาครัฐยังเกี่ยวข้องกับการกระทำร่วม (collective actions) ระหว่างหน่วยงาน องค์กร และสถาบันทุกภาคส่วน จึงจำเป็นต้องมีการประสานงาน การเป็นพันธมิตร การสร้างแนวร่วม รวมถึงบูรณาการบริการด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มากกว่าการเน้นการแข่งขันแบบตลาด

ประการที่สาม ธรรมาภิบาลภาครัฐมีรูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะแนวราบและระหว่างสถาบัน(interinstitutional relations) ในการบริหาร และอยู่ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของรัฐในทิศทางที่มีการลดอำนาจอธิปไตย การลดความสำคัญของเขตอำนาจทางศาล และการกระจายตัวของสถาบันที่เคยสังกัดอยู่ภายใต้โครงสร้างอำนาจรวมศูนย์ ดังนั้นระบบธรรมาภิบาลจึงเน้นความสำคัญของการประสานงานและความร่วมมือระหว่างสถาบัน

จากคำอธิบายถึงธรรมาภิบาลภาครัฐของโกวิท กังสนันท์ ทำให้สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลภาครัฐมีลักษณะสำคัญ คือ ธรรมาภิบาลภาครัฐเกิดขึ้นจากหลักการปกครองโดยกฎหมาย ดังนั้นธรรมาภิบาลภาครัฐ จึงเกี่ยวกับวิธีการในรูปของการสั่งการ ควบคุม การประสานงานระหว่างองค์กร นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการกระทำร่วม และมีรูปแบบความสัมพันธ์ลักษณะแนวราบระหว่างสถาบันในรูปแบบลดอำนาจอธิปไตย จึงเน้นความสำคัญของการประสานงานและความร่วมมือระหว่างสถาบัน

5. กรอบแนวคิดรูปแบบธรรมาภิบาลภาครัฐ

(โกวิทย์ กังสนันท์, 2552, pp. 34–35) ได้อธิบายถึงพื้นฐานและกรอบตรรกะ (logical framework) ของรูปแบบธรรมาภิบาลภาครัฐว่า มีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดองค์กร และโครงสร้างของธรรมาภิบาล ไม่ว่าจะเป็นธรรมาภิบาลภาคเอกชนหรือภาครัฐ ตรรกะธรรมาภิบาลขององค์กรภาคเอกชนตั้งอยู่บนฐานของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและตลาด บริษัทต่าง ๆ ถูกจัดตั้งองค์กรขึ้นมาและบริหารเพื่อตอบสนองหรือปรับตัวให้สอดคล้องกับแรงจูงใจภายนอก (external incentives) ที่กำหนดโดยโครงสร้างอุตสาหกรรมและตลาด ผู้นำองค์กรและยุทธศาสตร์การจัดการจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบธรรมาภิบาล แต่สำหรับภาครัฐ จุดเริ่มต้นอยู่ที่ฐานนิติธรรมหรือการปกครองโดยกฎหมาย องค์กรสาธารณะต่าง ๆ เกิดขึ้นเพื่อบริหารกฎหมายธรรมาภิบาลและการจัดการต้องมีความรับผิดชอบต่อกฎหมายและกระบวนการกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การสร้างกฎหมาย การแปรความกฎหมายเป็นนโยบายที่ตอบสนองต่อประชาชนหรือสาธารณะ ตลอดจนการตัดสินใจของผู้เป็นตัวแทนและผู้บริหารทรงอำนาจกฎหมาย และตัดสินใจในนามของประชาชน ตัวแทนที่มาจากกรเลือกตั้งและผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐจึงใช้อำนาจชอบธรรมกระทำการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะในภาพรวม ธรรมาภิบาลภาครัฐจึงอยู่ในกรอบแนวคิดสถาบันนิยม ตรรกะแกนนำของธรรมาภิบาลบนพื้นฐานของนิติธรรมข้างต้นสามารถอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์ประกอบและความสัมพันธ์ในรูปของตัวแบบธรรมาภิบาลลักษณะซับซ้อนดังนี้

(ที่มา: โกวิทย์ กังสนันท์. 2552 : 34)

ภาพประกอบที่ 2 ความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์ประกอบและความสัมพันธ์ในรูปของตัวแบบธรรมาภิบาล

จากตัวแบบข้างต้นแสดงให้เห็นว่า

1. บริบทโลก / ชาติ / วัฒนธรรม เป็นขอบเขตและระดับธรรมาภิบาลภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับระบบสังคม เศรษฐกิจและการค้า การเมือง และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของโลก ที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบของการมีอิทธิพลและผลกระทบต่อแต่ละประเทศ บริบทในระดับชาติเน้นพื้นฐานและความสำคัญของระบบภายในประเทศซึ่งครอบคลุมทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เชื่อมโยงกับการจำแนกสังคมออกเป็นภาคการผลิต ภาคเอกชน และภาครัฐ ซึ่งภาคเอกชนสะท้อนให้เห็นความล้มเหลวของรัฐบาล (government failures) ที่เป็นบ่อเกิดของความจำเป็นที่ต้องใช้กลไกตลาดเข้ามาดำเนินการตอบสนองผลประโยชน์สาธารณะโดยทั่วไป ในทางตรงกันข้าม ภาครัฐสะท้อนให้เห็นความล้มเหลวของตลาด (market failures) ที่ผลักดันให้รัฐบาลเข้ามาดำเนินการใช้อำนาจ เพื่อจัดระเบียบและจัดสรรทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการสาธารณะ

2. ความสนใจทางการเมืองและทางเลือกนิติบัญญัติ เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทหน้าที่ออกกฎหมายและกำหนดนโยบายสังคม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดระเบียบสังคมในด้านต่าง ๆ กฎหมายและนโยบายที่กำหนดออกมาจึงเป็นตัวเลือกสาธารณะ (public choices) ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความชอบธรรมตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญของสังคมนั้นเอง

3. ระบอบธรรมาภิบาล หมายถึง กรอบหลักการและการเชื่อมโยงเชิงสถาบันในหลายระดับของรัฐบาล ในการกำหนดนโยบายและการจัดการสาธารณะ

4. ยุทธศาสตร์การบริหาร คือโครงสร้างและกระบวนการในรูปแบบเป็นทางการของการนำกฎหมายและนโยบายสู่การปฏิบัติ (implementation) ยุทธศาสตร์การบริหารจึงครอบคลุมทั้งโครงสร้างอำนาจหน้าที่ที่เป็นทางการ ดุลยพินิจการใช้อำนาจ การจัดรูปองค์กร และการบริหารจัดการ หน่วยงานและองค์กรสาธารณะจะทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการ นอกจากนี้การบริหารจัดการอาจมีการแยกส่วนออกเป็นการแบ่งงานหน้าที่เบื้องต้น (primary work) กระบวนการทำงานหลักตามระเบียบขั้นตอน และการแลกเปลี่ยนบริการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (service transactions)

5. การปฏิบัติการและผลงาน มีจุดเน้นที่ลักษณะและปริมาณผลงานของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในแผนงานโครงการเฉพาะด้านหรือสาขาซึ่งอยู่ในกรอบของกฎหมายและนโยบายที่ผ่านการเห็นชอบของฝ่ายการเมือง ผลิตออกมาสู่สาธารณะ นอกจากนี้ยังรวมถึงผลลัพธ์และผลกระทบในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณะ

6. การประเมินผลทางการเมือง หมายถึง การประเมินผลของบุคคลและกลุ่มที่มีผลประโยชน์ได้เสียกับแผนงาน นโยบาย และการตัดสินใจของภาครัฐ โดยสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงกับผลประโยชน์สาธารณะและทางเลือกที่ชอบของสาธารณะ (public preferences)

จากคำอธิบายกรอบแนวคิดรูปแบบธรรมาภิบาลภาครัฐของโกวิท กังสนันท์ ทำให้สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ 6 อย่าง ได้แก่ 1. บริบทโลก / ชาติ / วัฒนธรรม 2. ความสนใจทางการเมืองและทางเลือกนิติบัญญัติ 3. ระบอบธรรมาภิบาล 4. ยุทธศาสตร์การบริหาร 5. การปฏิบัติการและผลงาน 6. การประเมินผลทางการเมือง ดังนั้นรูปแบบธรรมาภิบาลภาครัฐจึงเกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดองค์กร และโครงสร้างของธรรมาภิบาล ซึ่งธรรมาภิบาลภาครัฐจะครอบคลุมตั้งแต่การออกนโยบาย กฎหมายขององค์กรสาธารณะต่างๆ การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนผ่านการตัดสินใจจากตัวแทนประชาชน

6. ระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ

(โกวิท กังสนันท์, 2552, pp. 35–38) ได้อธิบายระดับธรรมาภิบาลภาครัฐแบ่งออกเป็น

3 ระดับดังนี้

1. ธรรมาภิบาลระดับสถาบัน (Institutional governance) ความคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบัน มีความเชื่อมโยงกับ 2 ประเด็นสำคัญ ประเด็นแรกคือ กฎ (rules) ที่กำหนดหรือสร้างรูปแบบ ลักษณะหรือคุณสมบัติและวิธีปฏิบัติการของสถาบัน กฎในที่นี้อาจครอบคลุมที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ส่วนประเด็นที่สองคือทำไมสถาบันหรือความสัมพันธ์ทางการปกครองดังกล่าวจึงถูกสร้างขึ้นและมีพลวัตอย่างไรในการอนุรักษ์และการพัฒนาการของสถาบันในอนาคต สถาบันที่เป็นพื้นฐานความสัมพันธ์ทางการปกครองอาจมีหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามรากฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสถาบันธรรมาภิบาลประกอบด้วย 3 รูปแบบคือ กฎหมายการบริหาร (administrative law) เศรษฐศาสตร์การเมือง (political economy) และแนวคิดสถาบันนิยมใหม่ (new institutionalism)

กฎหมายการบริหารหมายถึง ลัทธิทางกฎหมาย ซึ่งเป็นส่วนผสมที่ซับซ้อนระหว่างหลักการรัฐธรรมนูญ หลักการพระราชบัญญัติ หลักการกฎระเบียบ และหลักกฎหมายไม่มีลายลักษณ์อักษร หลักการทั้งหมดนี้ทำหน้าที่บังคับดูแลหรือปกครองเกี่ยวกับโครงสร้าง กระบวนการตัดสินใจ และพฤติกรรมของหน่วยงานการบริหาร ลัทธิทางกฎหมาย ดังกล่าวนี้นี้จึงเน้นแนวทฤษฎีทางกฎหมายการจัดตั้งกฎหมายการบริหารจึงสะท้อนให้เห็นบรรทัดฐานของความชอบธรรมของรัฐและรัฐบาลในการใช้อำนาจ นอกจากนี้มุมมองด้านกฎหมายการบริหารหรืออุดมคติทางกฎหมายยังเป็นกรอบวิเคราะห์ชี้ให้เห็นพื้นฐานและลักษณะของธรรมาภิบาลของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเลือกของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎระเบียบ การควบคุมกระบวนการบริหาร การแก้ปัญหาความขัดแย้งและความตึงเครียดระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติในการจัดสรร

และควบคุมการใช้ทรัพยากร ปฏิบัติของฝ่ายตุลาการต่อการละเมิดและฝ่าฝืนสิทธิทางรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการปิดเบี่ยงการใช้อำนาจทางการบริหาร

มุมมองเศรษฐศาสตร์ทางการเมืองเกี่ยวข้องกับคำอธิบายว่าสถาบันต่าง ๆ มีความเคลื่อนไหวที่ตอบสนองต่อประโยชน์ เป้าหมาย และทางเลือกของปัจเจกบุคคลอย่างไร รวมถึงประเด็นที่ว่าสถาบันสร้างแรงจูงใจที่ส่งผลการปฏิบัติของผู้กระทำและระบบต่าง ๆ ทางการเมืองและเศรษฐกิจอย่างไร ข้อโต้แย้งสำคัญของแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองจึงเน้นตรรกะที่ตั้งอยู่บนฐานความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ของประชาชน และตัวเลือกสาธารณะในนโยบายฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลือกสาธารณะ โครงสร้าง และกระบวนการของหน่วยงานของรัฐบาล
3. ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างอำนาจและดุลยพินิจขององค์กร การจัดการ และการบริหาร
4. ความสัมพันธ์ระหว่างดุลยพินิจและงานพื้นฐาน และการให้บริการของหน่วยงานของรัฐบาล
5. ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานของหน่วยงาน ผลการปฏิบัติงาน และผลกระทบ
6. ความสัมพันธ์ระหว่างผลการปฏิบัติงานและผู้มีประโยชน์ได้เสียของหน่วยงาน
7. ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินของผู้มีประโยชน์ได้เสียและผลประโยชน์สาธารณะ

แนวคิดสถาบันนิยมใหม่ให้ความสนใจด้านกระบวนการ (process) ของการสร้างความสัมพันธ์เชิงปกระองที่มาจากพื้นฐานด้านสังคม โดยเฉพาะในด้านการจัดระเบียบสังคมการเมือง ที่มีองค์ประกอบสำคัญของประชาชน ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับแนวคิดอุดมคติทางกฎหมายและเศรษฐศาสตร์ทางการเมืองที่เน้นองค์ประกอบของกฎหมายและเศรษฐศาสตร์การเมืองที่เน้นองค์ประกอบของกฎหมายเป็นทางการและแสวงหาเป้าหมายหรือผลประโยชน์ตามลำดับ แนวคิดสถาบันนิยมใหม่เน้นกระบวนการที่คนตัวเลือกหลอมทางสังคม (socialized – choice paradigm) เป็นฐานของธรรมาภิบาล ความสัมพันธ์ทางปกระองฝังรากอยู่ในสิ่งแวดล้อมด้านสังคมและประกอบด้วยเครือข่ายหรือชุดเครือข่าย (aggregation of networks) เครือข่ายที่ว่านี้อาจอยู่ในรูปของแนวร่วม (coalitions) หรือความร่วมมือ (collaborations) ที่มีโครงสร้าง ระดับของการฉีกกำลังหรือบูรณาการ หรือความเป็นอิสระต่อกันแตกต่างกัน ธรรมาภิบาลจำเป็นต้องมีพันธมิตรทางสังคมและความรู้ในการประสานกิจกรรมและพลังกำลังในการดำเนินงานทางการเมือง

2. ธรรมาภิบาลระดับองค์กร (Organizational Governance) ธรรมาภิบาลระดับ

สถาบันเป็นรากฐานของการสร้างธรรมาภิบาลระดับองค์กร ความสัมพันธ์ทางการปกครองในระดับนี้ อยู่ในรูปของโครงสร้างฝ่ายบริหาร (executive structures) ของรัฐบาล ซึ่งมีลักษณะเป็นองค์กรรวมของหน่วยองค์กร และหน่วยย่อยขององค์กร ที่มีทั้งความสัมพันธ์พื้นฐานของลำดับชั้นการบังคับบัญชาและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ครอบคลุมตั้งแต่กระทรวง ทบวง กรม คณะกรรมการ สำนักงานกลาง สำนักงานพื้นที่และท้องถิ่น และอื่นๆ หน่วยงานและองค์กรเหล่านี้มีกฎระเบียบและทรัพยากรที่อาจเป็นปัจจัยสนับสนุนขีดความสามารถการทำงาน หรือบ่อยครั้งอาจเป็นปัจจัยข้อจำกัด ในการดำเนินงานของตนเอง การสร้างแนวร่วมธรรมาภิบาล (governance coalition) ในระดับสถาบันมีผลกระทบต่อทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงานของธรรมาภิบาลระดับองค์กร ถ้ามีความขัดแย้งเกิดขึ้นในแนวร่วมมากขึ้นเท่าใด โอกาสที่จะผลักดันให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นไปตามหลักการเหตุผลและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของทางเลือกทางนิติบัญญัติย่อมมีน้อย

ธรรมาภิบาลระดับองค์กรประกอบด้วยแนวทางหรือกระบวนการที่จัดการสาธารณะ (public management) สองแนวคือ แนวทางแรกเน้นหลักการจัดการที่ให้ความสำคัญกับผลงานหรือผลการปฏิบัติงาน (performance) ที่เกิดจากระบบอำนาจที่ได้รับมอบ และอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดเท่าที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นแนวความคิดที่มองหลักการจัดการสาธารณะในระยะสั้น หลักการจัดการจึงให้น้ำหนักกับงานประจำภายในองค์กรและใช้ระเบียบวิธีการที่มาจากพื้นฐานด้านจิตวิทยา จิตวิทยา จิตวิทยา องค์กร ยุทธศาสตร์ และการเมืองเป็นเครื่องมือของกระบวนการจัดการ ส่วนแนวทางที่สองเน้นความสำคัญของบทบาทผู้จัดการสาธารณะ (public managers) ในฐานะผู้ได้รับมอบอำนาจ ดังนั้นในกระบวนการนี้ ผู้จัดการสาธารณะจึงเป็นส่วนหนึ่งในการเมืองแนวร่วม (coalition Politics) และเป็นตัวแทนผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือหน่วยงานพื้นที่ ในการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม การจัดการสาธารณะในแนวคิดนี้จึงเป็นการมองระยะยาวและชี้ให้เห็นว่าสถาบันหรือระบบราชการมีศักยภาพเป็นทั้งปัจจัยส่งเสริม และขัดขวางความสัมพันธ์ทางการปกครองหรือธรรมาภิบาลในสังคม ภายในกรอบความคิดนี้ เนื้อหาของธรรมาภิบาลมีขอบเขตครอบคลุมพื้นที่กว้าง โดยเน้นทั้งด้านการกำกับและควบคุมการใช้ อำนาจและกระบวนการบริหารขององค์กรราชการ เศรษฐศาสตร์การจัดการสาธารณะ การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสถาบันในสังคม ภาวะผู้นำนโยบายสาธารณะ วัฒนธรรมองค์กรของระบบราชการ และสมรรถนะการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นธรรมาภิบาลระดับองค์กรจึงเกี่ยวข้องกับการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างธรรมาภิบาล และผลลัพธ์ ผลกระทบ และผลงานของรัฐบาล

3. ธรรมาภิบาลระดับเทคนิค ธรรมาภิบาลระดับนี้อาจอยู่ในรูปแนวความคิดที่

หลากหลายอาทิ เทคนิคแกนหลัก (technical core) สมรรถนะหลัก (core competencies) หรือ

งานพื้นฐาน(primary work) ของหน่วยงานและองค์กรสาธารณะ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและใช้ดุลพินิจเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการส่งมอบบริการให้ได้ผลลัพธ์หรือผลงานที่ประชาชนและสาธารณะต้องการ รวมถึงด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหารระดับต่าง ๆ เพื่อให้งานบริการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ระบบงานพื้นฐานจึงมีความสำคัญทั้งในด้านที่เป็นแหล่งต้นของความชอบธรรมตามกฎหมาย ด้านการแบ่งงานออกเป็นงานย่อยต่าง ๆ และด้านการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการทำงานของเจ้าหน้าที่ระดับล่าง ที่มีการติดต่อและความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นครูอาจารย์ในโรงเรียน หมอ และเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีในกรมสรรพากร เป็นต้น สิ่งที่เป็นประเด็นธรรมาภิบาลในระดับงานพื้นฐานขององค์กรสาธารณะครอบคลุมตั้งแต่เรื่องอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะ การกระจายอำนาจลงสู่ระดับสายงาน การเมืองในกระบวนการทำงานและการให้บริการ พฤติกรรมการบริการ การรับรู้และทัศนคติของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งการพัฒนาองค์กรและกระบวนการทำงาน ความสัมพันธ์ของโครงสร้างและเทคโนโลยีปฏิบัติงานการบริหารและต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

ตามที่โกวิท กังสนันท์ ได้อธิบายถึงระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ ทำให้สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลภาครัฐแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ธรรมาภิบาลระดับสถาบัน ธรรมาภิบาลระดับองค์กร และธรรมาภิบาลระดับเทคนิค โดยแบ่งระดับธรรมาภิบาลสอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างของการปกครองในสังคม ซึ่งต้องเริ่มจากระดับสถาบัน ซึ่งเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดธรรมาภิบาลโดยมีกฎหมายในการบริหารงานเกิดขึ้น แล้วนำกฎหมายไปใช้ในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จจากฝ่ายบริหารของรัฐบาล คือ ระดับองค์กร และขับเคลื่อนนำไปปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในระดับเทคนิคจากเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ซึ่งระดับธรรมาภิบาลทั้ง 3 ระดับ ล้วนมีความสัมพันธ์กัน โดยธรรมาภิบาลระดับสถาบันจะมีผลกระทบต่อทิศทาง และเป็นเป้าหมายในระดับธรรมาภิบาลระดับองค์กร ส่วนธรรมาภิบาลระดับองค์กรจะเกี่ยวข้องกับโครงสร้างธรรมาภิบาล ผลลัพธ์ ผลกระทบ และผลงานของรัฐบาล นอกจากนี้ธรรมาภิบาลระดับเทคนิคยังมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลระดับองค์กรในงานพื้นฐานขององค์กรสาธารณะ โดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานและองค์กรสาธารณะจะขับเคลื่อนกฎ ระเบียบไปสู่การปฏิบัติงาน และมีการกำกับดูแลจากผู้บริหารระดับต่างๆ

บริบทของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1. ข้อมูลทั่วไป

เทศบาลตำบลท่าขอนยางเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบลประเภทสามัญ ซึ่งยกฐานะมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลท่าขอนยาง เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม

2551 เทศบาลตำบลท่าขอนยางตั้งอยู่ด้านทิศใต้สุดของอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และมีแนวเขตติดต่อกับอำเภอเมืองมหาสารคาม โดยมีแม่น้ำชีขวางกั้นเป็นแนวแบ่งเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 38 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 24,263 ไร่ เป็นเนื้อที่ทางการเกษตร ประมาณ 17,560 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัยประมาณ 1,917 ไร่ เป็นที่สาธารณประโยชน์และอื่น ๆ ประมาณ 4,786 ไร่ (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง, 2559, p. 1)

2. สภาพทั่วไป

2.1 ที่ตั้ง สำนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตั้งอยู่เลขที่ - หมู่ที่ 4 ถนนถีนานนท์ ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีระยะทางห่างจากตัวอำเภอกันทรวิชัยประมาณ 10 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองมหาสารคามประมาณ 6 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้ (เทศบาลตำบลท่าขอนยาง, 2559, pp. 1-4)

ทิศเหนือ	ติดเขตพื้นที่ตำบลคันธารราษฎร์	อำเภอกันทรวิชัย
ทิศใต้	ติดเขตพื้นที่ตำบลเก็ง	อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดเขตพื้นที่ตำบลขามเฒ่าพัฒนา	อำเภอกันทรวิชัย
ทิศตะวันตก	ติดเขตพื้นที่ตำบลขามเรียง	อำเภอกันทรวิชัย

2.2 เนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 24,263 ไร่ ประมาณ 38 ตารางกิโลเมตร

2.3 ลักษณะภูมิประเทศ ส่วนใหญ่มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก ไม่มีภูเขา อาณาเขตด้านทิศใต้ติดกับเขตอำเภอเมือง มีแม่น้ำซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัดมหาสารคาม ไหลทางยาวตามเขตแดน ประมาณ 30 กิโลเมตร ส่วนพื้นที่ป่าเป็นลักษณะป่าโปร่งตามหัวไร่ปลายนา และป่าสาธารณประโยชน์ ซึ่งมีประมาณร้อยละ 10.85 ของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมดของตำบล

2.4 จำนวนหมู่บ้าน ตำบลท่าขอนยางมีจำนวน 15 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านท่าขอนยาง	หมู่ที่ 2 บ้านท่าขอนยาง
หมู่ที่ 3 บ้านท่าขอนยาง	หมู่ที่ 4 บ้านท่าขอนยาง
หมู่ที่ 5 บ้านกุตรอง	หมู่ที่ 6 บ้านวังหว้า
หมู่ที่ 7 บ้านดอนยม	หมู่ที่ 8 บ้านดอนเวียงจันทร์
หมู่ที่ 9 บ้านหัวขัว	หมู่ที่ 10 บ้านไคร่นุ่น
หมู่ที่ 11 บ้านท่าขอนยาง	หมู่ที่ 12 บ้านดอนสวน
หมู่ที่ 13 บ้านดอนเวียงจันทร์	หมู่ที่ 14 บ้านไคร่นุ่น
หมู่ที่ 15 บ้านหัวขัว	

2.5 จำนวนครัวเรือน 5,763 ครัวเรือน

2.6 จำนวนประชากร 8,663 คน ประชากรชาย จำนวน 4,192 คน ประชากรหญิง จำนวน 4,471 คน

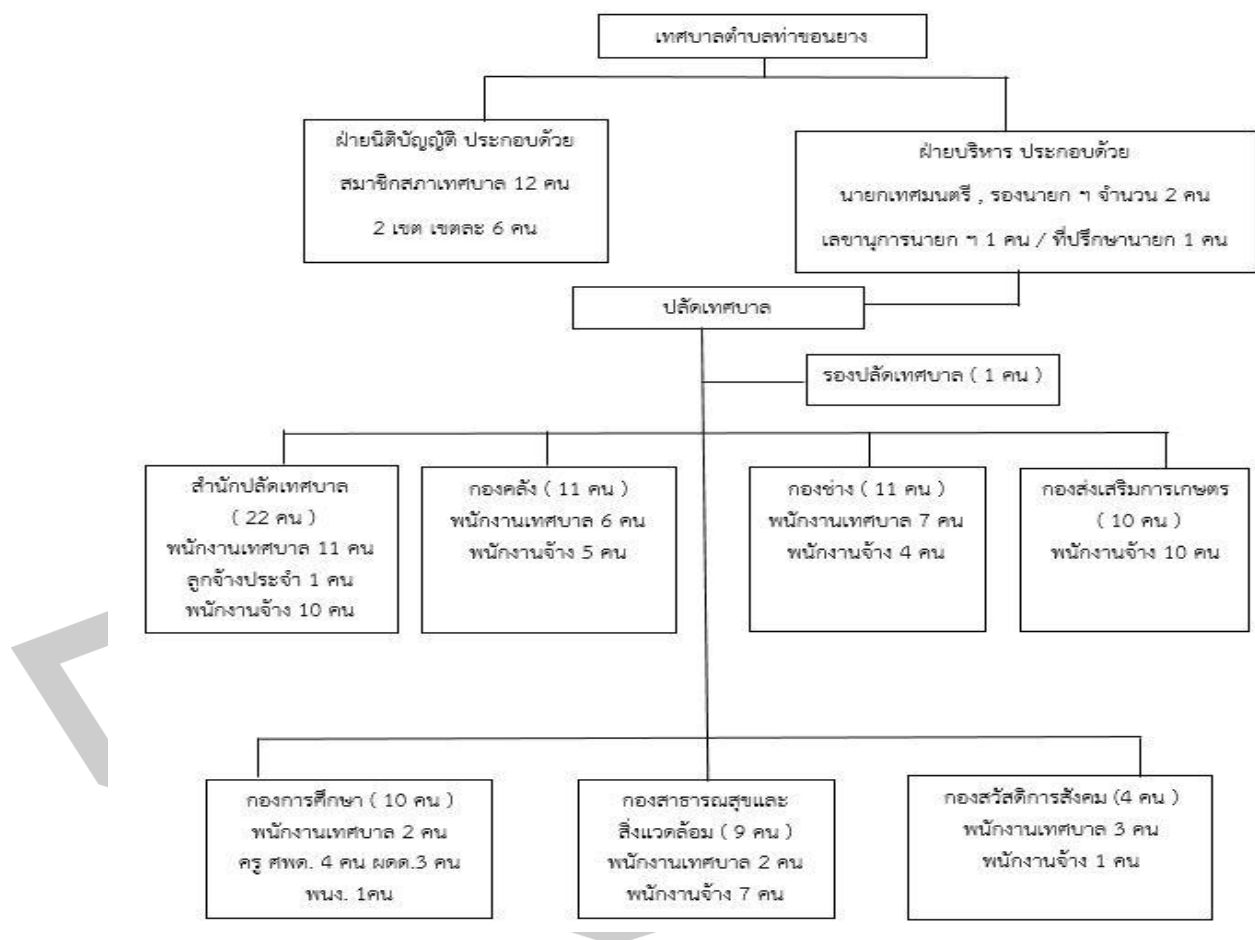
3. ข้อมูลเกี่ยวกับเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

3.1 ข้อมูลด้านการบริหารของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ประกอบด้วย

1. จำนวนบุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน มี 78 อัตรา ดังนี้

พนักงานเทศบาล จำนวน	33	อัตรา
พนักงานครูเทศบาล	4	อัตรา
ลูกจ้างประจำ	2	อัตรา
พนักงานจ้างทั่วไป	15	อัตรา
พนักงานจ้างตามภารกิจ	23	อัตรา

3.2. โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

ภาพประกอบที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

(เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2559 : 15)

3.3 วิสัยทัศน์องค์กร

“ชุมชนน่าอยู่ เชิดชูวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียง”

3.4 พันธกิจ

1. ปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต และเศรษฐกิจของท้องถิ่น
2. ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา การสาธารณสุข การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาของท้องถิ่น
3. ส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมขนบธรรมเนียมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาของท้องถิ่น
4. ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนเพื่อการพัฒนาแบบบูรณาการ
5. ส่งเสริมการผลิตด้านการเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสนับสนุนการลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาระบบน้ำเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมพื้นที่การเกษตรของตำบล
6. ปรับปรุงและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการองค์กรลดลดจนความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรมกลุ่มอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ของประชาชนในช่วงว่างงานหลังฤดูเก็บเกี่ยว
8. ส่งเสริมและพัฒนาาระบบสวัสดิการสังคม
9. ส่งเสริมสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการค้าการลงทุนของประชาชน

3.5 ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 1 ด้านการพัฒนาคนและสังคม

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 3 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 4 การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร

ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการพัฒนา

สิ่งแวดล้อม

3.6 นโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี เทศบาลตำบลท่าขนอย่างได้กำหนดนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีประกอบด้วยนโยบายหลัก 4 ด้าน และแนวทางปฏิบัติภายใต้กรอบนโยบาย

หลักคือ (1) ด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม (2) ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย (3) ด้านองค์การ และ (4) ด้านผู้ปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งมั่นต่อการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาล

3.7 แผนการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริตของเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระยะ 3 ปี พ.ศ.2559 – 2561 เพื่อให้การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริต เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีแผนการปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นเครื่องมือกำกับความประพฤติและปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกคน และเพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล อันจะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธาและไว้วางใจในการบริหารงานภาครัฐ เทศบาลตำบลท่าขอนยางจึงกำหนดแผนดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริตของเทศบาล ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2559 – 2561)

ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	มาตรการ
1. ปลุกจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และการสร้างวินัยแก่ทุกภาคส่วน	เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ให้มีคุณธรรม และความรับผิดชอบในการป้องกันปัญหาการทุจริต	1. ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับทราบและถือปฏิบัติตามมาตรฐานกลางทาง จริยธรรม และประมวลจริยธรรม ข้าราชการท้องถิ่น	ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับได้เรียนรู้และปฏิบัติงานตามหน้าที่ด้วยหลักธรรมาภิบาล
		2. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่	
2. บูรณาการหน่วยงานทุกส่วนในการเสริมสร้างวินัยคุณธรรม จริยธรรมและการป้องกันการทุจริต	เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันการทุจริต	1. ร้อยละของระดับความเหมาะสมในการเปิดช่องทางการแจ้งเบาะแส / การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเทศบาล (จากการสำรวจความคิดเห็น)	2.1 ประสานความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันการทุจริต

ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	มาตรการ
		2. ร้อยละของระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่(จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน/ผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้เสียกับเทศบาล)	
		3. ร้อยละของการตอบสนองต่อข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการทุจริต การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการติดตามตรวจสอบการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม/วินัยและการทุจริต
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันการทุจริต	เพื่อพัฒนากลไกในการสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเทศบาล	1. ร้อยละของหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการสร้างมาตรฐาน/การประเมินความโปร่งใส	3.1 พัฒนาระบบและกลไกในการตรวจสอบควบคุมและถ่วงดุลการใช้อำนาจให้เหมาะสม
		2. ร้อยละของสำนวนการสอบสวนมีการดำเนินการได้ครบถ้วน	
4. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการป้องกันการทุจริต	เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ มีวินัย คุณธรรมและจริยธรรม เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริตและประพฤตินิมิชอบ	1. ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รับพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน	4.1 พัฒนาสมรรถนะและขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และป้องกันการทุจริต

ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	มาตรการ
4. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการป้องกันการทุจริต	เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่เทศบาลในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ มีวินัย คุณธรรมและจริยธรรม เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ	2. ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับกฎระเบียบด้านการเงินและการพัสดุ	4.2 ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รับการพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับกฎระเบียบ ด้านการเงินและการพัสดุ
		3. ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผ่านการพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการป้องกันการทุจริต	
		4. จำนวนเรื่อง/ข้อมูลที่น่าขึ้นเว็บไซต์เกี่ยวกับการเผยแพร่กรณีตัวอย่าง / กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันการทุจริต	

(ที่มา: เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. 2559 : 1-4)

3.8 ผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลท่าขอนยางในปีงบประมาณ พ.ศ.2557- 2560 มีดังนี้

1. ประชาชนมีน้ำประปาใช้ทุกครัวเรือน
2. ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน
3. ประชาชนมีถนนใช้ในการสัญจรไปมาได้สะดวก
4. ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดน้อยลง
5. เด็กๆ ได้รับการศึกษาทุกคน

6. ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ได้รับเงินช่วยเหลือเบี้ยยังชีพทุกคน
7. ประชาชนได้รับความช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรง
8. ประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากสาธารณสุข
9. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆของเทศบาล
10. ปัญหาใช้เลือดออกลดลง
11. ชยะในชุมชนมีวิธีการจัดการที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น
12. ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการสาธารณสุข
13. ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัย
14. ไม่เกิดอาชญากรรมในพื้นที่
15. ประชาชนได้รับการบริการจากงานบริการต่างๆ ของเทศบาลด้วยความสะดวก

มากขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. (นัชชา แสนภิมย์, 2555: บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและเปรียบเทียบความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน โดยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ตัวแทนครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ จำนวน 323 ครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า

1.1. ประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความโปร่งใส และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านหลักความคุ้มค่า

1.2. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่ใต้ แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ

ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุ

1.3. ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลแท้ใต้ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน หรือมีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลแท้ใต้ โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน และไม่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับอาชีพ

2. (พระทรงฤทธิ์ จงเจริญพันธุ์, 2555: บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในด้านการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนที่มีเพศ การศึกษาอาชีพ และขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนจำนวน 515 คน จากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลสีชมพู และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลซำย่าง ในอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล และขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี/สูงกว่า และสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข เห็นว่าการบริหารโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับน้อย ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี/สูงกว่า สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสีชมพูเห็นว่าการบริหารโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ประชาชนอาชีพข้าราชการ / พนักงาน รัฐวิสาหกิจ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสีชมพูเห็นว่าการบริหารโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีเพศต่างกันในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าการบริหารตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 1-3 ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่ามีการบริหารตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมและรายด้าน 4-6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดต่างกัน เห็นว่ามีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. (สุนันทา ภูผิวแก้ว, 2553: บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาระดับ เปรียบเทียบ และข้อเสนอแนะของการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยศึกษาจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน จำนวน 3,684 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 56 คน ข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้น 174 คน ผลการวิจัยพบว่า

3.1. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.90) รองลงมาคือเพศชาย (ร้อยละ 39.50) ส่วนมากสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 39.50) และส่วนมากมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 3-5 ปี (ร้อยละ 44.30) รองลงมาคือ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 24.10)

3.2. บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เห็นว่ามีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่ามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านนิติธรรม และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

3.3. บุคลากรเพศหญิงและเพศชายเห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามี การดำเนินงานด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักนิติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4. บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันเห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้านไม่แตกต่างกัน เห็นว่ามี การดำเนินงานด้านหลักความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.5. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันเห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามี การดำเนินงานด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6. บุคลากรที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันเห็นว่ามี การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวม และเป็นรายด้าน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่เห็นว่ามี การดำเนินงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. (พุทธานุศาสตร์ ไซมมมงคล, 2560: บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบไปด้วยข้าราชการ และพนักงานจ้างจำนวน 201 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ พนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า

4.1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ด้านหลักความโปร่งใส รองลงมาคือด้านหลักความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม และอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ ด้านนิติธรรม

4.2. ผลจากการศึกษาแนวทางข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

4.2.1 ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลขาดการจัดฝึกอบรมความรู้ด้านกฎหมาย ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การปรับปรุงแก้ไข และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

4.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการปรับปรุง กฎระเบียบ ให้ทันสมัยเป็นปัจจุบัน ให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานในปัจจุบันและมีความชัดเจนในการบังคับใช้ให้เด็ดขาดมากขึ้น

5. (กนิษฐา คำมูลคร, 2559: บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองอีบุตร อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองอีบุตร และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองอีบุตร อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 30 ราย จากบุคลากรในเทศบาลตำบลหนองอีบุตรที่มีข้อมูลเชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีทั้งหมด 58 ตัวชี้วัด 75 เกณฑ์ การตรวจประเมินพบว่าเทศบาลตำบลหนองอีบุตร เป็นไปตามตัวชี้วัด 58 ตัวชี้วัด 75 เกณฑ์การตรวจ

ประเมินพบว่า เทศบาลตำบลหนองอีบุตร เป็นไปตามตัวชี้วัด 58 ตัวชี้วัด 73 เกณฑ์การตรวจประเมิน ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การตรวจประเมิน จำนวน 2 เกณฑ์การตรวจประเมิน คือ ก่อนการปฏิบัติงานหรือ การตัดสินใจที่มีผลต่อประชาชน ไม่มีผลงานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องผู้บริหารควร แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของเทศบาล และการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนซึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ซึ่งเทศบาลสามารถปฏิบัติงานตามแผน คิดเป็นร้อยละ 79.51 ซึ่งอาจเกิดจากงบประมาณ เวลาไม่เหมาะสม ผู้บริหารต้องกำชับ และกำกับ ดูแล แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และยังประสบปัญหาการปฏิบัติงานที่ไม่มี เอกสารหลักฐานรองรับ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก บุคลากรใน เทศบาลไม่ปฏิบัติที่นอกเหนือจากหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ไม่มีการจัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน ประชาชนไม่ให้ความสนใจในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล บุคลากรที่นอกเหนือจากได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการชุมชน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนอย่าง จริงจัง ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่สอดคล้องกับหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ บาลที่ว่าด้วยหลักการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การประชาพิจารณ์ การแสดง ประชามติ รวมถึงการปรับปรุงประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

6. (นิภาพร อุดรทิพย์, 2554: บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาความ คิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลใน เขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ของบุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งแตกต่างกัน ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้กลุ่มตัวอย่างใน การวิจัย คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 280 คน ผลการวิจัยพบว่า

6.1. บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและตำแหน่ง เห็นว่ามีการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก

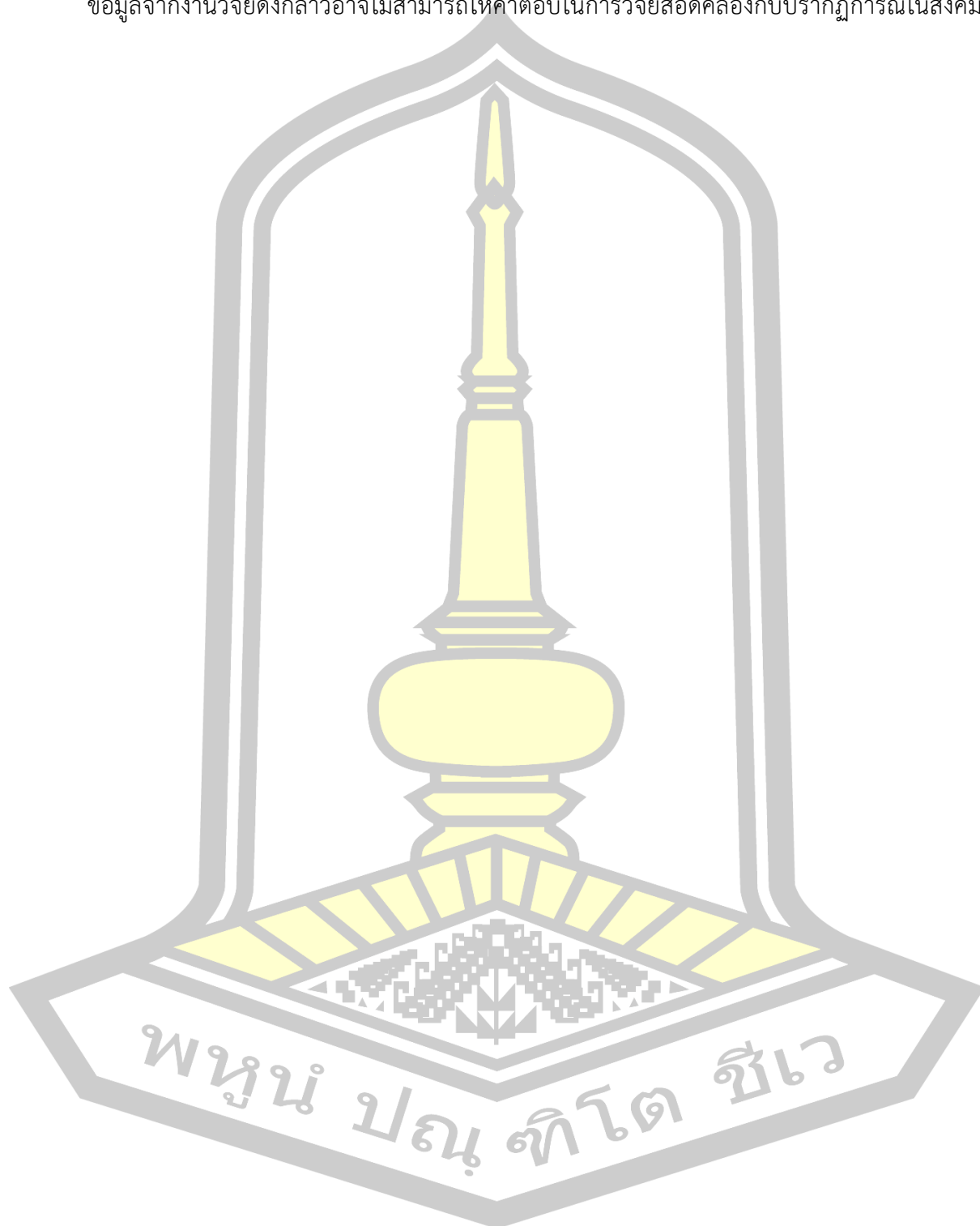
6.2. บุคลากรที่มีเพศแตกต่างกันและบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นว่ามีการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน 6 ด้านไม่แตกต่างกัน

6.3. บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน เห็นว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมจำแนก 4 ด้าน คือ ด้านหลัก

คุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตามที่ได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยส่วนมากมีการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งส่วนมากกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐที่ผู้วิจัยทำการศึกษา และผลการวิจัยยังมีความใกล้เคียงกันในด้านระดับความคิดเห็น แม้ว่างานวิจัยที่ใช้ในการทบทวนส่วนใหญ่จะมีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีตัวแปรต่างกัน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เพราะบริบทของการบริหารงานในหน่วยงานภาครัฐมีลักษณะการบริหารงานภายใต้กรอบระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายฉบับเดียวกันหรือกฎหมายที่มีการกำหนดการบริหารงานคล้ายคลึงกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ และผลวิจัยของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังพบว่า หน่วยงานภาครัฐมีการพัฒนาการบริหารงานภาครัฐโดยมีการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยเน้นบางหลักของธรรมาภิบาล แต่หน่วยงานภาครัฐบางแห่งก็เกิดปัญหาในการบริหารงาน เช่น การมีปัญหาจัดสรรงบประมาณ การมีกฎระเบียบที่ไม่มีความทันสมัย การปฏิบัติงานโดยไม่มีเอกสารหลักฐานรองรับ เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความขัดแย้งกันในด้านระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า หน่วยงานภาครัฐดังกล่าวกลับมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง เพราะประชาชนเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนี้อาจสะท้อนให้เห็นการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐได้ชัดเจนกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ และมีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับพนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้มีวิธีวิจัยที่แตกต่างจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษางานวิจัยด้วยวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการศึกษางานวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นวิธีหลัก และศึกษางานวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิธีรอง เพื่อศึกษาข้อมูลจากวิธีวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และใช้ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบข้อมูลวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยมีวิธีเก็บข้อมูลในการวิจัยได้ครอบคลุมและข้อมูลในการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากกว่างานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง ซึ่งส่วนมากเน้นการศึกษางานวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพอย่างเดียว ซึ่งข้อมูลจากงานวิจัยดังกล่าวอาจไม่สามารถให้คำตอบในการวิจัยสอดคล้องกับปรากฏการณ์ในสังคม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้สัมภาษณ์
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้สัมภาษณ์

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6,938 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมหาสารคาม, 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 378 คน ตามที่ผู้วิจัยต้องการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย 6,938 คน ความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้เท่ากับ 5% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจึงเท่ากับ 378 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ กำหนดไว้ที่ .05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{6,938}{1 + 6,938(0.05)^2}$$
$$= 378$$

โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามหมู่บ้านดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านท่าขอนยาง	1,184	65
2	บ้านท่าขอนยาง	199	10
3	บ้านท่าขอนยาง	668	35
4	บ้านท่าขอนยาง	593	32
5	บ้านกุดร่อง	124	7
6	บ้านวังหว้า	253	14
7	บ้านดอนยม	380	24
8	บ้านดอนเวียงจันทร์	389	20
9	บ้านหัวขัว	564	30
10	บ้านไคร่นุ่น	436	24
11	บ้านท่าขอนยาง	292	15
12	บ้านดอนสวน	500	27
13	บ้านดอนเวียงจันทร์	468	26
14	บ้านไคร่นุ่น	450	25
15	บ้านหัวขัว	438	24
รวม		6,938	378

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมหาสารคาม. 2561)

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. ผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewer) ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

3.1 พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

จำนวน 10 คน โดยการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง

3.2 ผู้นำชุมชนและประชาชน จำนวน 10 คน ดังนี้

1. ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์

หมู่ที่ 8 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1 , ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2 ,

ผู้นำกลุ่มเกษตรกรบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2 และประธานกองทุนสตรีบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 4 โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน โดยการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย กรอบแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

1.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานเทศบาลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ฝ่าย / แผนก , ตำแหน่ง / หน้าที่และระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 3 ข้อ และข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชนและประชาชนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ สถานภาพและตำแหน่ง จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาล
ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 หลัก ประกอบด้วย หลักนิติธรรม
หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า
จำนวน 6 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย

1.2 สร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List)
ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และลักษณะคำถามเป็น
แบบสอบถามแบบปลายปิดตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดตามกรอบแนวคิดและ
วัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยสัมภาษณ์ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก
พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม

1.4 ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและปรึกษากับพนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน และ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นแนวทาง
ในการแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ
ความถูกต้อง เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้มีความเหมาะสม

2.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความ
ถูกต้องแล้ว และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการวิจัย ได้แก่

2.2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัสศักดิ์ โภภาวิน วุฒิจำนกรศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลและชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์
ประจำหลักสูตรสาขา วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ผู้เชี่ยวชาญด้าน
เนื้อหา)

2.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง วุฒิศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรวิชาเอกรัฐศาสตร์ วิชาเอกการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ)

2.2.3 นายไสว ประภาศรี วุฒิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการใช้ภาษา

2.3 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความถูกต้องและความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย (IOC) โดยกำหนดกฎเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นวัดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นวัดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นไม่วัดตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

พิจารณาเลือกข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67 มีทั้งหมด 5 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป มีทั้งหมด 25 ข้อ

2.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

2.6 นำแบบสอบถามที่มาจากการทดลองใช้ (Try - Out) กับประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน นำมาหาค่าอำนาจเพื่อจำแนกรายข้อในแต่ละหลักของหลักธรรมมาภิบาล โดยใช้วิธี Item -total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, p. 106) พิจารณาเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.30 (.05 , $r_{28} = 0.290$ ขึ้นไป) พิจารณาเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.30 ขึ้นไป พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนก 0.30 ขึ้นไป ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.36 ถึง 0.80

2.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งหาค่าโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, p. 174) พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.8 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงตามคำแนะนำต่อไป แล้วจึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และนัดเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยติดต่อขอแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อถึงกำหนดส่งคืนแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยต่อไป
5. นัดสัมภาษณ์พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จนครบตามจำนวนที่กำหนด

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำหรับการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคามดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาจากค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 162)

ระดับการบริหารงานมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการบริหารงานมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการบริหารงานปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการบริหารงานน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน

ระดับการบริหารงานน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน
นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 166)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	มีระดับการบริหารงานมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	มีระดับการบริหารงานมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	มีระดับการบริหารงานปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	มีระดับการบริหารงานน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	มีระดับการบริหารงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลใน
เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยการนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่
(Frequency)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และหา
ข้อสรุป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1.1 ร้อยละ (Percentage)
- 1.2 ค่าความถี่ (Frequency)
- 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยการใช้
เทคนิค Item – total Correlation

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha – Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	1.1 ชาย	169	44.7
	1.2 หญิง	209	55.3
	รวม	378	100.0
2. อายุ	2.1 18 – 30 ปี	57	15.1
	2.2 31 – 40 ปี	63	16.7
	2.3 41 – 50 ปี	102	27.0
	2.4 51 – 60 ปี	88	23.0
	2.5 61 ปีขึ้นไป	68	18.0
	รวม	378	100.0
3. ระดับการศึกษา	3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	287	75.9
	3.2 ปริญญาตรี	88	23.3
	3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.8
	รวม	378	100.0
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	4.1 ต่ำกว่า 15,000 บาท	263	69.6
	4.2 15,001 – 20,000 บาท	70	18.5
	4.3 20,001 – 30,000 บาท	29	7.7
	4.4 30,001 – 40,000 บาท	14	3.7
	4.5 มากกว่า 40,000 บาท	2	0.5
	รวม	378	100.0
5. อาชีพ	5.1 เกษตรกรรม	149	39.4
	5.2 รับจ้างทั่วไป	85	22.5
	5.3 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว	69	18.3
	5.4 ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	41	10.8
	5.5 อื่นๆ	34	9.0
	รวม	378	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.3) มีอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 27.0) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 75.9) รองลงมาปริญญาตรี (ร้อยละ 23.3) และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 0.8) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 69.6) และประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 39.4) รองลงมารับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 22.5)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{x}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หลักนิติธรรม	3.39	0.85	ปานกลาง
2. หลักคุณธรรม	3.44	0.86	ปานกลาง
3. หลักความโปร่งใส	3.32	0.89	ปานกลาง
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.49	0.95	ปานกลาง
5. หลักความรับผิดชอบ	3.43	0.87	ปานกลาง
6. หลักความคุ้มค่า	3.45	0.98	ปานกลาง
โดยรวม	3.42	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$) จำแนกตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหลัก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.49$) หลักความคุ้มค่า

($\bar{x} = 3.45$) หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 3.44$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.43$) หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.39$)
หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.32$)

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักธรรมาภิบาลเป็นรายชื่อ ดังนี้

2.2.1 หลักนิติธรรม

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักนิติธรรมเป็นรายชื่อ

การบริหารงานภาครัฐตามหลักนิติธรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการกำหนดข้อบัญญัติหรือกฎระเบียบ	3.41	0.94	ปานกลาง
2. ข้อบัญญัติของเทศบาลมีความชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นที่ยอมรับของประชาชน และพร้อมใจกันปฏิบัติตาม	3.45	0.92	ปานกลาง
3. เทศบาลมีการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับข้อบัญญัติของเทศบาลแก่ประชาชนเป็นประจำ	3.35	0.98	ปานกลาง
4. ข้อบัญญัติของเทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณ	3.31	0.99	ปานกลาง
5. นโยบายของเทศบาลได้รับการยอมรับจากประชาชนเป็นอย่างดี	3.42	0.97	ปานกลาง
โดยรวม	3.39	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามหลักนิติธรรมเป็นรายชื่อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 2 ข้อบัญญัติของเทศบาล

มีความชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นที่ยอมรับของประชาชน และพร้อมใจกันปฏิบัติตาม ($\bar{x} = 3.45$) ข้อ 5 นโยบายของเทศบาลได้รับการยอมรับจากประชาชนเป็นอย่างดี ($\bar{x} = 3.42$) ข้อ 1 เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการกำหนดข้อบัญญัติหรือกฎระเบียบ ($\bar{x} = 3.41$) ข้อ 3 เทศบาลมีการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับข้อบัญญัติของเทศบาลแก่ประชาชนเป็นประจำ ($\bar{x} = 3.35$) ข้อ 4 ข้อบัญญัติของเทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณ ($\bar{x} = 3.31$)

2.2.2 หลักคุณธรรม

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักคุณธรรมเป็นรายข้อ

การบริหารงานภาครัฐตามหลักคุณธรรม	\bar{x}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. เทศบาลส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่	3.51	0.94	มาก
2. พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	3.40	0.97	ปานกลาง
3. พนักงานเทศบาลบริหารงานโดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก	3.52	0.95	มาก
4. พนักงานเทศบาลจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ไม่มีการทุจริต	3.34	0.99	ปานกลาง
5. พนักงานเทศบาลให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค	3.43	0.98	ปานกลาง
โดยรวม	3.44	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามหลักคุณธรรมเป็นรายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 3 พนักงานเทศบาลบริหารงานโดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ($\bar{x} = 3.52$) ข้อ 1 เทศบาลส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{x} = 3.51$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ

โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 5 พนักงานเทศบาลให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ($\bar{x} = 3.43$) ข้อ 2 พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 3.40$) ข้อ 4 พนักงานเทศบาลจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ไม่มีการทุจริต ($\bar{x} = 3.34$)

2.2.3 หลักความโปร่งใส

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักความโปร่งใสเป็นรายข้อ

การบริหารงานภาครัฐตามหลักความโปร่งใส	\bar{x}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนทราบและเข้าใจอย่างทั่วถึง	3.35	1.00	ปานกลาง
2. เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลรายรับ - รายจ่าย โครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง	3.24	0.99	ปานกลาง
3. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างทั่วถึง	3.23	1.02	ปานกลาง
4. เทศบาลมีช่องทางรับฟังข้อคิดเห็น ข้อร้องเรียนจากประชาชนอย่างชัดเจน	3.45	0.93	ปานกลาง
5. เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ เปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ในการปฏิบัติงานให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง	3.37	0.98	ปานกลาง
โดยรวม	3.32	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามหลักความโปร่งใสเป็นรายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 4 เทศบาลมีช่องทางรับฟังข้อคิดเห็น ข้อร้องเรียนจากประชาชนอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.45$) ข้อ 5 เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ เปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ในการปฏิบัติงานให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.37$)

ข้อ 1 เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนทราบและเข้าใจอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.35$) ข้อ 2 เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลรายรับ - รายจ่ายโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.24$) ข้อ 3 เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 3.23$)

2.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายชื่อ

การบริหารงานภาครัฐตามหลักการมีส่วนร่วม	\bar{x}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่น	3.39	0.95	ปานกลาง
2. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น	3.62	2.17	มาก
3. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบายแผนงาน และกิจกรรมต่าง ๆ	3.47	0.93	ปานกลาง
4. เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลแก่ฝ่ายบริหารของเทศบาล	3.48	0.97	ปานกลาง
5. เทศบาลมีการจัดกิจกรรมในการรับฟังการตัดสินใจของประชาชน	3.49	0.96	ปานกลาง
โดยรวม	3.49	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามหลักการมีส่วนร่วมเป็นรายชื่อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ข้อ 2 เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.62$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจาก

ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 5 เทศบาลมีการจัดกิจกรรมในการรับฟังการตัดสินใจของประชาชน ($\bar{x} = 3.49$) ข้อ 4 เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลแก่ฝ่ายบริหารของเทศบาล ($\bar{x} = 3.48$) ข้อ 3 เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบายแผนงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.47$) ข้อ 1 เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.39$)

2.2.5 หลักความรับผิดชอบ

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักความรับผิดชอบ เป็นรายชื่อ

การบริหารงานภาครัฐตามหลักความรับผิดชอบ	\bar{x}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. เทศบาลรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ	3.46	0.97	ปานกลาง
2. เทศบาลได้ทำการแก้ไขปัญหาและทำตามข้อเสนอของประชาชน	3.49	0.90	ปานกลาง
3. เทศบาลมีความสนใจและเอาใจใส่ปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน และรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างรวดเร็ว	3.45	0.98	ปานกลาง
4. เทศบาลมีการรายงานผล การดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนให้ประชาชนทราบ	3.33	0.95	ปานกลาง
5. ฝ่ายบริหารของเทศบาลมีความรับผิดชอบและวิธีการบริหารงานที่เหมาะสมในการบริหารเทศบาล	3.43	0.96	ปานกลาง
โดยรวม	3.43	0.87	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามหลักความรับผิดชอบเป็นรายชื่อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ

พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 2 เทศบาลได้ทำการแก้ไขปัญหาและทำตามข้อเสนอของประชาชน ($\bar{x} = 3.49$) ข้อ 1 เทศบาลรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.46$) ข้อ 3 เทศบาลมีความสนใจและเอาใจใส่ปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน และรีบดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นอย่างรวดเร็ว ($\bar{x} = 3.45$) ข้อ 5 ฝ่ายบริหารของเทศบาลมีความรับผิดชอบและวิธีการบริหารงานที่เหมาะสมในการบริหารเทศบาล ($\bar{x} = 3.43$) ข้อ 4 เทศบาลมีการรายงานผล การดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนให้ประชาชนทราบ ($\bar{x} = 3.33$)

2.2.6 หลักความคุ้มค่า

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหลักความคุ้มค่าเป็นรายข้อ

การบริหารงานภาครัฐตามหลักความคุ้มค่า	\bar{x}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. เทศบาลมีการนำระบบเครือข่ายสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้	3.43	1.01	ปานกลาง
2. เทศบาลมีการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน	3.46	1.07	ปานกลาง
3. เทศบาลมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด	3.41	1.11	ปานกลาง
4. เทศบาลใช้งบประมาณในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและอย่างคุ้มค่า	3.44	1.06	ปานกลาง
5. เทศบาลมีการจัดทำแผนภูมิ ขั้นตอน และระยะเวลา เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น	3.45	1.02	ปานกลาง
โดยรวม	3.45	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามหลัก

ความคุ้มค่าเป็นรายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อ 2 เทศบาลมีการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน ($\bar{x} = 3.46$) ข้อ 5 เทศบาลมีการจัดทำแผนภูมิ ขั้นตอน และระยะเวลา เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น ($\bar{x} = 3.45$) ข้อ 4 เทศบาลใช้งบประมาณในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและอย่างคุ้มค่า ($\bar{x} = 3.44$) ข้อ 1 เทศบาลมีการนำระบบเครือข่ายสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ ($\bar{x} = 3.43$) ข้อ 3 เทศบาลมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด ($\bar{x} = 3.41$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	ความถี่
1.หลักนิติธรรม	
1.1 ควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	10
1.2 เทศบาลควรมีการชี้แจงหรือให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศระเบียบต่าง ๆ ของเทศบาลแก่ประชาชน	12
1.3 นโยบายของเทศบาลควรได้รับการยอมรับจากประชาชน	6
2. หลักคุณธรรม	
2.1 พนักงานเทศบาลควรบริการประชาชนอย่างเสมอภาค	7
2.2 เทศบาลควรมีการส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดถือผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก	21

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	ความถี่
3. หลักความโปร่งใส	
3.1 เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล เช่น การจัดซื้อ-จัดจ้าง การสร้างถนน หรือท่อระบายน้ำ เป็นต้น	10
3.2 เทศบาลควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง โดยมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย	27
3.3 เทศบาลควรมีขั้นตอนให้ประชาชนสามารถตรวจสอบโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลโดยตรง	9
4. หลักการมีส่วนร่วม	
4.1 เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานของเทศบาลมากขึ้น	14
4.2 เทศบาลควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมกับประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะการเข้ามาแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของท้องถิ่นกับประชาชน รวมถึงด้านศาสนา	3
4.3 เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาล	2
4.4 เทศบาลควรเพิ่มช่องทางรับฟังความคิดเห็นประชาชน	17
5. หลักความรับผิดชอบ	
5.1 เทศบาลควรดำเนินการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนทันที เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน	7
5.2 เทศบาลควรมีการติดตามผลการดำเนินงานทุกขั้นตอนไม่ละเลยงานที่รับผิดชอบต่อประชาชน	4
5.3 เทศบาลควรมีการเพิ่มมาตรการรับผิดชอบในโครงการต่าง ๆ ของพนักงานเทศบาล	5

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	ความถี่
5.4 เทศบาลควรมีการรายงานผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่ประชาชนร้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ	5
6. หลักความคุ้มค่า	
6.1 เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า	9
6.2 เทศบาลควรปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินการในโครงการต่าง ๆ	8
6.3 เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด	4
6.4 เทศบาลควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล	3

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ประชาชนให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ข้อ 1.2 เทศบาลควรมีการชี้แจง หรือให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ ระเบียบต่าง ๆ ของเทศบาลแก่ประชาชน จำนวน 12 คน
2. หลักคุณธรรม ประชาชนให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ข้อ 2.2 เทศบาลควรมีการส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดถือผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก จำนวน 21 คน
3. หลักความโปร่งใส ประชาชนให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ข้อ 3.2 เทศบาลควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง โดยมีช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย จำนวน 27 คน
4. หลักการมีส่วนร่วม ประชาชนให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ข้อ 4.4 เทศบาลควรเพิ่มช่องทางรับฟังความคิดเห็นประชาชน จำนวน 17 คน
5. หลักความรับผิดชอบ ประชาชนให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ข้อ 5.1 เทศบาลควรดำเนินการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนทันที เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน จำนวน 7 คน
6. หลักความคุ้มค่า ประชาชนให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ข้อ 6.1 เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า จำนวน 9 คน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลัก
 ธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ
 ตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำ
 กรอบแนวคิดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้ามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
 เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานในเทศบาลตำบลท่าขอนยางว่า มีการบริหารงานตามหลักธรร
 มาภิบาลอย่างไร รวมถึงสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์
 ข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลเกี่ยวกับการบริหารงาน
 ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนเกี่ยวกับการ
 บริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
 มหาสารคาม

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตาม
 หลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ
 ตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีผลการ
 วิเคราะห์ดังนี้

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลใน
 เทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมเทศบาลมีการ
 บริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลสอดคล้องกับแนวคิดหลักธรรมาภิบาลของสถาบัน
 พระปกเกล้า ดังนี้

4.1.1 หลักนิติธรรม จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า พนักงาน
 เทศบาลยึดหลักการดำเนินงานภายใต้กฎหมาย และระเบียบในการปฏิบัติงาน โดยมีการออกกฎหมาย
 ลำดับรอง เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการบริหารงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานในกฎหมาย
 หลัก และกฎเกณฑ์ในกฎหมายลำดับรองจะต้องไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายหลักที่เป็นกฎหมาย
 ลำดับสูงกว่าในการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งเป็นกฎหมายมีฐานะสูงสุด คือ พระราชบัญญัติเทศบาล
 พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 13) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญในหลักนิติธรรมของสถาบันพระปกเกล้าคือ
 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ นอกจากนี้เทศบาลยังมีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่าย
 บริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ในระบบการบริหารงาน โดยเฉพาะกรณีที่มี

การแก้ไขนโยบาย หรือกฎหมายบางฉบับของเทศบาลที่ฝ่ายบริหารเห็นควรว่าควรแก้ไขเป็นการเร่งด่วน เพื่อให้นโยบาย หรือกฎหมายเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น นโยบายหรือกฎหมายเหล่านี้จึงผูกพันกับการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสำคัญในหลักนิติธรรมของสถาบันพระปกเกล้าคือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ และเทศบาลยังมีการออกมาตรการเพื่อควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับหลักความพอสมควรแก่เหตุ ซึ่งเป็นหลักย่อยในหลักการสำคัญของหลักนิติธรรมของสถาบันพระปกเกล้า โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“... พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 เป็นตัวกฎหมายหลักในการบริหารงานของเทศบาล และกฎหมายอื่น ๆ ที่ตราขึ้นเอง มีการปรับปรุงนโยบาย โดยมีการทำประชาคม เพื่อให้เกิดการยอมรับจากประชาชน ไม่ค่อยมีการปรับปรุงบ่อย...”

(ทองศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนกองคลังใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 เป็นตัวกฎหมายหลัก แล้วใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การรับเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารการคลัง , ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 , พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง , ระเบียบกระทรวงการคลัง , กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารพัสดุภาครัฐ และกฎกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน เป็นกฎหมายลำดับรองลงมา...”

(กิ่งแก้ว มหานาม. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลมีการทบทวนนโยบายจากคณะผู้บริหารทุกปี โดยเฉพาะในกรณีที่นโยบายเหล่านั้นมีปัญหาที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเร่งด่วน และเทศบาลยังมีการประกาศและเผยแพร่ระเบียบจรรยาบรรณของพนักงานท้องถิ่นให้แก่พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง...”

(สุรพล อุ่นคำ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

เทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ควรมีการปรับปรุงกฎหมายบางตัวที่มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการรับบริการสาธารณะของประชาชน รวมถึงจำกัดสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาล เมื่อนำข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลมาพิจารณาเพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักนิติธรรมของสถาบันพระปกเกล้า สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลยังขาดหลักการสำคัญในการบริหารงานตามหลักนิติ

ธรรม คือ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพราะกฎหมายบางฉบับที่บังคับใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลมีการจำกัดสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในบางหน่วยงาน รวมทั้งจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงการบริการสาธารณะของภาครัฐ นอกจากนี้เทศบาลยังมีปัญหาจากการขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานท้องถิ่น จากการถูกกำกับดูแลโดยภาครัฐ ส่วนกลาง ทำให้ไม่สามารถบัญญัติกฎหมายฉบับได้เอง ทำให้มีการใช้กฎหมายบางฉบับที่ไม่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงานเทศบาลขนาดเล็ก โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...ตามบริบทท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน เทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมายในการจัดทำแผน เช่น กฎหมายเกี่ยวกับระเบียบในการจัดทำแผนพัฒนา การกำหนดสัดส่วนของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการวางกรอบเยอะเกินไป...”

(สุรพล อุ่นคำ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...กฎหมายบางตัวมีการใช้มานาน ควรมีการปรับปรุง เช่น กฎหมายจัดเก็บรายได้ พ.ศ. 2475 , พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ทำให้เทศบาลขาดรายได้ และไม่สามารถตอบโจทย์แก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ กฎหมายไม่มีความทันสมัย เพราะกฎหมายออกมาจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ท้องถิ่นไม่สามารถออกกฎหมายได้เอง...”

(ทนงศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยยึดหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยจากพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 มีกรณีการเกิดเหตุเพลิงไหม้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ในกรณีเกิดเพลิงไหม้บ้านหลังเดียว เพราะตัวกฎหมายฉบับนี้มีหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยว่า ต้องช่วยเหลือบ้านที่เกิดเพลิงไหม้ตั้งแต่ 2 หลังขึ้นไป จึงทำให้ผมรู้สึกว่ กฎหมายตัวนี้ควรมีการปรับปรุง เพราะมีหลักเกณฑ์ที่ขัดมนุษยธรรม...”

(ประเทียบ อรรถชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีการแก้ไขระเบียบพัสดุ พ.ศ.2560 เพราะกฎหมายตัวนี้ทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมกับเทศบาล ไม่เหมาะสมกับการบริหารหน่วยงานที่มีโครงสร้างเล็กในท้องถิ่น ในด้านการแต่งตั้งคำสั่งต่างๆ ห้ามประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม...”

(ไพรัตน์ ทัดศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

4.1.2 หลักคุณธรรม จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า เทศบาลมี การออกมาตรการควบคุม หรือส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้ หน่วยงานปลอดจากการทุจริต การทำผิดวินัย และส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลมีจรรยาบรรณในการ ปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้พนักงานเทศบาลยังยึดหลักการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์ของ ประชาชนเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักคุณธรรมของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งประกอบด้วย หลักการสำคัญ 3 ประการคือ (1) หน่วยงานปลอดการทุจริต (2) หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และ (3) หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ โดยมีตัวอย่างการให้ สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...เทศบาลมีแผนป้องกันปราบปรามการทุจริตของเจ้าหน้าที่ ทุก ๆ 3 ปีจะมีหน่วยงาน ติดตาม ประเมินผล มีโครงการฝึกอบรมอาชีพ เพื่อส่งเสริมอาชีพกลุ่มประชากรต่าง ๆ ในท้องถิ่น เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น...”

(สุรพล อุ่นคำ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในการคัดเลือกบุคลากรในเทศบาลมีการใช้ระบบคุณธรรมและความสามารถในการ คัดเลือก มีการประเมินสมรรถนะของบุคลากร โดยมีการกลั่นกรองจากคณะกรรมการ มีการประเมิน งานตามสายงานบังคับบัญชา โดยพิจารณาจากพฤติกรรมและความสามารถในการปฏิบัติงานของ บุคลากร มีโครงการฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานเกี่ยวกับโครงการด้านจริยธรรม...”

(พนาทร ทองสุขนอก. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนกองการศึกษาจัดการศึกษาตามนโยบายที่รัฐกำหนด และตามอำนาจหน้าที่ ของกองการศึกษา ไม่มีการเรียกสินบนจากประชาชน มีการจัดการศึกษาให้ประชาชนในท้องถิ่นฟรีใน เด็กอายุ 2-4 ปี...”

(กมลรัตน์ กุลศรีเมฆ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...กองสวัสดิการสังคมมีการลงพื้นที่บ่อย เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ มีการทำ โครงการอบรม เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีความรู้ในการสร้างอาชีพ โดยมีการรวมกลุ่มของ ผู้สูงอายุประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ เพื่อหารายได้ และผลิตภัณฑ์พวกยาต้ม ยาหม่อง ยาหอม นอกจากนี้ ยังมีโครงการผู้สูงอายุใส่ใจ ห่วงใยลูกหลาน มีการฝึกพัฒนาอาชีพในด้านภูมิปัญญาให้เยาวชนใน ท้องถิ่นได้มีความรู้ในการประกอบอาชีพ และมีความรู้เรื่องภูมิปัญญาในท้องถิ่น...”

(ณรงค์ ช่อประพันธ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการประมวลจริยธรรมนักการเมือง และข้าราชการ ลูกจ้าง ในการปฏิบัติงานของเทศบาล...”

(ทงศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

เทศบาลควรมีการปรับปรุงขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้มีระบบคุณธรรมมากขึ้น และควรมีการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กรอย่างเคร่งครัด เมื่อนำข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลมาพิจารณา เพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักคุณธรรมของสถาบันพระปกเกล้า สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลยังมีระบบการทำงานในบางหน่วยงานที่เอื้อต่อการทุจริตในองค์กร พนักงานเทศบาลขาดความเข้มงวดในการใช้มาตรการแก้ไขการทุจริตในองค์กร และพนักงานเทศบาลบางกลุ่มขาดจรรยาบรรณที่พึงประสงค์ อาจทำให้เกิดการคอร์รัปชันในองค์กร โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...ควรมีการปรับปรุงระบบคุณธรรมในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในหน่วยงาน โดยใช้ระบบสอบเข้าแบบข้อเขียนปรนัยมากกว่าอัตนัย เพราะข้อสอบแบบอัตนัยมีความยืดหยุ่นมากกว่าข้อสอบแบบปรนัย ซึ่งเอื้อให้เกิดการทุจริต...”

(พนาทร ทองสุขนอก. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีมาตรการที่เข้มงวดในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กร และมีการบังคับใช้โดยเคร่งครัดจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ...”

(ทงศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

4.1.3 หลักความโปร่งใส จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่าเทศบาลมีโครงสร้างของระบบหน่วยงานที่เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการบริหารงานทั้งภายในหน่วยงาน และจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งประชาชนมาตรวจสอบการทำงาน of หน่วยงาน นอกจากนี้เทศบาลยังมีการเปิดเผยระบบงานให้ประชาชนทั่วไป โดยการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ เช่น ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางหนังสือราชการ ทางป้ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาล เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักความโปร่งใสของสถาบันพระปกเกล้าในด้านโครงสร้างของระบบงาน และด้านการเปิดเผยระบบงาน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...ในการคัดเลือกคนเข้าทำงานในเทศบาล จะต้องส่งหนังสือประชาสัมพันธ์ไปที่ คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้มีการประกาศรับสมัคร และต้องมี แนวทางในการเผยแพร่ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นทางการ...”

(พนาทร ทองสุขนอก. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน โดยเป็นข้อมูลที่ต้องทางอิเล็กทรอนิกส์ มีการเปิด โอกาสให้เจ้าของข้อมูลตรวจสอบข้อมูลในการนำข้อมูลเข้าระบบ เช่น ข้อมูลพื้นฐานของประชากร โดยมีการขอคำรับรองจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลการจัดซื้อ – จัดจ้าง...”

(อรพรรณ ภูผิวเมฆ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลมีการให้ประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการจัดซื้อ จัดจ้าง มีการ เผยแพร่เอกสารการทำงานของโครงการในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และติดประกาศป้ายอยู่หน้าคลอง ถมจะมีจอประชาสัมพันธ์ของสำนักปลัดเทศบาล ทุก 3 เดือน หรือ 6 เดือน...”

(ไพรัตน์ ทศน์ศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในการช่วยเหลือผู้ประสพภัยของเทศบาลจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เช่น ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐทางอำเภอเข้ามาตรวจสอบการช่วยเหลือผู้ประสพภัยของหน่วยงานว่า มีการ ช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสพภัยอย่างเป็นธรรม และถูกต้องตามระเบียบหรือไม่...”

(ประเทียบ อรรคชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในแต่ละปีมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเทศบาลทุกปี ได้แก่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดมหาสารคาม และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ และภาคประชาชน...”

กิ่งแก้ว มทานาม. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอน ยางมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

เทศบาลควรมีการหมุนเวียนตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกในลักษณะไม่ผูกขาดการ ตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกเพียงไม่กี่หน่วยงาน ควรมีการปรับปรุงบางขั้นตอนให้มีหลักฐาน เพื่อประชาชนจะสามารถตรวจสอบข้อมูลบางอย่างได้ เมื่อนำข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลมา

พิจารณาเพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักความโปร่งใสของสถาบันพระปกเกล้าสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลยังมีระบบการตรวจสอบหน่วยงานไม่เหมาะสมในด้านโครงสร้างของระบบหน่วยงานที่เน้นการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกน้อย ระบบงานบางหน่วยงานในเทศบาลยังขาดขั้นตอนในการให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบระบบการทำงานทั้งหมดของพนักงานเทศบาล โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...ควรหมุนเวียนมีการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก ไม่ควรผูกขาดตรวจสอบการทำงาน of เทศบาล โดยหน่วยงานเพียงไม่กี่หน่วยงาน เช่น สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น...”

(ไพรัตน์ ทศน์ศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีเอกสารกำกับข้อมูลที่เผยแพร่ให้กับประชาชนประกอบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นหลักฐานให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้...”

(อรพรรณ ภูผิวงษ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

4.1.4 หลักการมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า เทศบาลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมในการบริหารงานของเทศบาล เช่น ในการทำประชาคม การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริการสาธารณะ รวมถึงการสร้างโครงการต่างๆ ของเทศบาล เป็นต้น ซึ่งต้องผ่านการตัดสินใจร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน รวมถึงภาคเอกชน เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลสามารถตอบสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ นอกจากนี้เทศบาลยังมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยมีช่องทางต่างๆ เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และประเมินการบริการของพนักงานเทศบาล เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการบริการประชาชนให้มีความเสมอภาคมากขึ้น เป็นต้น เทศบาลมีการสร้างข้อตกลงเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ในลักษณะการทำ MOU เพื่อสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และบรรลุเป้าหมายร่วมกันกับหน่วยงานเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักการมีส่วนร่วมของสถาบันพระปกเกล้า ในหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ (1) การให้ข้อมูลแก่ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (2) การรับฟังความคิดเห็น (3) การร่วมตัดสินใจ โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...เทศบาลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้มีส่วนได้เสีย มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมกับเทศบาลเป็นประจำทุกปีตามกฎหมายเทศบาลบัญญัติ...”

(ณรงค์ ช่อประพันธ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีการจัดโครงการระงับอัคคีภัยให้แก่สถานศึกษาในพื้นที่ตำบลท่าขอนยาง เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในสถานประกอบการเข้าร่วมกับหน่วยงานในจังหวัด อำเภอ และให้ความรู้ในการป้องกันอัคคีภัยตามสถานที่ต่าง ๆ...”

(ประเทียบ อรรคชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลมีเว็บไซต์ให้ประชาชนในทุกภาคส่วนเข้ามาแสดงความคิดเห็น และประเมินการบริการของพนักงานเทศบาล...”

(ศิริรัตน์ โพธิ์ไกร. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผน และตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง มีการร่วมตัดสินใจในการสร้างโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์...”

(ทนงศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลมีการจัดประชาคมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเสนอโครงการเอง เช่น โครงการจัดทำถนน เป็นต้น เทศบาลเปิดโอกาสให้มีการคัดเลือกโครงการโดยประชาชนในกรณีเร่งด่วน หรือโครงการนั้นมีความสำคัญในแต่ละหมู่บ้าน และให้ประชาชนโหวตเลือกโครงการเองในแต่ละหมู่บ้าน...”

(สุรพล อุ่นคำ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลมีการร่วมมือกับหน่วยงานในลักษณะ MOU ทั้งในหน่วยงานเทศบาล เช่น กองช่าง กองสาธารณสุข กองสวัสดิการ เป็นต้น และการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เทศบาล เช่น หน่วยงานราชการในพื้นที่ใกล้เคียง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้เคียง และมีการร่วมมือกับภาคประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสีย...”

(กิ่งแก้ว มหานาม. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ประชาชนควรเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมของกิจกรรมของเทศบาลในลักษณะที่หลากหลาย เช่น งานด้านสวัสดิการสังคม งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานพัฒนาท้องถิ่น

เป็นต้น และเทศบาลควรมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมกับเทศบาลมากยิ่งขึ้น เมื่อนำข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลมาพิจารณา เพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักการมีส่วนร่วมของสถาบันพระปกเกล้า สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลขาดหลักการสำคัญในการบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วมคือ ขาดหลักการพัฒนาศักยภาพ โดยการมีส่วนร่วมจากประชาชน เพราะประชาชนอาจไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการมีส่วนร่วมได้ หากไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ (คณะวิจัยสถาบันพระปกเกล้า. 2545 : 68) ซึ่งจากการให้ข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนขาดความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาล เพราะขาดการกระตุ้นให้ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานของเทศบาล ดังนั้นจึงทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...ประชาชนควรเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมสนับสนุนการทำงานด้านสวัสดิการสังคมของเทศบาล เช่น การร่วมบริจาคสิ่งของช่วยเหลือคนในสังคม เป็นต้น...”

(ณรงค์ ช่อประพันธ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรมีการสร้างภาคีเครือข่ายของภาครัฐ เอกชน องค์กรอิสระ และหน่วยกู้ชีพกู้ภัยในพื้นที่ รวมถึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล...”

(ประเทียบ อรรคชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีการกระตุ้นประชาชนให้เกิดความสนใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จนถึงติดตามตรวจสอบทุกกระบวนการของการบริหารงานท้องถิ่น...”

(ทนางศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

4.1.5 หลักความรับผิดชอบ จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่าเทศบาลมีระบบติดตาม และประเมินผลงาน โดยมีการกำหนดมาตรฐานในการบริหารงานในหน่วยงาน มีการประเมินผลงานแก่พนักงานเทศบาลตามสายงานผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยงาน และมีการกำกับดูแลการบริหารงานเทศบาลจากหน่วยงานอื่นทุกปี โดยมีการใช้ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการประเมินการบริหารงานของเทศบาล นอกจากนี้เทศบาลยังมีมาตรการจัดการกับผู้ที่ไม่มีความผลงาน และมีการร่วมรับผิดชอบผลการปฏิบัติงาน ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบ โดยมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานอื่น โดยมีการสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน รวมทั้งบางหน่วยงานในเทศบาลมีแผนสำรองในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักความรับผิดชอบต่อสถาบัน

พระปกเกล้า พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยาง มีลักษณะสำคัญ 5 ประการในหลักความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันจากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุและเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกันทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์การ

(2) การปฏิบัติการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์การ ผู้บริหารให้ความสนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์การ

(3) การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ๆ

(4) การมีแผนการสำรองเป็นส่วนประกอบสำคัญขององค์การที่มีลักษณะวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อต้องมีการวางแผนฟื้นฟูที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์การได้ทราบและเข้าใจถึงแผน และนโยบายขององค์การและที่สำคัญคือ ต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์อย่างเปิดเผย

(5) การติดตามและประเมินผลการทำงานขององค์การจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการแก้ไขทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับยกย่องในองค์การ โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...ในส่วนกองช่างมีการติดตามบำรุงซ่อมแซมโครงการก่อสร้างพื้นฐานร้อยละ 70 มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร้องเรียนปัญหาทางเว็บไซต์และทางเอกสาร เทศบาลจะรับผิดชอบแก้ไขปัญหาภายใน 1 วัน พร้อมทั้งมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น กองช่างเทศบาลตำบลท่าขอนยางประสานงานกับการประสานส่วนภูมิภาค สาขามหาสารคาม ในกรณีเทศบาลทำการก่อสร้างถนน แล้วทำให้ท่อประปาแตกในบริเวณตำบลท่าขอนยาง ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบ เป็นต้น...”

(ไพรัตน์ ทัดศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงขององค์กรจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน และมีการรายงานการประเมินการดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผลทุกปี...”

(สุรพล อุ่นคำ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการติดตามและประเมินผลงานความพึงพอใจต่อการบริการจากประชาชน และมีการติดตามประเมินผล โดยสายงานผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยงานของเทศบาล ในกรณีฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม จะมีสำนักปลัดเทศบาลเป็นหน่วยงานติดตามและประเมินผลงาน...”

(ณรงค์ ช่อประพันธ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการประเมินมาตรฐานการบริหาร และการปฏิบัติงานจากหน่วยงานอื่น และเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม ประเมินผลจากหน่วยงานภายนอกทุกปี เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น...”

(ทงศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัดต่าง ๆ มาประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาล...”

(ศิริรัตน์ โพธิ์ไกร. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลจะมีเว็บไซต์รับเรื่องร้องทุกข์ต่างๆ เพื่อนำเรื่องเสนอต่อผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรีบดำเนินการแก้ไข โดยมีศูนย์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 แห่ง มีแผนสำรองในการช่วยเหลือประชาชน และมีการประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ช่วยเหลือประชาชน เมื่อเกิดเหตุสาธารณภัยขึ้น...”

(ประเทียบ อรรคชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

เทศบาลควรมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ ด้วยช่องทางที่หลากหลาย และควรมีการเพิ่มศูนย์บริการประชาชนในบางหน่วยงาน เพื่อสามารถรองรับการบริการประชาชนอย่างพอเพียง เมื่อนำข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลมาพิจารณาเพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักความรับผิดชอบ

ของสถาบันพระปกเกล้า สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลขาดการบริหารงานในหลักการสำคัญบางประการ ของหลักความรับผิดชอบ คือ ขาดการมีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งจากการให้ข้อเสนอแนะของพนักงาน เทศบาล สะท้อนให้เห็นว่า ในบางหน่วยงานของเทศบาลมีการจัดสรรทรัพยากรไม่เพียงพอกับความ ต้องการของการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลขาดการวางแผนและ เป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเจ้าหน้าที่ไม่ สม่าเสมอ ซึ่งมีผลให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในบางหน่วยงานไม่ได้รับการแก้ไข เพราะขาดการ ตรวจสอบผลปฏิบัติงานจากในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เทศบาลเกิดความล่าช้าในการแก้ไข ปัญหาจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในบางหน่วยงาน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงาน เทศบาล ดังนี้

“...เทศบาลควรมีระบบติดตาม ประเมินผลในหน่วยงานด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น แอป พลิชันต่างๆ...”

(อรรถพรณ ภูพิวเมฆ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรเพิ่มศูนย์บริการประชาชนในพื้นที่ตำบล ท่าขอนยาง เพราะเป็นพื้นที่เสี่ยงภัย ดินแม่น้ำชี เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย และมีหอพักเยอะ สุ่มเสี่ยง แก่การเกิดอัคคีภัย อยากให้มีการเพิ่มศูนย์ช่วยเหลือประมาณ 3 ศูนย์ ในพื้นที่อำเภอกันทรวิชัย ตำบล ท่าขอนยาง และตำบลขามเรียง...”

(ประเทียบ อรรถชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

4.1.6 หลักความคุ้มค่า จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า ใน หน่วยงานต่างๆ ในเทศบาลมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน คือ โปรแกรมต่างๆ ที่ช่วยใน การวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานโครงการต่างๆ ในการจัดสรรงบประมาณให้เกิด ความคุ้มค่า บางโปรแกรมสามารถตรวจสอบการจัดสรรงบประมาณในบางหน่วยงาน นอกจากนี้ยังมี การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน เพื่อนำมาวางแผนปรับปรุงการใช้ทรัพยากรในหน่วยงาน เพื่อ พัฒนาการบริการ และเพิ่มศักยภาพให้หน่วยงานมีความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้ ใน แต่ละหน่วยงานยังมีวิธีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบแตกต่างกันไปตามหน้าที่รับผิดชอบของ แต่ละฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักความคุ้มค่าของสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 หลัก คือ (1) หลักการประหยัด (2) หลักการแข่งขัน (3) การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมี ตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...ในส่วนงานวิเคราะห์นโยบายและแผน มีการวิเคราะห์ข้อมูลมาดำเนินงาน โดยใช้ระบบ สารสนเทศขององค์กร เช่น ระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการวางแผนและพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะบอก

ข้อมูลเกี่ยวกับแผนโครงการต่าง ๆ ที่เทศบาลทำในแต่ละปี รวมทั้งเรื่อง งบประมาณสามารถตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนได้...”

(สุรพล อุ่นคำ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานบริหารทรัพยากรบุคคลมีการนำระบบสารสนเทศจากสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติมาใช้ เพื่อค้นหาข้อมูลสวัสดิการของพนักงานในเทศบาล และใช้ระบบบุคลากรแห่งชาติในการตั้งประวัติพนักงานเทศบาล เพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างคน ประวัติการลา มีการพิจารณาเงินเดือนโดยใช้ระบบ e-LAAS ซึ่งระบบนี้จะคีย์เงินเดือนให้เป็นปัจจุบัน ทำให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องในการเบิกจ่ายเงินเดือนได้...”

(พนาทร ทองสุขนอก. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการประเมินทรัพยากรก่อนการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน เช่น มีการสำรวจงบประมาณก่อนการดำเนินงาน โดยมีหน่วยงานกำกับดูแลตรวจสอบการใช้งบประมาณของหน่วยงานในเทศบาล เช่น หน่วยงานตรวจสอบภายใน ส่วนในการใช้จ่ายงบประมาณในเทศบาลถูกตรวจสอบโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน...”

(ทงศักดิ์ ศรีสวัสดิ์. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะมีการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ผู้ประสบภัยมาวิเคราะห์ข้อเท็จจริง แล้วนำเข้าไปประชุม เพื่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาการใช้งบประมาณ เพื่อให้เกิดการจัดสรรงบประมาณที่คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน...”

(ประเทียบ อรรถชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานกองคลังมีการวางแผนงานโดยดูผลสัมฤทธิ์ของงานในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดการต่อรองราคา การให้บริการที่สะดวกรวดเร็วทันต่อเวลาในการให้บริการแก่ประชาชน นอกจากนี้ยังมีการใช้โปรแกรม e-LAAS คือ ระบบบัญชีที่ใช้ในการตรวจสอบบัญชีท้องถิ่น ส่วนในการจัดซื้อจัดจ้างใช้ระบบ e-GP มี 2 ระบบ จะมีการรายงานในระบบ e-Plan และมีการใช้ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO) เข้ามาใช้ในการบริหารงานกองคลังในเทศบาล...”

(กิ่งแก้ว มหานาม. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...ในส่วนงานกองช่างมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในการจัดทำโครงการ และสำรวจแผนพัฒนาท้องถิ่นว่า มีความสอดคล้องกันหรือไม่ในการดำเนินโครงการ และมีโปรแกรมมาช่วยในการทำงานกองช่าง ซึ่งใช้คำนวณโครงสร้างการก่อสร้างในด้านวิศวกรรม...”

(ไพรัตน์ ทัศนศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

เทศบาลควรมีการให้ผลตอบแทนเหมาะสมกับปริมาณงานของพนักงานเทศบาล ควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในขั้นตอนการทำงานในบางหน่วยงาน เทศบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ และควรมีการพัฒนาพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงานให้มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน เมื่อนำข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลมาพิจารณาเพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักความคุ้มค่าของสถาบันพระปกเกล้า สะท้อนให้เห็นว่า ในบางหน่วยงานในเทศบาลยังมีปัญหาการบริหารงานที่ขาดองค์ประกอบพื้นฐานในหลักความคุ้มค่า ดังนี้

(1) หลักการประหยัด จากข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลมีการให้ผลตอบแทนในการทำงานของพนักงานเทศบาลที่ไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่พนักงานเทศบาลรับผิดชอบ จึงทำให้เกิดข้อเสนอแนะในลักษณะขอขึ้นเงินเดือน เพื่อกระตุ้นการทำงาน of พนักงานเทศบาล รวมถึงการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและประชาชนในบางหน่วยงานของเทศบาล ตามข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลข้างต้น

(2) หลักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานในเทศบาลมีปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรมนุษย์ไม่มีประสิทธิภาพในการวางอัตรากำลังคนของพนักงานเทศบาลให้เหมาะสมกับปริมาณงาน จึงทำให้มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มอัตรากำลังคน และพนักงานเทศบาลบางคนขาดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องมือที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานได้ จึงทำให้มีข้อเสนอแนะให้มีการฝึกอบรมกับพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงาน นอกจากนี้บางหน่วยงานในเทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยี หรือเครื่องมือที่มีความทันสมัยเข้ามาใช้ในองค์กร โดยขาดการวางแผนในการจัดสรรทรัพยากร จึงทำให้มีข้อเสนอแนะให้มีการนำเครื่องมือที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในองค์กรอย่างเพียงพอกับการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ตามข้อเสนอแนะของพนักงานเทศบาลข้างต้น โดยมี

ตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากพนักงานเทศบาล ดังนี้

“...เทศบาลควรมีการสร้างแรงกระตุ้นให้พนักงานที่ปฏิบัติงาน โดยมีการให้รางวัลแก่พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติหน้าที่ดี และมีการปรับฐานเงินเดือนขึ้น เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการทำงานแก่พนักงานเทศบาล และควรมีการนำเทคโนโลยีด้านสื่อเข้ามาใช้ในองค์กร...”

(อรพรรณ ภูผิวงเมฆ. 15 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีการนำเครื่องมือที่มีความทันสมัยมาใช้ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เพียงพอกับการนำไปฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ให้มีความรู้ความชำนาญในการป้องกันสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้...”

(ประเทียบ อรรถชาติศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณโดยคำนึงถึงสภาพพื้นที่ในส่วนงานกองช่างว่า ตามสภาพพื้นที่กองช่างสามารถทำงานในพื้นที่ได้จริงมากน้อยเพียงใด เช่น เรื่อง ประปาหมู่บ้าน มีผู้บริหารขอให้ทำโครงการก่อสร้างท่อระบายน้ำเข้าหมู่บ้าน แต่สภาพพื้นที่หมู่บ้านนั้นแห้งแล้ง ไม่สามารถดำเนินการตามโครงการดังกล่าวได้ ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ และควรมีการฝึกอบรมกับบุคลากรในกองช่างจากหน่วยงานอื่น เช่น นักวิชาการทางการศึกษาเปิดอบรมโปรแกรมในพื้นที่ร้อยละ 30 แก่หน่วยงานเทศบาล เพื่อให้บุคลากรเกิดความชำนาญในการดำเนินงาน...”

(ไพรัตน์ ทศน์ศรี. 18 กุมภาพันธ์ 2562 : สัมภาษณ์)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมเทศบาลมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องกับแนวคิดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้า นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวแตกต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลในบางประเด็นของหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

4.2.1 หลักนิติธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานในหลักนิติธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนยางสอดคล้องกันในประเด็นที่เทศบาลมีการประชุมประชาชนบางกลุ่ม เช่น ผู้นำชุมชน ก่อนมีการออกนโยบาย หรือออกกฎหมายของเทศบาล เทศบาลไม่เชิญประชาชนทั่วไปเข้า

ร่วมประชุม โดยเฉพาะในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ประชาชนมีสิทธิในการร่วมรับฟังความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว เว้นแต่บางเรื่องเท่านั้นที่ให้สิทธิประชาชนแสดงความคิดเห็นได้ กฎหมายเทศบาลเข้าใจง่าย มีขั้นตอนการบริการประชาชนไม่ยุ่งยาก เทศบาลให้เสรีภาพประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบาย กฎหมายของเทศบาล โดยประชาชนไม่ถูกดำเนินคดีทางกฎหมายแต่อย่างใด เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าว พบว่า เทศบาลมีการบริหารงานไม่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในแนวคิดหลักนิติธรรมของสถาบันพระปกเกล้า เพราะมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของเทศบาลได้ ซึ่งถือว่าเทศบาลมีการเจาะจงบังคับใช้กฎหมายในกรณีเฉพาะ

แต่อย่างไรก็ตามจากข้อมูลการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลมีการบริหารงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรมของสถาบันพระปกเกล้าในหลักความชัดเจนของกฎหมาย เพราะกฎหมายเทศบาลมีบทบัญญัติชัดเจน สามารถกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในสังคมภายใต้กฎหมายตัวนั้นได้ ดังนั้นประชาชนจึงสามารถเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการของเทศบาล ประชาชนจึงมองว่ากฎหมายดังกล่าวไม่มีเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...มีการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในการเข้าประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ให้ประชาชนร่วมรับฟังอย่างเดียว ให้แสดงความคิดเห็นได้ในบางเรื่อง โดยประชาชนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นเพียง 1 นาทีต่อคน ประชาชนไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับงบประมาณของเทศบาล...”

(ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์หมู่ที่ 8. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการประชุมประชาชนก่อนออกกฎหมายหรือนโยบายของเทศบาล โดยจะให้สิทธิ์รับฟังอย่างเดียว หรือให้แสดงความคิดเห็น โดยการยกมืออย่างเดียว...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลไม่มีการรับเชิญประชาชนชาวบ้านทั่วไปเข้าประชุมก่อนออกกฎหมาย หรือนโยบายของเทศบาล ส่วนมากจะเรียกเฉพาะผู้แทนชุมชน ส่วนกฎหมายเทศบาลนั้นเข้าใจง่ายในขั้นตอนการใช้บริการเทศบาลไม่มีความยุ่งยาก...”

(นางฟ้า (นามสมมติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์กฎหมาย ไม่เคยได้ยินข่าวว่า ประชาชนทั่วไปเข้าประชุมกับเทศบาลก่อนมีการออกนโยบาย หรือออกกฎหมายของเทศบาล ส่วนมากจะได้ยินข่าวว่า เทศบาลเรียกเฉพาะคนบางกลุ่มในชุมชนเข้าร่วมประชุมเท่านั้น...”

(นางชมพู่ (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า ประชาชนทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันในประเด็นที่ ประชาชนมีการรับรู้ ว่า เทศบาลมีกฎหมายควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชนที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุข เช่น การทิ้งขยะของคนในชุมชน และเทศบาลมีโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านหรือไม่ ซึ่งประชาชนกลุ่มผู้นำชุมชนล้วนมีความคิดเห็นตรงกันว่า เทศบาลมีกฎหมาย มีมาตรการควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชน และมีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเทศบาลแก่ประชาชน แต่กลุ่มประชาชนทั่วไปล้วนมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มผู้นำชุมชน โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ไม่เคยได้ข่าวเทศบาลมีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแก่ประชาชน และไม่เคยทราบว่า เทศบาลมีกฎหมายหรือมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุขในชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายเทศบาลอย่างทั่วถึง ทำให้กลุ่มประชาชนทั่วไปขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายของเทศบาล โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...มีกฎหมายควบคุมขยะในชุมชน มีการบังคับใช้ไม่เคร่งครัด มีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเทศบาลแก่ประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน มีการกำหนดจำนวนหมู่บ้านในการเข้าอบรมกฎหมาย ...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ไม่มีการใช้กฎหมายควบคุมการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นพาหนะนำโรคของคนในชุมชน ไม่เคยเห็นเทศบาลมีการชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายของเทศบาลแก่ประชาชนในชุมชน..”

(นางแดง (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในหลักนิติธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

เทศบาลควรมีการออกกฎหมายควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชนที่อาจจะสร้างปัญหาสาธารณสุขให้คนในชุมชน เช่น ควบคุมการทิ้งขยะของคนในชุมชน ควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ของ

คนในชุมชน เป็นต้น และเทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมาย เปิดช่องทางให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล โดยผ่านผู้บริหารคือนายกเทศมนตรีโดยตรง โดยไม่ต้องผ่านตัวแทนประชาชนอย่างสภาท้องถิ่น ควรมีการออกกฎหมายให้ประชาชนมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณะจากเทศบาล เพื่อครอบคลุมความต้องการของประชาชนในชุมชน เมื่อนำข้อเสนอแนะผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางมาพิจารณา เพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในหลักนิติธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักนิติธรรมของสถาบันพระปกเกล้า พบว่า เทศบาลขาดหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการบัญญัติกฎหมาย ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในหลักนิติธรรม เพราะมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพประชาชน ผู้นำชุมชนและประชาชนจึงต้องการให้เทศบาลมีการปรับปรุงกฎหมายเปิดช่องทางให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาล โดยผ่านนายกเทศมนตรีโดยตรง ผู้นำชุมชนและประชาชนต้องการให้เทศบาลมีการปรับปรุงกฎหมายเปิดช่องทางให้ประชาชนมีสิทธิในการรับบริการสาธารณะจากเทศบาลมากขึ้น เพราะต้องการให้เทศบาลมีการเพิ่มอำนาจและสิทธิในการบริการสาธารณะในชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้ข้อเสนอแนะยังสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลขาดการบัญญัติกฎหมายในหลักความพอสมควรแก่เหตุ ซึ่งเป็นหลักย่อยในหลักการสำคัญของหลักนิติธรรม ประกอบด้วย หลักความเหมาะสม หลักความจำเป็น และหลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นหลักการเกี่ยวกับการใช้มาตรการในห้วงศักราชบรรลุนิติภาวะโดยทำให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด ตามข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า เทศบาลขาดการออกมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนที่อาจสร้างปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชน ซึ่งเทศบาลตำบลท่าขอนยางเป็นองค์กรที่มียุทธศาสตร์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพัฒนาคนและสังคมในชุมชน จึงจำเป็นต้องมีมาตรการหรือกฎหมายบังคับให้เกิดความเหมาะสมกับปัญหาในบริบทชุมชน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เทศบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ชุมชนในบางเรื่องได้ คือ ปัญหาขยะในชุมชน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลควรมีกฎหมายควบคุมพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของคนในชุมชน เพราะเป็นชุมชนขนาดใหญ่ และมีปัญหาเรื่องนี้บ่อยในชุมชน เทศบาลควรปรับปรุงกฎหมายให้เทศบาลมีอำนาจในการบริการสาธารณะ โดยเฉพาะในการส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนในชุมชนฟรีโดยครูเทศบาล...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีการออกกฎหมายควบคุมการเกิดปัญหาขยะอย่างจริงจัง กฎหมายเทศบาลควรเปิดช่องทางให้ประชาชนมีเสรีภาพในการเสนอความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนต่อการ

บริหารงานของเทศบาลโดยผ่านนายกเทศมนตรีมากกว่าสมาชิกสภาท้องถิ่น อยากให้เทศบาลมีอำนาจในทางกฎหมายในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนมากขึ้น...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...อยากให้เทศบาลออกกฎหมายควบคุมพฤติกรรมประชาชนที่เสี่ยงกับการก่อให้เกิดปัญหา น้ำเสีย ปัญหาขยะอย่างจริงจัง และอยากให้เทศบาลมีการปรับปรุงกฎหมายให้มีอำนาจบริการ สาธารณะครอบคลุมการบริการประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ...”

(นางแดง (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

4.2.2 หลักคุณธรรม จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานในหลักคุณธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนยางสอดคล้องกันในประเด็นที่พนักงานเทศบาลบริการประชาชนไม่เสมอภาค ประชาชนไม่เคยถูกเรียกสินบนจากพนักงานเทศบาล เมื่อพิจารณาข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าเทศบาลมีการบริหารงานไม่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมของสถาบันพระปกเกล้าในหลักหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญในหลักคุณธรรม เพราะพนักงานเทศบาลต้องมีจรรยาบรรณ คือ การประพฤติตนให้เกิดการยอมรับ เชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน โดยการมีจิตสำนึกมุ่งบริการประชาชนด้วยความเท่าเทียม ซึ่งจากข้อมูลสัมภาษณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนขาดความศรัทธาต่อการบริการของพนักงานเทศบาล โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...พนักงานเทศบาลไม่มีการรับสินบนจากประชาชน มีการบริการต่อประชาชนแตกต่างกันอย่างชัดเจน ยิ่งเป็นผู้สูงอายุ พนักงานเทศบาลจะใช้ข้ออ้างในการย้ายเตียงบริการ โดยจะให้บริการประชาชนกลุ่มอายุน้อยกว่า ดีกว่า รวดเร็วกว่าการให้บริการประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุ...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...จากที่เคยใช้บริการพนักงานเทศบาลบริการประชาชนไม่เสมอภาค จะบริการประชาชนซ้ำ แต่ถ้าเป็นข้าราชการด้วยกันจะบริการดี...”

(นางแดง (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ประชาชนทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันในประเด็นที่ เทศบาลตำบลท่าขอนยางเคยมีข่าวการทุจริตในองค์กร ซึ่งกลุ่มผู้นำชุมชนล้วนให้ข้อมูลสัมภาษณ์ตรงกันว่า เคยได้ยินข่าวการทุจริตของผู้บริหารและ

พนักงานเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ส่วนกลุ่มประชาชนทั่วไปให้ข้อมูลสัมภาษณ์ตรงกันว่า ไม่เคยได้ยินข่าวการทุจริตในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ซึ่งจากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนจะมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลมากกว่าประชาชนทั่วไป และยังสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีหน่วยงานที่เอื้อให้เกิดการทุจริต เพราะเคยมีข่าวการทุจริตในองค์กรตามที่กลุ่มผู้นำชุมชนให้สัมภาษณ์ ดังนั้นหน่วยงานในเทศบาลต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เกิดการทุจริต ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมของสถาบันพระปกเกล้าในหลักการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักคุณธรรม คือ หน่วยงานปลอดการทุจริต โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เคยได้ยินข่าวการทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และนายกเทศมนตรีคนก่อน และลูกจ้างในเทศบาลโดนไล่ออก ได้ยินข่าวลักษณะนี้มาเรื่อยๆ...”

(ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์หมู่ที่ 8. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ไม่เคยได้ยินข่าวเกี่ยวกับการทุจริตในเทศบาล หรือพนักงานที่ปฏิบัติงานในเทศบาลทำผิดวินัย...”

(นายดำ (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในหลักคุณธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

เทศบาลควรให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตที่ดีของเทศบาล และเทศบาลควรปรับปรุงการบริการประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เมื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางมาพิจารณาการบริหารงานภาครัฐในหลักคุณธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนยางตามแนวคิดหลักคุณธรรมของสถาบันพระปกเกล้า พบว่า พนักงานเทศบาลบางคนมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับจรรยาบรรณข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของเทศบาลตำบลท่าขอนยางในการให้บริการประชาชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการสำคัญของหลักคุณธรรม คือ หลักหน่วยงานปลอดการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ผู้นำชุมชนและประชาชนมีข้อเสนอแนะอยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาทุจริตของเทศบาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเทศบาลยังมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาคาการทุจริตในองค์กรไม่เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือจากประชาชน ดังนั้นเทศบาลอาจมีการทุจริตในองค์กรเกิดขึ้น เพราะไม่มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาคาการทุจริตอย่างเคร่งครัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดหลักคุณธรรมของสถาบันพระปกเกล้าในหลักการ

สำคัญคือ หลักหน่วยงานปลอดการทุจริต โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริตของเทศบาล ควรมีการปรับปรุงการบริการประชาชนให้มีความรวดเร็วมากกว่านี้...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณของเทศบาล ควรปรับปรุงการบริการด้วยความใส่ใจแก่ประชาชน...”

(นางแดง (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีการปรับปรุงการบริการของประชาชนให้มีความเสมอภาค เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางป้องกันการทุจริตของเทศบาล เทศบาลควรมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานด้วยระบบคุณธรรม...”

(นางฟ้า (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

4.2.3 หลักความโปร่งใส จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานในหลักความโปร่งใสของเทศบาลตำบลท่าขอนยางสอดคล้องกันในประเด็นที่ เทศบาลมีช่องทางในการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน และมีการเชิญประชาชนเฉพาะบางกลุ่ม หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล แต่ประชาชนทั่วไปเทศบาลไม่รับเชิญให้เข้าร่วมตรวจสอบ มีการประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานเทศบาลแก่ประชาชน โดยเน้นการส่งหนังสือราชการ เทศบาลยังมีขั้นตอนยุ่งยากในการเปิดเผยข้อมูลทางราชการแก่ประชาชนบางเรื่อง เมื่อพิจารณาจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวพบว่า เทศบาลมีการบริหารงานไม่สอดคล้องกับหลักความโปร่งใสของสถาบันพระปกเกล้าในปัจจัยของหลักความโปร่งใสด้านโครงสร้างของระบบของหน่วยงาน มีขั้นตอนเปิดเผยข้อมูลยุ่งยาก ระบบงานของหน่วยงานเทศบาลทำให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลยาก ทำให้ประชาชนไม่สามารถรับรู้ข้อมูลทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลบางเรื่อง จากข้อจำกัดของขั้นตอนการขอข้อมูลทางราชการในหน่วยงานเทศบาล ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลมีการรับเชิญประชาชนเข้ามาตรวจสอบเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลเฉพาะประชาชนบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งเป็นการผูกขาดการตรวจสอบการบริหารงานจากประชาชนบางกลุ่ม ประชาชนหลากหลายกลุ่มในชุมชนขาดการรับรู้และโอกาสในการเข้ามาตรวจสอบ ควบคุมการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งไม่สอดคล้องกับปัจจัยในหลักความโปร่งใสของสถาบันพระปกเกล้าในด้านการเปิดเผย

ระบบงาน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...ส่วนมากเทศบาลมีการแจ้งข้อมูล หรือประชาสัมพันธ์เสียงตามสายแก่ประชาชนรายงานในการใช้งบประมาณในโครงการต่างๆของเทศบาลในช่วงก่อนสิ้นงบประมาณของเทศบาล...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...รู้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลผ่านทางไลน์ และผ่านทางหนังสือราชการของเทศบาลส่งมาให้ มีขั้นตอนขอข้อมูลทางราชการยุ่งยาก จากกรณีที่ผมเคยไปขอแบบแปลงอนุญาตการก่อสร้างมีขั้นตอนยุ่งยาก ต้องใช้เอกสารเยอะ ผมเองไม่ได้รับเชิญให้เข้าไปตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล เทศบาลจะเชิญประชาชนที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์ร่วมกันโดยเฉพาะ เข้าไปร่วมตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล...”

(ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์หมู่ที่ 8. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลมีขั้นตอนการขอข้อมูลทางราชการที่ยุ่งยาก โดยเฉพาะการขอข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการของรัฐ...”

(นางแดง (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ส่วนมากรู้ข้อมูลการบริหารงานของเทศบาลจากการเล่าให้ฟังแบบปากต่อปากในหมู่บ้าน มีขั้นตอนขอข้อมูลที่ยุ่งยากเกี่ยวกับการเสียภาษี...”

(นางฟ้า (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...มีการเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจน เพราะพนักงานเทศบาลกลัวการร้องเรียน มีการจำกัดประชาชนผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มในการเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล เทศบาลไม่ให้ประชาชนทั่วไปเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานในเทศบาล...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในหลักความโปร่งใสของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปในชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย หรือกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ร่วมกันกับเทศบาลโดยตรงเข้ามาร่วมตรวจสอบการบริหารงานในหน่วยงานเทศบาล ควรมี

การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการต่างๆของเทศบาลอย่างใกล้ชิด และเทศบาลควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการเปิดเผยข้อมูลทางราชการแก่ประชาชน เมื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางมาพิจารณาการบริหารงานภาครัฐในหลักความโปร่งใสของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักความโปร่งใสของสถาบันพระปกเกล้า พบว่า เทศบาลมีปัญหาด้านโครงสร้างของระบบงานขาดความโปร่งใส เพราะจากข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชนและประชาชนต้องการให้เทศบาลมีการปรับปรุงระบบงานในหน่วยงานเทศบาลมีขั้นตอนที่ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลทางราชการอย่างชัดเจน และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การทำงานในหน่วยงาน เพราะเทศบาลขาดการมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมตรวจสอบการบริหารงานจากประชาชนหลากหลายกลุ่มในชุมชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับปัจจัยด้านการเปิดเผยระบบงานในหลักความโปร่งใสของสถาบันพระปกเกล้า โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลควรเปิดกว้างในการให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบในการดำเนินโครงการต่างๆ โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการรับเหมาก่อสร้างที่มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนบางกลุ่ม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล...”

(ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์หมู่ที่ 8. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีการเปิดช่องทางในการร่วมตรวจสอบโดยไม่จำกัดกลุ่มประชาชนผู้มีส่วนได้เสียและรู้จักกันเป็นการส่วนตัวกับผู้ที่ปฏิบัติงานในเทศบาล...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบในการบริหารโดยตรง ไม่ใช่แต่งตั้งประชาชนเข้าไปตรวจสอบความโปร่งใส ควรมีการปรับปรุงการเข้าถึงข้อมูลราชการ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลง่ายขึ้น เพราะเทศบาลมีขั้นตอนการขอข้อมูลราชการที่ยุ่งยาก ใช้หลักฐานเยอะเกินไป...”

(นางแดง (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรเพิ่มช่องทางในการให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงาน และเทศบาลควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลอย่างใกล้ชิด...”

(นางชมพู (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

4.2.4 หลักการมีส่วนร่วม จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานในหลักการมีส่วนร่วม

ร่วมของเทศบาลตำบลท่าขอนยางสอดคล้องกันในประเด็นที่ ส่วนมากเทศบาลจะเชิญให้ผู้นำชุมชน หรือผู้แทนชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของเทศบาล เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ทั่วไปเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเข้าร่วมเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล เช่น เกี่ยวกับการตัดสินใจ การร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อเข้าประชุมแผนพัฒนาชุมชนจากประชาชน เป็นต้น พนักงานเทศบาลบางคนไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งจากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าว พบว่า เทศบาลบริหารงานไม่สอดคล้องกับหลักการสำคัญในหลักการมีส่วนร่วมของสถาบัน พระปกเกล้าเพราะจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนพบว่า พนักงานเทศบาลบางคน ชอบโต้เถียง แสดงกิริยาไม่ดี เมื่อประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ประชาชนบางคนจึงหลีกเลี่ยงแสดงความคิดเห็นโดยตรงกับพนักงานเทศบาล โดยเลือกจะแสดงความคิดเห็นผ่านทางกล่องรับฟังความคิดเห็นของเทศบาลแทน ดังนั้นพนักงานเทศบาลจึงขาดการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขต เทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลมีหนังสือแจ้งผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานประเพณีต่างๆ งาน กีฬาต่อต้านยาเสพติด ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ส่วนมากผมจะเข้าร่วมประชุมแผนชุมชนร่วมกับ เทศบาลทุกปี มีการโต้แย้งประชาชนในบางครั้ง เวลาประชาชนแสดงความคิดเห็น พวกเทศบาลไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นประชาชนเท่าไร ส่วนมากจะเอาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาล หรือ ผู้บริหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในเทศบาลเป็นหลัก...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการแก้ไขปัญหาบางอย่าง เช่น เรื่อง การสร้างที่คั่นน้ำ ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างดังกล่าว...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...รู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ผ่านทางหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เวลาที่มีกิจกรรมของเทศบาล ส่วนมากเทศบาลจะรับเชิญเฉพาะผู้แทนชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของเทศบาล ส่วนมากดิฉันจะ เสนอความคิดเห็นผ่านตู้รับฟังความคิดเห็น เพราะพนักงานเทศบาลบางคนแสดงกิริยาไม่ดี เวลา ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบริการ รวมถึงการบริหารงานของเทศบาล โดยส่วนตัวดิฉันไม่ค่อยอยากร่วมกิจกรรมของเทศบาลมากเท่าไร เพราะรู้สึกว่าการที่เทศบาลไม่ค่อยให้ ความสำคัญกับประชาชนอย่างเรา...”

(นางฟ้า (นามสมมติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ส่วนมากทราบข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาลผ่านเว็บไซต์เป็นหลัก ไม่เคยเห็นเทศบาลออกมาประชาสัมพันธ์ข่าวกิจกรรมต่างๆ กับประชาชนในชุมชนโดยตรง เคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดการขยะของเทศบาลผ่านเว็บไซต์ของเทศบาล แต่ก็ไม่เคยได้รับการตอบกลับจากเทศบาลเลย โดยส่วนตัวฉันอยากเข้าร่วมบางกิจกรรมที่เทศบาลจัดขึ้น หากกิจกรรมเหล่านั้นมีความน่าสนใจตรงตามความต้องการดิฉันที่ประกอบอาชีพค้าขาย เช่น การให้ประชาชนเปิดร้านขายอาหารในงานมหกรรม งานประเพณีต่างๆ ของชุมชน เป็นต้น...”

(นางชมพู่ (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ผมเคยร่วมกิจกรรมของเทศบาล ส่วนมากจะเข้าร่วมเกี่ยวกับงานประเพณี เทศกาลสำคัญต่างๆ เช่น เทศกาลแห่เทียนเข้าพรรษา โดยรัฐข่าวการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของเทศบาลผ่านทางเว็บไซต์...”

(นายม่วง (นามสมมุติ). 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในหลักการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมกับเทศบาลในรูปแบบที่หลากหลาย ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และเทศบาลควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันในภาคประชาชน เมื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางมาพิจารณาการบริหารงานภาครัฐในหลักการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ตามแนวคิดหลักการมีส่วนร่วมของสถาบันพระปกเกล้า พบว่าเทศบาลขาดการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วม จากข้อเสนอแนะของประชาชนสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนต้องการให้เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาล สร้างกิจกรรมเกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับเทศบาลมากขึ้น เพราะเทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนน้อย นอกจากนี้ข้อมูลการสัมภาษณ์ยังพบว่า ประชาชนมีการร่วมมือบริหารจัดการเรื่องท่องเที่ยวในชุมชนกันเอง โดยขาดการสนับสนุน หรือการเข้ามามีบทบาทจากเทศบาลในการพัฒนา

ดังกล่าว โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลควรสร้างกิจกรรมให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานของเทศบาลหลากหลายรูปแบบ ไม่ใช่เน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องของ ประเพณี หรือเทศกาลเท่านั้น...”

(นางฟ้า (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรเข้ามามีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกับประชาชนในชุมชน ซึ่งชุมชนเราเน้นจัดการท่องเที่ยวเชิงประเพณีออกเรือไฟ และประเพณีเข้าพรรษาทุกปี เทศบาลไม่ควรปล่อยให้ประชาชนบริหารจัดการกันเองในชุมชน เทศบาลควรเข้ามาสนับสนุนจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน และร่วมพัฒนาประชาชนในชุมชนเราบ้าง...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรเริ่มสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ โดยควรทำแบบค่อยเป็น ค่อยไป โดยเทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้กิจกรรม และข่าวสารต่างๆ อย่างทั่วถึง เทศบาลควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเทศบาลอย่างต่อเนื่อง...”

(ประธานกองทุนสตรีบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 4. 7 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เช่น การสร้างชุมชนให้เป็นชุมชนเศรษฐกิจในระดับตำบล สร้างชุมชนน่าอยู่ร่วมกันระหว่างภาคประชาชนกับเทศบาล เป็นต้น...”

(นายดำ (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

4.2.5 หลักความรับผิดชอบ จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานในหลักความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลท่าขอนยางสอดคล้องกันในระดับที่ เทศบาลไม่มีมาตรการรับผิดชอบโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลดำเนินงานแก่ประชาชน พนักงานเทศบาลบางคนมีการเกี่ยงความรับผิดชอบ เมื่อประชาชนผู้ร้องทุกข์แก้ไขปัญหา เทศบาลมีการเลือกแก้ไขปัญหาที่ประชาชนร้องทุกข์เป็นกรณี ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่เข้ามาร้องทุกข์ มีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ มีช่องทางให้ประชาชนร้องทุกข์หลายช่องทาง ทั้งติดต่อพนักงาน

เทศบาลโดยตรง หรือทางเว็บไซต์ เทศบาลจะแก้ไขปัญหาให้ประชาชนล่าช้าตามกรณี ถ้าเป็นกรณีประชาชนร้องทุกข์เรื่องมีผลกระทบต่อประชาชนในชุมชนน้อยก็จะแก้ไขปัญหาล่าช้า ถ้าเป็นกรณีกระทบประชาชนในชุมชนมากก็จะรีบดำเนินการแก้ไข ประชาชนไม่เคยได้รับการเยียวยา เมื่อเกิดปัญหาสาธารณภัย แต่เทศบาลจะเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหา เทศบาลไม่เคยมีมาตรการรับผิดชอบในลักษณะค่าชดเชยแก่ประชาชน เมื่อประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของเทศบาล ซึ่งจากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าวพบว่า เทศบาลบริหารงานไม่สอดคล้องกับหลักการย่อยยในหลักความรับผิดชอบต่อ คือ หลักการที่มีเป้าหมายที่ชัดเจน เพราะเทศบาลไม่มีมาตรการในการรับผิดชอบต่อดำเนินโครงการต่างๆ ให้ประชาชนเกิดการรับรู้อย่างชัดเจน พนักงานเทศบาลบางคนมีพฤติกรรมเกี่ยงความรับผิดชอบต่อ เลือกลงโทษให้ประชาชนโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่มาร้องทุกข์สะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลขาดหลักการติดตามและประเมินผลการทำงานจากผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้การแก้ไขปัญหาจากพนักงานในเทศบาลมีความล่าช้าและเกิดปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่า เทศบาลไม่มีการเยียวยาประชาชนในกรณีเกิดเหตุสาธารณภัย จึงสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลขาดลักษณะวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อในการวางแผนฟื้นฟู ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการย่อยยของหลักความรับผิดชอบต่อ คือ การวางแผนฟื้นฟู โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลมีการแก้ไขปัญหารวดเร็วในปัญหาหนักๆ เช่น ปัญหาภัยพิบัติ เทศบาลมีช่องทางในการร้องเรียนทาง Facebook ทางเว็บไซต์ และมีการเปิดช่องทางให้ร้องทุกข์โดยตรง โดยการเขียนคำร้องเรียนต่างๆ...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เคยร้องทุกข์เรื่อง หมู่บ้านผมได้รับผลกระทบจากการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในชุมชนหนึ่งของเทศบาล โดยทิ้งน้ำเสียลงใส่หมู่บ้านผม ทางเทศบาลนิ่งเฉยกับเรื่องนี้ ผู้บริหารเกี่ยงความรับผิดชอบต่อกัน จนผมต้องทำเรื่องร้องเรียนไปถึงจังหวัด เทศบาลไม่เคยมีการประกาศรับผิดชอบต่อในการดำเนินงานดังกล่าว มีแต่จะรับปากแก้ไข แต่ไม่เคยแก้ไขปัญหา ผ่านมา 2 ปีแล้ว เทศบาลก็ยังแก้ไขเรื่องนี้ไม่ได้ ไม่มีการเข้ามาบำบัดน้ำเสียให้หมู่บ้านผมเลย...”

(ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์หมู่ที่ 8. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลไม่มีการเยียวยาในการแก้ไขปัญหาสาธารณภัย แต่จะเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน ไม่เคยมีการรับผิดชอบต่อด้วยเรื่องเงิน มีการรายงานผลการดำเนินงานให้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ มีการเกี่ยงความรับผิดชอบต่อในการดำเนินงาน ไม่เคยเห็นเทศบาลมีมาตรการ

รับผิดชอบในโครงการต่างๆแก่ประชาชน...”

(ผู้นำกลุ่มเกษตรกรบ้านท่าขอนยาง หมู่ที่ 2. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เคยได้รับการแก้ไขปัญหาด้านจากเทศบาล ถ้าถนนเสียหายเล็กน้อย จะแก้ไขช้า ถ้าถนนเสียหายมาก เทศบาลจะซ่อมแซมเร็ว เทศบาลมีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนล่าช้าในการแจ้งเรื่องร้องทุกข์ใช้เวลาดำเนินการประชาชนเป็นสัปดาห์ โดยเทศบาลมีช่องทางในการร้องเรียนทางเว็บไซต์ และประชาชนสามารถร้องเรียนโดยตรงกับพนักงานเทศบาล...”

(นางฟ้า (นามสมมติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ไม่เคยได้รับการเยียวยาจากเทศบาล หลังเกิดเหตุเกี่ยวกับสาธารณภัยในชุมชน คนในชุมชนแก้ไขปัญหาลำบากอย่างไรในชุมชนเอง เพราะเทศบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาล่าช้า จะชอบมาดำเนินการแก้ไขปัญหาลงจากประชาชนแก้ไขปัญหาล่าช้าในชุมชนเสร็จ เช่น เรื่องซ่อมถนน เป็นต้น...”

(นายดำ (นามสมมติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในหลักความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

เทศบาลควรมีมาตรการรับผิดชอบต่อแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนในการดำเนินโครงการต่างๆ ให้ประชาชนรับรู้อย่างชัดเจน ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนให้เพียงพอต่อการบริการประชาชนในชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการประเมิน และติดตามผลการดำเนินงานของเทศบาล เมื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง มาพิจารณาเพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในหลักความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า ประชาชนต้องการให้เทศบาลเป็นองค์กรที่มีวัฒนธรรมในการรับผิดชอบต่อประชาชนในสังคม เพราะเทศบาลขาดการมีเป้าหมายความรับผิดชอบต่อประชาชนต่อประชาชนทำให้ประชาชนต้องการให้เทศบาลมีมาตรการ มีการตั้งศูนย์บริการประชาชนให้ครอบคลุมการบริการประชาชนในชุมชน และการติดตามและประเมินผลการทำงานของเทศบาลยังไม่เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากประชาชน ตามข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชน พบว่า ประชาชนเคยเห็นการติดตามและประเมินผลงานของเทศบาลเกี่ยวกับงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ประชาชนมีลักษณะแบบประเมินงาน เพื่อเอาปริมาณงานไม่คำนึงถึงคุณภาพงานที่แท้จริง ประชาชนจึงต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงานกับเทศบาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลมีการ

ติดตามและประเมินผลงานไม่มีมาตรฐาน ดังนั้นจากข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า เทศบาลบริหารงานไม่สอดคล้องกับหลักการย่อยในหลักความรับผิดชอบของสถาบันพระปกเกล้า คือ หลักการมีเป้าหมายชัดเจนและหลักการติดตามและประเมินผลการทำงาน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลควรมีการประกาศมาตรการรับผิดชอบต่อโครงการต่างๆ จากผู้บริหารและเทศบาลควรเพิ่มมาตรการให้เกิดความรับผิดชอบต่อการบริหารงานมากกว่านี้...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีการตั้งศูนย์ช่วยเหลือเร่งด่วนในกรณีเกิดสาธารณภัยในชุมชน เทศบาลควรมีมาตรการในการรับผิดชอบต่อโครงการต่างๆ แก่ประชาชน...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีการติดตามและประเมินผลงานร่วมกับประชาชนในชุมชน เพราะจะทำให้เทศบาลสามารถประเมินงานได้ตรงตามความเป็นจริงและแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้ถูกต้อง...”

(นายดำ (นามสมมติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

4.2.6 หลักความคุ้มค่า จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานในหลักความคุ้มค่าของเทศบาลตำบลท่าขอนยางสอดคล้องกันในประเด็นที่ ประชาชนรู้สึกว่าการดำเนินโครงการที่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์แก่ประชาชน และสิ้นเปลืองงบประมาณ เทศบาลมีโครงการพัฒนาประชาชนในชุมชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับชุมชนอื่นทางด้านเศรษฐกิจน้อย และเทศบาลไม่มีความต่อเนื่องในการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ซึ่งจากข้อมูลสัมภาษณ์ดังกล่าวพบว่า เทศบาลมีการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องกับหลักการสำคัญในหลักความคุ้มค่าของสถาบันพระปกเกล้า คือ หลักการประหยัดและหลักการแข่งขัน เพราะโครงการที่เทศบาลจัดสรรงบประมาณดำเนินการไม่ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการของเทศบาลรู้สึกว่าการโครงการดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน จึงทำให้เทศบาลสิ้นเปลืองงบประมาณในการดำเนินโครงการดังกล่าว ดังนั้นโครงการบริหารงานของเทศบาลจึงไม่สอดคล้องกับหลักการประหยัดซึ่งเป็นหลักการสำคัญในหลักความคุ้มค่าของสถาบันพระปกเกล้า นอกจากสถาบันพระปกเกล้ายังนิยามความหมายของหลักความคุ้มค่าครอบคลุมถึงเรื่องการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน จากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าวพบว่า เทศบาลไม่ค่อยมีโครงการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดศักยภาพในด้านเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนไม่มีศักยภาพในการแข่งขันกับชุมชนอื่นด้านเศรษฐกิจ

ซึ่งขัดแย้งกับเป้าหมายของเทศบาลที่ต้องการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ของประชาชน โดยการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีศักยภาพการสร้างผลิตภัณฑ์หรือพัฒนาอาชีพประชาชนเพื่อทำให้เกิดการแข่งขันกันด้านเศรษฐกิจ จะช่วยให้เศรษฐกิจในชุมชนมีการพัฒนาและเจริญเติบโต ดังนั้นจึงไม่สอดคล้องในหลักการแข่งขันที่เป็นองค์ประกอบของหลักความคุ้มค่า นอกจากนี้เทศบาลไม่มีความต่อเนื่องในการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่ยั่งยืน ดังนั้นเทศบาลจึงบริหารงานไม่สอดคล้องกับความหมายในหลักความคุ้มค่าของสถาบันพระปกเกล้า โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลมีการจัดโครงการพัฒนาอาชีพเน้นผู้ที่สนใจและประชาชนกลุ่มเกษตรกร เทศบาลมีโครงการที่มีความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณคือ โครงการซ่อมแซมถนนที่มีการซ่อมแซมบ่อยแทนที่จะรื้อสร้างถนนใหม่...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลไม่ค่อยมีโครงการพัฒนาอาชีพของคนในชุมชน ส่วนมากหน่วยงานอื่นเข้ามารับผิดชอบในส่วนนี้ โครงการสร้างถนนของเทศบาลด้วยคุณภาพ และชำรุดบ่อยไม่มีความคุ้มค่า...”

(ผู้ใหญ่บ้านดอนเวียงจันทร์หมู่ที่ 8. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันรู้สึกว่าการทำโครงการบางอย่างที่ไม่สามารถแก้ไขต้นเหตุปัญหาบางอย่างในชุมชนได้ คือโครงการที่เทศบาลติดป้ายรณรงค์ลักษณะเขียนคำสาปแช่งแก่คนที่ทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบเพื่อแก้ไขปัญหายยะล้นในชุมชน และโครงการที่เทศบาลปลูกต้นไม้เขียนแถวโรงเรียนในชุมชน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุเด็กโดนรถชนจากการข้ามถนน โดยส่วนตัวดิฉันคิดว่า โครงการเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้...”

(นางชมพู่ (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันเคยได้เข้าร่วมโครงการสร้างรายได้ประชาชนของเทศบาลเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดดอกไม้ การประดับผ้า เทศบาลมีการรณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน แต่ไม่มีความต่อเนื่อง ไม่มีการสานต่อในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบบครบวงจร โครงการที่เทศบาลดำเนินการแล้ว ดิฉันรู้สึกว่าจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ คือ การดำเนินโครงการสร้างถนนโครงการวางผังเมืองของเทศบาลที่ล้นขาดการวางแผน จึงทำให้เกิดการซ่อมแซมซ้ำซากในโครงการดังกล่าว...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางพบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในหลักความคุ้มค่าของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

เทศบาลควรมีการลงพื้นที่สำรวจปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างจริงจัง ก่อนที่จะจัดทำโครงการ เทศบาลควรส่งเสริมประชาชนในชุมชนด้วยการสร้างโครงการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้แก่ประชาชน ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการสาธารณะแก่ประชาชน และเทศบาลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนด้วยวิธีที่แปลกใหม่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน เมื่อนำข้อเสนอแนะจากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางมาพิจารณา เพื่อสะท้อนปัญหาการบริหารงานภาครัฐในหลักความคุ้มค่าของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง พบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการสำรวจข้อมูลอย่างจริงจังก่อนจัดทำโครงการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลมีการสำรวจข้อมูลก่อนจัดทำโครงการที่ประชาชนขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน จึงทำให้เทศบาลสิ้นเปลืองงบประมาณในการบริหารโครงการเหล่านั้น ดังนั้นเทศบาลจึงบริหารงานไม่สอดคล้องกับหลักการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักความคุ้มค่าของสถาบันพระปกเกล้า คือ หลักการประหยัด นอกจากนี้ประชาชนยังต้องการให้เทศบาลมีการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลมีการส่งเสริมประชาชนให้เกิดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจชุมชนน้อย ดังนั้นประชาชนในชุมชนจึงไม่มีศักยภาพในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจกับชุมชนอื่นได้ การบริหารงานของเทศบาลจึงไม่สอดคล้องกับหลักการแข่งขันที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในหลักความคุ้มค่าของสถาบันพระปกเกล้า จากข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าวพบว่า ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในขั้นตอนการบริการสาธารณะของเทศบาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนน้อยไม่เพียงพอต่อการบริการของประชาชนในชุมชน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการบริการของเทศบาล การบริหารงานของเทศบาลจึงไม่สอดคล้องกับหลักการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในหลักความคุ้มค่า คือ หลักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประชาชนต้องการให้เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนด้วยวิธีที่แปลกใหม่ ตามข้อเสนอแนะข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลมีวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนไม่เหมาะสม ไม่เอื้อให้ประชาชนเกิดการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน โดยมีตัวอย่างการให้สัมภาษณ์จากผู้นำชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ดังนี้

“...เทศบาลควรส่งเสริมการอนุรักษ์ควบคู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องขยะกับน้ำเสีย เพราะชุมชนเรามีการขยายตัวมากขึ้น เทศบาลควรมีการลงพื้นที่ลักษณะเอาหน้ารอด เทศบาล

ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนบางขั้นตอน เช่น ในการทำบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น...”

(ผู้ช่วยใหญ่บ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 1. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรมีโครงการที่สร้างรายได้ ส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ค้าขายแก่ประชาชน ควรมีการนำเครื่องมือที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาให้บริการสาธารณะเป็นของตัวเอง เพราะตามที่ผมเคยพบมา เทศบาลจะมีการยืมเครื่องมือจากหน่วยงานภาครัฐอื่นมาใช้ในงานบริการสาธารณะ เทศบาลไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัยเป็นของตนเองในการบริการสาธารณะบางอย่าง เช่น เครื่องสูบน้ำ รถดับเพลิง มีการยืมจากหน่วยงานภาครัฐใกล้เคียงมาใช้ คือ เทศบาลขามเรียงและมหาวิทยาลัยมหาสารคาม...”

(ผู้นำกลุ่มเกษตรกรบ้านท่าขอนยาง หมู่ที่ 2. 5 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรเพิ่มการส่งเสริมกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในชุมชนให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด เทศบาลควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความสะดวกและประหยัดในการเดินทาง เช่น เรื่อง การทำบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน การย้ายเข้า-ย้ายออก เทศบาลควรมีเครื่องมือที่ทันสมัยเป็นของตนเองเข้ามาใช้ในหน่วยงาน...”

(ประธานชุมชนบ้านท่าขอนยางหมู่ที่ 2. 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

“...เทศบาลควรส่งเสริมกิจกรรมให้ประชาชนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในการปลูกต้นไม้ เพราะพื้นที่มีอากาศร้อน เทศบาลควรมีการลงพื้นที่สำรวจปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เทศบาลควรยกเลิบบางขั้นตอนให้เกิดความรวดเร็วในการบริการประชาชน...”

(นางชมพู่ (นามสมมุติ). 4 มิถุนายน 2562 : สัมภาษณ์)

4.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

4.3.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. หลักนิติธรรม พบว่า พนักงานเทศบาลยึดหลักการดำเนินงานภายใต้กฎหมาย และระเบียบในการปฏิบัติงาน โดยมีการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการบริหารงานให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานในกฎหมายหลัก และกฎเกณฑ์ในกฎหมายลำดับรองจะต้องไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายหลักที่เป็นกฎหมายลำดับสูงกว่าในการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งเป็น

กฎหมายมีฐานะสูงสุด คือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 13) เทศบาลมีการถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ในระบบการบริหารงาน โดยเฉพาะกรณีที่มีการแก้ไขนโยบายหรือกฎหมายบางฉบับของเทศบาลที่ฝ่ายบริหารเห็นว่า ควรแก้ไขเป็นการเร่งด่วน เพื่อให้นโยบายหรือกฎหมายเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น นโยบายหรือกฎหมายเหล่านี้จึงผูกพันกับการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล และเทศบาลยังมีการออกมาตรการเพื่อควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในการใช้กฎหมายบางฉบับที่จำกัดสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงาน รวมทั้งจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงการบริการสาธารณะของภาครัฐ นอกจากนี้เทศบาลยังมีปัญหาจากการขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานท้องถิ่น จากการถูกกำกับดูแลโดยองค์กรภาครัฐส่วนกลาง ทำให้ไม่สามารถบัญญัติกฎหมายบางฉบับได้เอง ทำให้มีการใช้กฎหมายบางฉบับที่ไม่มีคุณสมบัติรองรับรูปแบบการบริหารงานเทศบาลขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นตนเอง ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย

2. หลักคุณธรรม พบว่า เทศบาลมีการออกมาตรการควบคุม หรือส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้หน่วยงานปลอดจากการทุจริต การทำผิดวินัย และส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้พนักงานเทศบาลยังยึดหลักการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในด้านระบบการทำงานในบางหน่วยงานที่เอื้อต่อการทุจริตในองค์กร พนักงานเทศบาลขาดความเข้มงวดในการใช้มาตรการแก้ไขการทุจริตในองค์กร และพนักงานเทศบาลบางกลุ่มขาดจรรยาบรรณที่พึงประสงค์ อาจทำให้เกิดการคอร์รัปชันในองค์กร

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการปรับปรุงระบบการบริหารงานให้เกิดระบบคุณธรรมในหน่วยงานมากขึ้น ควรเพิ่มมาตรการเข้มงวดในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในองค์กร

3. หลักความโปร่งใส พบว่า เทศบาลมีโครงสร้างของระบบหน่วยงานที่เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการบริหารงานทั้งภายในหน่วยงาน และจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งประชาชนมาตรวจสอบการทำงาน of หน่วยงาน นอกจากนี้เทศบาลยังมีการเปิดเผยระบบงานให้ประชาชน โดยการเผยแพร่ข้อมูลหลายช่องทาง เช่น ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางหนังสือราชการ ทางป้ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาล เป็นต้น แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในด้านระบบการตรวจสอบหน่วยงานไม่เหมาะสมในโครงสร้างของระบบหน่วยงานที่เน้นการตรวจสอบจากหน่วยงาน

ภายนอกน้อย ระบบงานบางหน่วยงานในเทศบาลยังขาดขั้นตอนในการให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบระบบการทำงานทั้งหมดของพนักงานเทศบาล

ข้อเสนอแนะคือ หน่วยงานในเทศบาลควรได้รับการตรวจสอบการทำงานในรูปแบบหมุนเวียนตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกหลายแห่ง และควรมีขั้นตอนที่ชัดเจนแก่ประชาชน ในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการทำงานของพนักงานเทศบาลทุกขั้นตอน

4. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า เทศบาลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมในการบริหารงานของเทศบาล เช่น ในการทำประชาคม การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริการสาธารณะ รวมถึงการสร้างโครงการต่างๆของเทศบาล เป็นต้น ซึ่งต้องผ่านการตัดสินใจร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน รวมถึงภาคเอกชน เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลสามารถตอบสนองความต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ นอกจากนี้เทศบาลยังมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยมีช่องทางต่างๆ เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และประเมินการบริการของพนักงานเทศบาล เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการบริการประชาชนให้มีความเสมอภาคมากขึ้น เป็นต้น เทศบาลมีการสร้างข้อตกลงเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ในลักษณะการทำ MOU เพื่อสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และบรรลุเป้าหมายร่วมกันกับหน่วยงานเหล่านั้น แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในการพัฒนาศักยภาพประชาชน เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในรูปแบบหลากหลาย เช่น การร่วมกิจกรรมทางสังคมสงเคราะห์ การบริการสาธารณะระหว่างเทศบาลกับประชาชน และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการบริหารงานของเทศบาลมากขึ้น

5. หลักการรับผิดชอบ พบว่า เทศบาลมีระบบติดตาม และประเมินผลงาน โดยมีการกำหนดมาตรฐานในการบริหารงานในหน่วยงาน มีการประเมินผลงานแก่พนักงานเทศบาลตามสายงานผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยงาน และมีการกำกับดูแลการบริหารงานเทศบาลจากหน่วยงานอื่นทุกปี โดยมีการใช้ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการประเมินการบริหารงานของเทศบาล นอกจากนี้เทศบาลยังมีมาตรการจัดการกับผู้ที่ไม่มีผลงาน และมีการร่วมรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานที่ประชาชนได้รับผลกระทบ โดยมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานอื่น โดยมีการสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน รวมทั้งบางหน่วยงานในเทศบาลมีแผนสำรองในการปฏิบัติงาน แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหา ขาดการวางแผนและเป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน รวมทั้งมีการติดตาม และประเมินผลการทำงานพนักงานเทศบาลที่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งมีผลให้การดำเนินงานของพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงานไม่ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว เพราะขาดการตรวจสอบผลปฏิบัติงานจาก

หน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เทศบาลเกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงานของพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการเพิ่มศูนย์บริการ หรือศูนย์ช่วยเหลือประชาชนมากขึ้น และเทศบาลควรมีรูปแบบการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลอย่างหลากหลาย เช่น แอปพลิเคชันต่างๆ เป็นต้น

6. หลักความคุ้มค่า พบว่า ในหน่วยงานต่างๆ ในเทศบาลมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน คือ โปรแกรมต่าง ๆ ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน โครงการต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า บางโปรแกรมสามารถตรวจสอบการจัดสรรงบประมาณในบางหน่วยงาน นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน เพื่อนำมาวางแผนปรับปรุงการใช้ทรัพยากรในหน่วยงาน เพื่อพัฒนาการบริการ และเพิ่มศักยภาพให้หน่วยงานมีความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรอื่นๆ ได้ ในแต่ละหน่วยงานยังมีวิธีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบแตกต่างกันไปตามหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่าย แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในเรื่อง ผลตอบแทนในการทำงานของพนักงานเทศบาลไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่พนักงานเทศบาล รับผิดชอบ มีการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและประชาชน หน่วยงานในเทศบาลมีปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรมนุษย์ไม่มีประสิทธิภาพในการวางอัตรากำลังคนของพนักงานเทศบาลให้เหมาะสมกับปริมาณงาน พนักงานเทศบาลบางคนขาดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องมือที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานได้ และบางหน่วยงานในเทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยี หรือเครื่องมือที่มีความทันสมัยเข้ามาใช้ในการทำงานในองค์กร โดยขาดการวางแผนในการจัดสรรทรัพยากร

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการปรับปรุงค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับจำนวนปริมาณงานที่พนักงานเทศบาลรับผิดชอบ เทศบาลควรมีการวางแผนอัตรากำลังคนให้เหมาะสมกับปริมาณงานในแต่ละหน่วยงาน ควรมีการพัฒนาพนักงานเทศบาลให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ควรมีการวางแผนจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานและจำนวนพนักงานเทศบาลในแต่ละหน่วยงาน และควรมีการวางแผนก่อนจัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการต่าง ๆ

4.3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. หลักนิติธรรม พบว่า ก่อนมีการออกนโยบาย หรือออกกฎหมายของเทศบาล เทศบาลไม่เชิญประชาชนทั่วไปเข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล

ประชาชนมีสิทธิในการร่วมรับฟังความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว เว้นแต่บางเรื่องเท่านั้นที่ให้สิทธิประชาชนแสดงความคิดเห็นได้ กฎหมายเทศบาลเข้าใจง่าย มีขั้นตอนการบริการประชาชนไม่ยุ่งยาก เทศบาลให้เสรีภาพประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบาย กฎหมายของเทศบาล โดยประชาชนไม่ถูกดำเนินคดีทางกฎหมายแต่อย่างใด มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของเทศบาลได้ เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายเทศบาลอย่างทั่วถึง และเทศบาลขาดการออกมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนที่อาจสร้างปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการออกกฎหมายควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชนที่อาจจะสร้างปัญหาสาธารณสุขให้คนในชุมชน เช่น ควบคุมการทิ้งขยะของคนในชุมชน ควบคุมพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ของคนในชุมชน เป็นต้น และเทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมาย เปิดช่องทางให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล โดยผ่านผู้บริหารคือนายกเทศมนตรีโดยตรง โดยไม่ต้องผ่านตัวแทนประชาชนอย่างสภาท้องถิ่น ควรมีการออกกฎหมายให้ประชาชนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขจากเทศบาล เพื่อครอบคลุมความต้องการของประชาชนในชุมชน

2. หลักคุณธรรม พบว่า พนักงานเทศบาลบริการประชาชนไม่เสมอภาค ประชาชนไม่เคยถูกเรียกสินบนจากพนักงานเทศบาล หน่วยงานในเทศบาลมีขั้นตอนการทำงานที่เอื้อให้เกิดการทุจริต พนักงานเทศบาลบางคนมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับจรรยาบรรณข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของเทศบาลต่ำล่ำท่าขอขมขื่นในการให้บริการประชาชน เทศบาลยังมีมาตรการในการแก้ไขปัญหการทุจริตในองค์กรไม่เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือจากประชาชน และไม่มีมาตรการในการแก้ไขปัญหการทุจริตอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตที่ดีของเทศบาล และเทศบาลควรปรับปรุงการบริการประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. หลักความโปร่งใส พบว่า เทศบาลมีช่องทางในการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน และมีการเชิญประชาชนเฉพาะบางกลุ่ม หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล แต่ประชาชนทั่วไปเทศบาลไม่รับเชิญให้เข้าร่วมตรวจสอบ มีการประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานเทศบาลแก่ประชาชน โดยเน้นการส่งหนังสือราชการ เทศบาลยังมี

ขั้นตอนยุ่งยากในการเปิดเผยข้อมูลทางราชการแก่ประชาชนบางเรื่อง เทศบาลผูกขาดการตรวจสอบ การบริหารงานจากประชาชนบางกลุ่ม โครงสร้างของระบบงานเทศบาลไม่มีความชัดเจน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปในชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มผู้มี ส่วนได้เสีย หรือกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ร่วมกันกับเทศบาลโดยตรงเข้ามาร่วมตรวจสอบการบริหารงานใน หน่วยงานเทศบาล ควรมีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของเทศบาลอย่าง ใกล้ชิด และเทศบาลควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการเปิดเผยข้อมูลทางราชการแก่ประชาชน

4. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนบางกลุ่ม เช่น ผู้นำ ชุมชน หรือผู้แทนชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเข้าร่วมเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล เช่น เกี่ยวกับการตัดสินใจ การร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อเข้าประชุมแผนพัฒนาชุมชนจากประชาชน เป็น ต้น พนักงานเทศบาลบางคนไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เทศบาลขาดการพัฒนา ศักยภาพของประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วม และเทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความร่วมมือ ในการพัฒนาชุมชนน้อย

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมกับเทศบาลใน รูปแบบที่หลากหลาย ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และ เทศบาลควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันในภาคประชาชน

5. หลักความรับผิดชอบ พบว่า เทศบาลไม่มีมาตรการรับผิดชอบโครงการต่างๆ ที่ ทางเทศบาลดำเนินงานแก่ประชาชน พนักงานเทศบาลบางคนมีการเกี่ยงความรับผิดชอบ เมื่อ ประชาชนผู้ร้องทุกข์แก้ไขปัญหา เทศบาลมีการเลือกแก้ไขปัญหาที่ประชาชนร้องทุกข์เป็นกรณี ไม่ คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่เข้ามาร้องทุกข์ มีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชน ทราบอย่างสม่ำเสมอ มีช่องทางให้ประชาชนร้องทุกข์หลายช่องทาง ทั้งติดต่อพนักงานเทศบาล โดยตรง หรือทางเว็บไซต์ เทศบาลจะแก้ไขปัญหาให้ประชาชนล่าช้าตามกรณี ถ้าเป็นกรณีประชาชน ร้องทุกข์เรื่องมีผลกระทบกับประชาชนในชุมชนน้อยก็จะแก้ไขปัญหาล่าช้า ถ้าเป็นกรณีกระทบ ประชาชนในชุมชนมากก็จะดำเนินการแก้ไขเร็ว ประชาชนไม่เคยได้รับการเยียวยา เมื่อเกิดปัญหาสา ธารณภัย แต่เทศบาลจะเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหา เทศบาลไม่เคยมีมาตรการรับผิดชอบในลักษณะ ค่าชดเชยแก่ประชาชน เมื่อประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของเทศบาล เทศบาลขาด หลักการติดตามและประเมินผลการทำงานจากผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ เทศบาลขาดลักษณะ วัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อการวางแผนฟื้นฟู เทศบาลขาดการมีเป้าหมายความรับผิดชอบในการ

บริหารงานต่อประชาชน และการติดตามและประเมินผลการทำงานของเทศบาลยังไม่เป็นที่เชื่อถือ และยอมรับจากประชาชน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีมาตรการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนในการดำเนินโครงการต่างๆ ให้ประชาชนรับรู้อย่างชัดเจน ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนให้เพียงพอ กับการบริการประชาชนในชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการประเมิน และติดตามผลการดำเนินงานของเทศบาล

6. หลักความคุ้มค่า พบว่า เทศบาลมีการดำเนินโครงการที่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์แก่ประชาชน และสิ้นเปลืองงบประมาณ เทศบาลมีโครงการพัฒนาประชาชนในชุมชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับชุมชนอื่นทางด้านเศรษฐกิจน้อย และเทศบาลไม่มีความต่อเนื่องในการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เทศบาลมีการสำรวจข้อมูลก่อนจัดทำโครงการที่ประชาชนขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน เทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนน้อยไม่เพียงพอกับการบริการของประชาชนในชุมชน และเทศบาลมีวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนไม่เหมาะสม ไม่เอื้อให้ประชาชนเกิดการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการลงพื้นที่สำรวจปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างจริงจัง ก่อนที่จะจัดทำโครงการ เทศบาลควรส่งเสริมประชาชนในชุมชนด้วยการสร้างโครงการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้แก่ประชาชน ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชน และเทศบาลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ด้วยวิธีที่แปลกใหม่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีขั้นตอนการนำเสนอ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.3) มีอายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 27.0) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 75.9) รองลงมาปริญญาตรี (ร้อยละ 23.3) และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 0.8) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 69.6) และประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 39.4) รองลงมารับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 22.5)
2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$) เมื่อจำแนกตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกหลัก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.49$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 3.45$) หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 3.44$) หลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{x} = 3.43$) หลักนิติธรรม ($\bar{x} = 3.39$) และหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.32$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะที่สำคัญในหลักนิติธรรม คือ เทศบาลควรมีการชี้แจง หรือให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ ระเบียบต่างๆ ของเทศบาลแก่ประชาชน หลักคุณธรรม คือ เทศบาลควรมีการส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดถือผลประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก หลักความโปร่งใส คือ เทศบาลควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง โดยมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย หลักการมีส่วนร่วม คือ เทศบาลควรเพิ่มช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน หลักความรับผิดชอบต่อ คือ เทศบาลควรดำเนินการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนทันที เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน และหลักความคุ้มค่า คือ เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สรุปผลดังนี้

4.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พนักงานเทศบาลเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. หลักนิติธรรม พบว่า พนักงานเทศบาลยึดหลักการทำงานภายใต้กฎหมาย และระเบียบในการปฏิบัติงาน โดยมีการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการบริหารงานให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานในกฎหมายหลัก และกฎเกณฑ์ในกฎหมายลำดับรองจะต้องไม่ ขัดกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายหลักที่เป็นกฎหมายลำดับสูงกว่าในการบริหารงานของเทศบาล ซึ่งเป็น กฎหมายมีฐานะสูงสุด คือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 13) เทศบาลมีการถ่วงดุล อำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ในระบบการบริหารงาน โดยเฉพะกรณีที่มีการแก้ไขนโยบายหรือกฎหมายบางฉบับของเทศบาลที่ฝ่ายบริหารเห็นว่า ควรแก้ไข เป็นการเร่งด่วน เพื่อให้นโยบายหรือกฎหมายเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น นโยบายหรือ กฎหมายเหล่านี้จึงผูกพันกับการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล และเทศบาลยังมีการออกมาตรการ เพื่อควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในการใช้ กฎหมายบางฉบับที่จำกัดสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงาน รวมทั้งจำกัด

สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงการบริการสาธารณะของภาครัฐ นอกจากนี้เทศบาลยังมีปัญหาจากการขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานท้องถิ่น จากการถูกกำกับดูแลโดยองค์กรภาครัฐส่วนกลาง ทำให้ไม่สามารถบัญญัติกฎหมายบางฉบับได้เอง ทำให้มีการใช้กฎหมายบางฉบับที่ไม่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงานเทศบาลขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นตนเอง ควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ควรปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย

2. หลักคุณธรรม พบว่า เทศบาลมีการออกมาตรการควบคุม หรือส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้หน่วยงานปลอดจากการทุจริต การทำผิดวินัย และส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้พนักงานเทศบาลยังยึดหลักการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในด้านระบบการทำงานในบางหน่วยงานที่เอื้อต่อการทุจริตในองค์กร พนักงานเทศบาลขาดความเข้มงวดในการใช้มาตรการแก้ไขการทุจริตในองค์กร และพนักงานเทศบาลบางกลุ่มขาดจรรยาบรรณที่พึงประสงค์ อาจทำให้เกิดการคอร์รัปชันในองค์กร

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการปรับปรุงระบบการบริหารงานให้เกิดระบบคุณธรรมในหน่วยงานมากขึ้น ควรเพิ่มมาตรการเข้มงวดในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กร

3. หลักความโปร่งใส พบว่า เทศบาลมีโครงสร้างของระบบหน่วยงานที่เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบการบริหารงานทั้งภายในหน่วยงาน และจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งประชาชนมาตรวจสอบการทำงานของหน่วยงาน นอกจากนี้เทศบาลยังมีการเปิดเผยระบบงานให้ประชาชน โดยการเผยแพร่ข้อมูลหลายช่องทาง เช่น ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางหนังสือราชการ ทางป้ายประชาสัมพันธ์ของเทศบาล เป็นต้น แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในด้านระบบการตรวจสอบหน่วยงานไม่เหมาะสมในโครงสร้างของระบบหน่วยงานที่เน้นการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกน้อย ระบบงานบางหน่วยงานในเทศบาลยังขาดขั้นตอนในการให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบระบบการทำงานทั้งหมดของพนักงานเทศบาล

ข้อเสนอแนะคือ หน่วยงานในเทศบาลควรได้รับการตรวจสอบการทำงานในรูปแบบหมุนเวียนตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกหลายแห่ง และควรมีขั้นตอนที่ชัดเจนแก่ประชาชนในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการทำงานของพนักงานเทศบาลทุกขั้นตอน

4. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า เทศบาลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียเข้าร่วมในการบริหารงานของเทศบาล เช่น ในการทำประชาคม การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริการสาธารณะ รวมถึงการสร้างโครงการต่างๆของเทศบาล เป็นต้น ซึ่งต้องผ่านการตัดสินใจร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน รวมถึงภาคเอกชน เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลสามารถตอบสนองความต้องการ และสามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ นอกจากนี้เทศบาลยังมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยมีช่องทางต่างๆ เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และประเมินการบริการของพนักงานเทศบาล เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการบริการประชาชนให้มีความเสมอภาคมากขึ้น เป็นต้น เทศบาลมีการสร้างข้อตกลงเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ในลักษณะการทำ MOU เพื่อสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และบรรลุเป้าหมายร่วมกันกับหน่วยงานเหล่านั้น แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในการพัฒนาศักยภาพประชาชน เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในรูปแบบหลากหลาย เช่น การร่วมกิจกรรมทางสังคมสงเคราะห์ การบริการสาธารณะระหว่างเทศบาลกับประชาชน และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการบริหารงานของเทศบาลมากขึ้น

5. หลักความรับผิดชอบ พบว่า เทศบาลมีระบบติดตาม และประเมินผลงาน โดยมีการกำหนดมาตรฐานในการบริหารงานในหน่วยงาน มีการประเมินผลงานแก่พนักงานเทศบาลตามสายงานผู้บังคับบัญชาในแต่ละหน่วยงาน และมีการกำกับดูแลการบริหารงานเทศบาลจากหน่วยงานอื่นทุกปี โดยมีการใช้ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการประเมินการบริหารงานของเทศบาล นอกจากนี้เทศบาลยังมีมาตรการจัดการกับผู้ที่ไม่มีความรับผิดชอบ และมีการร่วมรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานที่ประชาชนได้รับผลกระทบ โดยมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานอื่น โดยมีการสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน รวมทั้งบางหน่วยงานในเทศบาลมีแผนสำรองในการปฏิบัติงาน แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหา ขาดการวางแผนและเป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการทำงานพนักงานเทศบาลที่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งมีผลให้การดำเนินงานของพนักงาน

เทศบาลในบางหน่วยงานไม่ได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว เพราะขาดการตรวจสอบผลปฏิบัติงานจากหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เทศบาลเกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงานของพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการเพิ่มศูนย์บริการ หรือศูนย์ช่วยเหลือประชาชนมากขึ้น และเทศบาลควรมีรูปแบบการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลอย่างหลากหลาย เช่น แอปพลิเคชันต่างๆ เป็นต้น

6. หลักความคุ้มค่า พบว่า ในหน่วยงานต่างๆ ในเทศบาลมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงาน คือ โปรแกรมต่าง ๆ ที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับแผนงาน โครงการต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า บางโปรแกรมสามารถตรวจสอบการจัดสรรงบประมาณในบางหน่วยงาน นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน เพื่อนำมาวางแผนปรับปรุงการใช้ทรัพยากรในหน่วยงาน เพื่อพัฒนาการบริการ และเพิ่มศักยภาพให้หน่วยงานมีความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรอื่นๆ ได้ ในแต่ละหน่วยงานยังมีวิธีการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นระบบแตกต่างกันไปตามหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่าย แต่เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีปัญหาในเรื่อง ผลตอบแทนในการทำงานของพนักงานเทศบาลไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่พนักงานเทศบาล รับผิดชอบ มีการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและประชาชน พนักงานเทศบาลบางคนขาดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องมือที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานได้ และบางหน่วยงานในเทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยี หรือเครื่องมือที่มีความทันสมัยเข้ามาใช้ในการทำงานในองค์กร โดยขาดการวางแผนในการจัดสรรทรัพยากร

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการปรับปรุงค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับจำนวนปริมาณงานที่พนักงานเทศบาลรับผิดชอบ ควรมีการพัฒนาพนักงานเทศบาลให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ควรมีการวางแผนจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับปริมาณงานและจำนวนพนักงานเทศบาลในแต่ละหน่วยงาน และควรมีการวางแผนก่อนจัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการต่างๆ

4.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. หลักนิติธรรม พบว่า ก่อนมีการออกนโยบาย หรือออกกฎหมายของเทศบาล เทศบาลไม่เชิญประชาชนทั่วไปเข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ประชาชนมีสิทธิในการร่วมรับฟังความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว เว้นแต่บางเรื่องเท่านั้นที่สิทธิประชาชนแสดงความคิดเห็นได้ กฎหมายเทศบาลเข้าใจง่าย มีขั้นตอนการบริการประชาชนไม่ยุ่งยาก เทศบาลให้เสรีภาพประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบาย กฎหมายของเทศบาล โดยประชาชนไม่ถูกดำเนินคดีทางกฎหมายแต่อย่างใด มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของเทศบาลได้ เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย เทศบาลอย่างทั่วถึง และเทศบาลขาดการออกมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนที่อาจสร้างปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการออกกฎหมายควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชน ที่อาจจะสร้างปัญหาสาธารณสุขให้คนในชุมชน เช่น ควบคุมการทิ้งขยะของคนในชุมชน ควบคุมพฤติกรรมการเล่นสัตว์ของคนในชุมชน เป็นต้น และเทศบาลควรมีการปรับปรุงกฎหมาย เปิดช่องทางให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล โดยผ่านผู้บริหารคือนายกเทศมนตรีโดยตรง โดยไม่ต้องผ่านตัวแทนประชาชนอย่างสภาท้องถิ่น ควรมีการออกกฎหมายให้ประชาชนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขจากเทศบาล เพื่อครอบคลุมความต้องการของประชาชนในชุมชน

2. หลักคุณธรรม พบว่า พนักงานเทศบาลบริการประชาชนไม่เสมอภาค ประชาชนไม่เคยถูกเรียกสินบนจากพนักงานเทศบาล หน่วยงานในเทศบาลมีขั้นตอนการทำงานที่เอื้อให้เกิดการทุจริต พนักงานเทศบาลบางคนมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับจรรยาบรรณข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของเทศบาลตำบลท่าขอนยางในการให้บริการประชาชน เทศบาลยังมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กรไม่เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือจากประชาชน และไม่มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตที่ดีของเทศบาล และเทศบาลควรปรับปรุงการบริการประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

3. หลักความโปร่งใส พบว่า เทศบาลมีช่องทางในการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน และมีการเชิญประชาชนเฉพาะบางกลุ่ม หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล แต่ประชาชนทั่วไปเทศบาลไม่รับเชิญให้เข้าร่วมตรวจสอบ มีการประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานเทศบาลแก่ประชาชน โดยเน้นการส่งหนังสือราชการ เทศบาลยังมีขั้นตอนยุ่งยากในการเปิดเผยข้อมูลทางราชการแก่ประชาชนบางเรื่อง เทศบาลผูกขาดการตรวจสอบการบริหารงานจากประชาชนบางกลุ่ม โครงสร้างของระบบงานเทศบาลขาดความชัดเจน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปในชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย หรือกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ร่วมกันกับเทศบาลโดยตรงเข้ามาร่วมตรวจสอบการบริหารงานในหน่วยงานเทศบาล ควรมีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของเทศบาลอย่างใกล้ชิด และเทศบาลควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการเปิดเผยข้อมูลทางราชการแก่ประชาชน

4. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนบางกลุ่ม เช่น ผู้นำชุมชน หรือผู้แทนชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเข้าร่วมเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล เช่น เกี่ยวกับการตัดสินใจ การร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อเข้าประชุมแผนพัฒนาชุมชนจากประชาชน เป็นต้น พนักงานเทศบาลบางคนไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เทศบาลขาดการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วม และเทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนน้อย

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมกับเทศบาลในรูปแบบที่หลากหลาย ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และเทศบาลควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันในภาคประชาชน

5. หลักความรับผิดชอบ พบว่า เทศบาลไม่มีมาตรการรับผิดชอบโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลดำเนินงานแก่ประชาชน พนักงานเทศบาลบางคนมีการเกี่ยงความรับผิดชอบ เมื่อ

ประชาชนผู้ร้องทุกข์แก้ไขปัญหา เทศบาลมีการเลือกแก้ไขปัญหาที่ประชาชนร้องทุกข์เป็นกรณี ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่เข้ามาร้องทุกข์ มีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ มีช่องทางให้ประชาชนร้องทุกข์หลายช่องทาง ทั้งติดต่อพนักงานเทศบาลโดยตรง หรือทางเว็บไซต์ เทศบาลจะแก้ไขปัญหาก็ประชาชนล่าช้าตามกรณี ถ้าเป็นกรณีประชาชนร้องทุกข์เรื่องมีผลกระทบต่อประชาชนในชุมชนน้อยก็จะแก้ไขปัญหาล่าช้า ถ้าเป็นกรณีกระทบประชาชนในชุมชนมากก็จะดำเนินการแก้ไขเร็ว ประชาชนไม่เคยได้รับการเยียวยา เมื่อเกิดปัญหาสาธารณสุขภัย แต่เทศบาลจะเข้าร่วมแก้ไขปัญหา เทศบาลไม่เคยมีมาตรการรับผิดชอบในลักษณะค่าชดเชยแก่ประชาชน เมื่อประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของเทศบาล เทศบาลขาดหลักการติดตามและประเมินผลการทำงานจากผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ เทศบาลขาดลักษณะวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อการวางแผนฟื้นฟู เทศบาลขาดการมีเป้าหมายความรับผิดชอบต่อการบริหารงานต่อประชาชน และการติดตามและประเมินผลการทำงานของเทศบาลยังไม่เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากประชาชน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีมาตรการรับผิดชอบต่อแก้ไขปัญหแก่ประชาชนในการดำเนินโครงการต่างๆ ให้ประชาชนรับรู้อย่างชัดเจน ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนให้เพียงพอกับการบริการประชาชนในชุมชนควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานของเทศบาล

6. หลักความคุ้มค่า พบว่า เทศบาลมีการดำเนินโครงการที่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์แก่ประชาชน และสิ้นเปลืองงบประมาณ เทศบาลมีโครงการพัฒนาประชาชนในชุมชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับชุมชนอื่นทางด้านเศรษฐกิจน้อย และเทศบาลไม่มีความต่อเนื่องในการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เทศบาลมีการสำรวจข้อมูลก่อนจัดทำโครงการที่ประชาชนขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน เทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนน้อยไม่เพียงพอกับการบริการของประชาชนในชุมชน และเทศบาลมีวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนไม่เหมาะสม ไม่เอื้อให้ประชาชนเกิดการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะคือ เทศบาลควรมีการลงพื้นที่สำรวจปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างจริงจังก่อนที่จะจัดทำโครงการ เทศบาลควรส่งเสริมประชาชนในชุมชนด้วยการสร้างโครงการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้แก่ประชาชน ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการ

สาธารณะแก่ประชาชน และเทศบาลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนด้วยวิธีที่แปลกใหม่มีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีข้อบัญญัติของเทศบาลที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นที่ยอมรับของประชาชน และพร้อมใจกันปฏิบัติตาม พนักงานเทศบาลบริหารงานโดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เทศบาลมีช่องทางรับฟังข้อคิดเห็นข้อร้องเรียนจากประชาชนอย่างชัดเจน เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น เทศบาลได้ทำการแก้ไขปัญหาและทำตามข้อเสนอของประชาชน เทศบาลมีการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระทรงฤทธิ์ จงเจริญพันธุ์, 2555, pp. 77–79) ศึกษาการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสีชมภู จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล และขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติงานภายใต้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีข้อบัญญัติมีความชัดเจน ประชาชนมีความเข้าใจ ข้อบัญญัติเป็นที่ยอมรับของประชาชนและพร้อมใจกันปฏิบัติตาม ผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลบริหารงานโดยยึดถือประโยชน์ประชาชนเป็นหลัก องค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาเสนอปัญหาความต้องการ มีความสนใจและเอาใจใส่ในปัญหาต่างๆ ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน แล้วรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นโดยเร็ว และมีการรณรงค์ให้ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยกันรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ตามที่ทบทวนบริบทของเทศบาลตำบลท่าขอนยางและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสีชมภู พบว่ามีความใกล้เคียงกันทั้งรูปแบบ โครงสร้าง และมีการบริหารงานคล้ายคลึงกัน และเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ปกครองระดับท้องถิ่น ซึ่งตามที่ได้ทบทวนแนวคิดของ (โกวิทย์ กังสนันท์, 2552, pp. 32–33) ได้อธิบายถึงกรอบแนวคิดรูปแบบธรรมาภิบาลภาครัฐ ได้ชี้ให้เห็นว่า พื้นฐานธรรมาภิบาลภาครัฐมี

ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบเหล่านี้คือ (1) บริบท / โลก /ชาติ / วัฒนธรรม (2) ความสนใจทางการเมืองและทางเลือนิติบัญญัติ (3) ระบอบธรรมาภิบาล (4) ยุทธศาสตร์การบริหาร (5) การปฏิบัติงานและผลงาน (6) การประเมินผลทางการเมือง เมื่อพิจารณาจากบริบทของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสีสมพูน จังหวัดขอนแก่น พบว่า เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีองค์ประกอบทั้ง 6 ประการใกล้เคียงกัน จึงเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีรูปแบบธรรมาภิบาลใกล้เคียงกัน ดังนั้นประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารงานภาครัฐทั้งในเทศบาลตำบลท่าขอนยางและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสีสมพูน จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านในระดับไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากกว่าหลักอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลท่าขอนยางให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น

3. ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในหลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหลักอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีระบบบริหารงานภาครัฐที่ไม่ครอบคลุมการตรวจสอบให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับระบบบริหารงานของเทศบาลอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างทั่วถึง และการเผยแพร่ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายโครงการต่างๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ดังข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐในหลักความโปร่งใสของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง คือ เทศบาลควรเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในโครงการต่างๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง โดยมีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาล เช่น การจัดซื้อ-จัดจ้าง การสร้างถนน หรือท่อระบายน้ำ และเทศบาลควรมีขั้นตอนให้ประชาชนสามารถตรวจสอบโครงการต่างๆ ของเทศบาลโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระทรงฤทธิ์ จงเจริญพันธุ์, 2555, pp. 77-91) ศึกษาการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสีสมพูน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข และองค์การบริหารส่วนตำบลซำยาง อำเภอสีสมพูน จังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้านหลักความโปร่งใสต่อองค์การบริหารส่วนตำบลศรีสุข และองค์การบริหารส่วนตำบลซำยาง มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าหลักอื่นๆ

4. พนักงานเทศบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

4.1 หลักนิติธรรม พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐตามหลักนิติธรรม แต่ยังมีปัญหาการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องตามหลักนิติธรรม เนื่องจากเทศบาลมีการใช้กฎหมายบางฉบับที่จำกัดสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเทศบาลในบางหน่วยงาน รวมทั้งจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงการบริการสาธารณะของภาครัฐ นอกจากนี้เทศบาลยังมีปัญหาจากการขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานท้องถิ่น จากการถูกกำกับดูแลโดยองค์กรภาครัฐส่วนกลาง ทำให้ไม่สามารถบัญญัติกฎหมายบางฉบับได้เอง ทำให้มีการใช้กฎหมายบางฉบับที่ไม่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงานเทศบาลขนาดเล็ก จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับรูปแบบการบริหารงานในเทศบาล ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพที่จำกัดในการรับบริการสาธารณะจากเทศบาล และพนักงานเทศบาลถูกจำกัดสิทธิในการปฏิบัติหน้าที่ในบางหน่วยงาน ประชาชนในชุมชนบางกลุ่มขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เทศบาลบังคับใช้

4.2 หลักคุณธรรม พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐตามหลักคุณธรรม แต่ยังมีปัญหาการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องตามหลักคุณธรรม เนื่องจากเทศบาลมีปัญหาในด้านระบบการทำงานในบางหน่วยงานที่เอื้อต่อการทุจริตในองค์กร พนักงานเทศบาลขาดความเข้มงวดในการใช้มาตรการแก้ไขการทุจริตในองค์กร และพนักงานเทศบาลบางกลุ่มขาดจรรยาบรรณที่พึงประสงค์ อาจทำให้เกิดการคอร์รัปชันในองค์กร จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางอาจเกิดการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กร และพนักงานเทศบาลบางกลุ่มขาดจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ(กนิษฐา คำมูลคร, 2559, pp. 91-92) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองอีบุตร อำเภอยักษ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลผ่านการตรวจประเมินหลักคุณธรรม แต่ยังมีพบปัญหาตามเกณฑ์การตรวจประเมินคือ เทศบาลขาดมาตรการบังคับในกรณีมีการฝ่าฝืนจริยธรรม ซึ่งควรมีข้อกำหนดโทษทางวินัย การเกิดข้อโต้แย้ง หรือต้องตีความไม่ชัดเจนของประมวลจริยธรรมในแต่ละหน่วยงาน เช่น การไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ ขาดความสามัคคี การเบียดบังเวลาราชการ เพื่อประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขก่อนการกระทำผิดจะลุกลามเพิ่มระดับความรุนแรงถึงขั้นทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาในประเด็นหลักคุณธรรมมากที่สุด

4.3 หลักความโปร่งใส พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐตามหลักความโปร่งใส แต่ยังมีปัญหาการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องตามหลักความโปร่งใส เนื่องจากเทศบาลมีปัญหาในด้านระบบการตรวจสอบหน่วยงานไม่เหมาะสมในโครงสร้างของระบบหน่วยงานที่เน้นการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกน้อย ระบบงานบางหน่วยงานในเทศบาลยังขาดขั้นตอนใน

การให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบระบบการทำงานทั้งหมดของพนักงานเทศบาล จากปัญหาดังกล่าว จึงทำให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีระบบการบริหารหารงานไม่มีความชัดเจน หน่วยงานภายนอก และจากภาคประชาชนขาดการรับรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลในการบริหารงานของเทศบาล

4.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐ ตามหลักการมีส่วนร่วม แต่ยังมีปัญหาการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องตามหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากเทศบาลมีปัญหาในการพัฒนาศักยภาพประชาชน เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานจากประชาชนในชุมชนหลากหลายกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กนิษฐา คำมูลคร, 2559, pp. 89–93) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองอีบุตร อำเภอยะผิง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลผ่านการตรวจประเมินหลักการมีส่วนร่วม ไม่พบปัญหาตามเกณฑ์การตรวจประเมิน แต่ผู้ศึกษาเห็นว่า การส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเพราะประชาชนยังไม่มีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองรูปแบบเทศบาลมากนัก เรื่องความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับรูปแบบเทศบาลควรจะมีการกระตุ้นให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพให้แก่เทศบาลต่อไป และอาจเป็นเพราะปัจจัยพื้นฐานของบุคคลมีการรับรู้หรือให้ความสนใจในเรื่องต่างๆ แตกต่างกันไป การรับรู้จะเกิดมากขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลในการรับรู้ ได้แก่ ลักษณะของผู้รับรู้ลักษณะของสิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นก่อน ซึ่งเป็นปัญหาในประเด็นการมีส่วนร่วมมากที่สุด

4.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐ ตามหลักความรับผิดชอบ แต่ยังมีปัญหาการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องตามหลักความรับผิดชอบ เนื่องจากเทศบาลมีปัญหาขาดการวางแผนและเป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการทำงานพนักงานเทศบาลที่ไม่สม่ำเสมอ จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาไม่ทั่วถึงประชาชน และมีผลการดำเนินงานบางโครงการของเทศบาลไม่มีประสิทธิภาพ หรือขาดมาตรฐาน

4.6 หลักความคุ้มค่า พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐตามหลักความคุ้มค่า แต่ยังมีปัญหาการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องตามหลักความคุ้มค่า เนื่องจากเทศบาลมีปัญหาเรื่อง ผลตอบแทนในการทำงานของพนักงานเทศบาลไม่เหมาะสมกับปริมาณงานที่พนักงานเทศบาลรับผิดชอบ มีการจัดสรรงบประมาณที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานและประชาชน พนักงานเทศบาลบางคนขาดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องมือที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงานได้ และบางหน่วยงานในเทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยี หรือเครื่องมือที่มีความทันสมัยเข้ามาใช้ในการทำงานในองค์กร โดยขาดการวางแผนใน

การจัดสรรทรัพยากร จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้เทศบาลตำบลท่าขอนยางอาจมีปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์คือ ค่าตอบแทน ซึ่งทำให้กระทบกับปริมาณงานขององค์กรที่พนักงานเทศบาลรับผิดชอบ เทศบาลมีการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงานโครงการมีความสิ้นเปลือง ทำให้องค์กรได้รับผลกระทบด้านการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย และไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน เทศบาลขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ(กนิษฐา คำมูลคร, 2559, pp. 90-94) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองอีบุตร อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลไม่ผ่านการตรวจประเมินหลักความคุ้มค่า 1 เกณฑ์การประเมินพบปัญหาตามเกณฑ์การตรวจประเมิน คือ การปฏิบัติงานของหน่วยงานไม่ประสบความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามแผนงานไม่ถึงร้อยละ 80 ตามเกณฑ์การตรวจประเมินของสถาบันพระปกเกล้า ผู้ศึกษาเห็นว่า สาเหตุของการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ อาจเป็นเพราะด้านงบประมาณ งบประมาณในแต่ละห้วงมีความคลาดเคลื่อนไปจากแผนที่กำหนดไว้ ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผน บุคลากรขาดความตระหนัก ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนที่ยังบกพร่อง ควรส่งเสริมให้เข้าร่วมการอบรมสัมมนาส่งเสริมให้เกิดการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่มากขึ้น

5. ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

5.1 หลักนิติธรรม พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักนิติธรรม เนื่องจากเทศบาลก่อนมีการออกนโยบาย หรือออกกฎหมายของเทศบาล เทศบาลไม่เชิญประชาชนทั่วไปเข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ประชาชนมีสิทธิในการร่วมรับฟังความคิดเห็นเพียงอย่างเดียว เว้นแต่บางเรื่องเท่านั้นที่ให้สิทธิประชาชนแสดงความคิดเห็นได้ เทศบาลมีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในการประชุมสมัยวิสามัญของเทศบาล ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของเทศบาลได้ เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเทศบาลอย่างทั่วถึง และเทศบาลขาดการออกมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในชุมชนที่อาจสร้างปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในชุมชน ประชาชนจึงได้รับผลกระทบในประเด็นดังกล่าว คือ ประชาชนไม่ได้รับการบริการสาธารณสุขจากเทศบาลไม่ครอบคลุมความต้องการของประชาชน ปัญหาในชุมชนที่เกิดจากพฤติกรรมของคนในชุมชนจะเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อ เช่น ปัญหาขยะล้นชุมชนและปัญหาน้ำเน่าเสียในชุมชน เป็นต้น กฎหมายหรือนโยบายบางอย่างของเทศบาล อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชน อาจทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเทศบาลกับประชาชนบางกลุ่ม เพราะขาดการเข้าร่วมในกระบวนการบัญญัติกฎหมายจากประชาชนที่มีหลากหลายกลุ่ม

5.2 หลักคุณธรรม พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักคุณธรรม เนื่องจากพนักงานเทศบาลบริการประชาชนไม่เสมอภาค หน่วยงานในเทศบาลมีขั้นตอนการทำงานที่เอื้อให้เกิดการทุจริต พนักงานเทศบาลบางคนมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับจรรยาบรรณข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของเทศบาลตำบลท่าขอนยาง ในการให้บริการประชาชน เทศบาลยังมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในองค์กรไม่เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือจากประชาชน และไม่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเคร่งครัด ประชาชนจึงได้รับผลกระทบในประเด็นดังกล่าวคือ ประชาชนได้รับผลกระทบในประเด็นดังกล่าวคือ ประชาชนไม่ได้รับการบริการเสมอภาค ประชาชนอาจขาดความศรัทธาและเชื่อถือในการบริหารงานของเทศบาลว่าเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ปลอดการทุจริต ปลอดการทำผิดวินัย และปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณที่พนักงานเทศบาลควรมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดังกล่าวจากการที่พนักงานเทศบาลมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ดังกล่าว

5.3 หลักความโปร่งใส พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักความโปร่งใส เนื่องจากเทศบาลมีการเชิญประชาชนเฉพาะบางกลุ่ม หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล แต่ประชาชนทั่วไปเทศบาลไม่รับเชิญให้เข้าร่วมตรวจสอบ มีการประชาสัมพันธ์และเปิดเผยข้อมูลการบริหารงานเทศบาลแก่ประชาชน โดยเน้นการส่งหนังสือราชการ เทศบาลยังมีขั้นตอนยุ่งยากในการเปิดเผยข้อมูลทางราชการแก่ประชาชนบางเรื่อง เทศบาลผูกขาดการตรวจสอบการบริหารงานจากประชาชนบางกลุ่ม โครงสร้างของระบบงานเทศบาลขาดความชัดเจน ประชาชนจึงได้รับผลกระทบในประเด็นดังกล่าวคือ ประชาชนขาดการรับรู้การรับรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อมูลในการบริหารงานของเทศบาล

5.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนบางกลุ่ม เช่น ผู้นำชุมชน หรือผู้แทนชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล เทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการเข้าร่วมเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล เช่น เกี่ยวกับการตัดสินใจ การร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อเข้าประชุมแผนพัฒนาชุมชนจากประชาชน เป็นต้น พนักงานเทศบาลบางคนไม่ชอบรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เทศบาลขาดการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้เกิดการมีส่วนร่วม และเทศบาลมีการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนน้อย ประชาชนจึงได้รับผลกระทบในประเด็นดังกล่าวคือ ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการบริหารงานของเทศบาลในบางเรื่องที่เทศบาลดำเนินการ เพราะเทศบาลไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และอาจเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเทศบาลกับประชาชนในชุมชน

5.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักความรับผิดชอบ เนื่องจากเทศบาลไม่มีมาตรการรับผิดชอบต่อโครงการต่างๆ ที่

ทางเทศบาลดำเนินงานแก่ประชาชน พนักงานเทศบาลบางคนมีการเกี่ยงความรับผิดชอบ เมื่อประชาชนผู้ร้องทุกข์แก้ไขปัญหา เทศบาลมีการเลือกแก้ไขปัญหาที่ประชาชนร้องทุกข์เป็นกรณี ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่เข้ามาร้องทุกข์ เทศบาลจะแก้ไขปัญหาให้ประชาชนล่าช้าตามกรณี ถ้าเป็นกรณีประชาชนร้องทุกข์เรื่องมีผลกระทบกับประชาชนในชุมชนน้อยก็จะแก้ไขปัญหาล่าช้า ถ้าเป็นกรณีกระทบกับประชาชนในชุมชนมากก็จะดำเนินการแก้ไขเร็ว ประชาชนไม่เคยได้รับการเยียวยา เมื่อเกิดปัญหาสาธารณภัย แต่เทศบาลจะเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหา เทศบาลไม่เคยมีมาตรการรับผิดชอบต่อลักษณะค่าชดเชยแก่ประชาชน เมื่อประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของเทศบาล เทศบาลขาดหลักการติดตามและประเมินผลการทำงานจากผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ เทศบาลขาดลักษณะวัฒนธรรมความรับผิดชอบต่อประชาชนในการวางแผนฟื้นฟู เทศบาลขาดการมีเป้าหมายความรับผิดชอบต่อประชาชน และการติดตามและประเมินผลการทำงานของเทศบาลยังไม่เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากประชาชน ประชาชนจึงได้รับผลกระทบในประเด็นดังกล่าวคือ ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาของเทศบาลที่ล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานในโครงการบางอย่างของเทศบาลที่ขาดมาตรฐานในการติดตาม และประเมินโครงการ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการประเมินผลงานบางโครงการของเทศบาลที่เกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการก่อสร้างถนน โครงการแก้ปัญหารถหรือซ่อมแซมการก่อสร้างต่างๆ ของเทศบาล เป็นต้น

5.6 หลักความคุ้มค่า พบว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักความคุ้มค่า เนื่องจากเทศบาลเทศบาลมีการดำเนินโครงการที่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์แก่ประชาชน และสิ้นเปลืองงบประมาณ เทศบาลมีโครงการพัฒนาประชาชนในชุมชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันกับชุมชนอื่นทางด้านเศรษฐกิจน้อย และเทศบาลไม่มีความต่อเนื่องในการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เทศบาลมีการสำรวจข้อมูลก่อนจัดทำโครงการที่ประชาชนขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน เทศบาลยังมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนน้อยไม่เพียงพอกับการบริการของประชาชนในชุมชน และเทศบาลมีวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนไม่เหมาะสม ไม่เอื้อให้ประชาชนเกิดการรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน ประชาชนจึงได้รับผลกระทบในประเด็นดังกล่าวคือ บางโครงการของเทศบาลสร้างปัญหาให้แก่ประชาชน เช่น โครงการก่อสร้างถนนที่ไม่ได้คุณภาพ ต้องมีการซ่อมแซมบ่อยครั้ง ทำให้เกิดอุบัติเหตุในชุมชนบ่อยครั้ง เป็นต้น การดำเนินงานในโครงการบางอย่างของเทศบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนได้ ประชาชนไม่ได้รับการบริการที่ดีจากเทศบาลในด้านความสะดวกรวดเร็ว เพราะเทศบาลขาดการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการบริการประชาชน ชุมชนขาดศักยภาพในการแข่งขันกับชุมชนอื่นในด้านเศรษฐกิจ ทำให้

ชุมชนในเทศบาลตำบลท่าขอนยางไม่ค่อยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนไม่ได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พนักงานเทศบาล ผู้นำชุมชน และประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขอนยางมีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยพนักงานเทศบาลมีความคิดเห็นว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล แต่ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีข้อจำกัดในการบริหารงานภาครัฐทำให้ไม่สามารถบริหารงานตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนได้ เพราะเทศบาลถูกควบคุมและกำกับจากหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางโดยกระทรวงมหาดไทย ส่วนภูมิภาคจากนายอำเภอ ตลอดจนองค์กรอิสระต่างๆ ที่ก่อตั้งภายใต้อำนาจของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามความคิดเห็นของผู้วิจัยคิดว่า การถูกควบคุมและกำกับดูแลดังกล่าวของเทศบาล เป็นการส่งเสริมให้เทศบาลมีความโปร่งใสในการบริหารงาน แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เทศบาลขาดอิสระในการบริหารงาน เป็นข้อจำกัดด้านอิสระในการบริหารงาน เช่น การใช้กฎหมายบางเรื่องของเทศบาล ต้องใช้กฎหมายของหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางที่มีหน้าที่กำกับดูแลการบริหารงานของเทศบาล ทำให้เทศบาลมีการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินงานในองค์กรและปัญหาในท้องถิ่นตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้เทศบาลตำบลท่าขอนยางยังมีข้อจำกัดด้านปริมาณพนักงานเทศบาล ที่มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่รับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่ และข้อจำกัดด้านงบประมาณ เนื่องจากเทศบาลตำบลท่าขอนยางเป็นเทศบาลขนาดเล็กและเพิ่งถูกยกฐานะในระยะเวลาไม่นาน คือก่อตั้ง เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2551 ซึ่งรวมระยะเวลาก่อตั้งจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 11 ปี จึงต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐส่วนกลางเป็นหลัก เพราะเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงทำให้ผู้นำชุมชนและประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างจากพนักงานเทศบาลว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล เพราะข้อจำกัดดังกล่าวทำให้เทศบาลไม่สามารถบริหารงานตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในชุมชนได้ แต่พนักงานเทศบาลมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้นำชุมชนและประชาชนว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล เพราะพนักงานเทศบาลคิดว่า ข้อจำกัดในการบริหารงานดังกล่าวทำให้พนักงานเทศบาลมีทิศทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบแก่ตนเองและองค์กร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่า หลักธรรมาภิบาลที่หน่วยงานภาครัฐกำหนดเป็นกรอบในการปฏิบัติราชการโดยสำนักนายกรัฐมนตรีที่หน่วยงานภาครัฐยึดเป็นหลักการพื้นฐาน 6 หลัก ไม่เพียงพอต่อความต้องการหรือคาดหวังจากประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นผู้นำชุมชน

และประชาชนจึงมีความคิดเห็นแตกต่างจากพนักงานเทศบาลว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐไม่สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล ในส่วนพนักงานเทศบาลมีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้นำชุมชนและประชาชนว่า เทศบาลตำบลท่าขอนยางมีการบริหารงานภาครัฐสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า พนักงานเทศบาลต้องปฏิบัติงานตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการสร้างระบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจากหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบต่างๆ เช่น กฎหมาย ระเบียบ นโยบาย เป็นต้น มาใช้เป็นหลักการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ จึงทำให้พนักงานเทศบาลเกิดการยอมรับในหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวว่าเป็นหลักการที่เหมาะสมกับรูปแบบการบริหารงานภาครัฐและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ แต่อย่างไรก็ตามเทศบาลตำบลท่าขอนยางควรมีการพัฒนากระบวนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความเหมาะสมกับโครงสร้างหน่วยงาน และบริบทในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาการบริหารงานให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

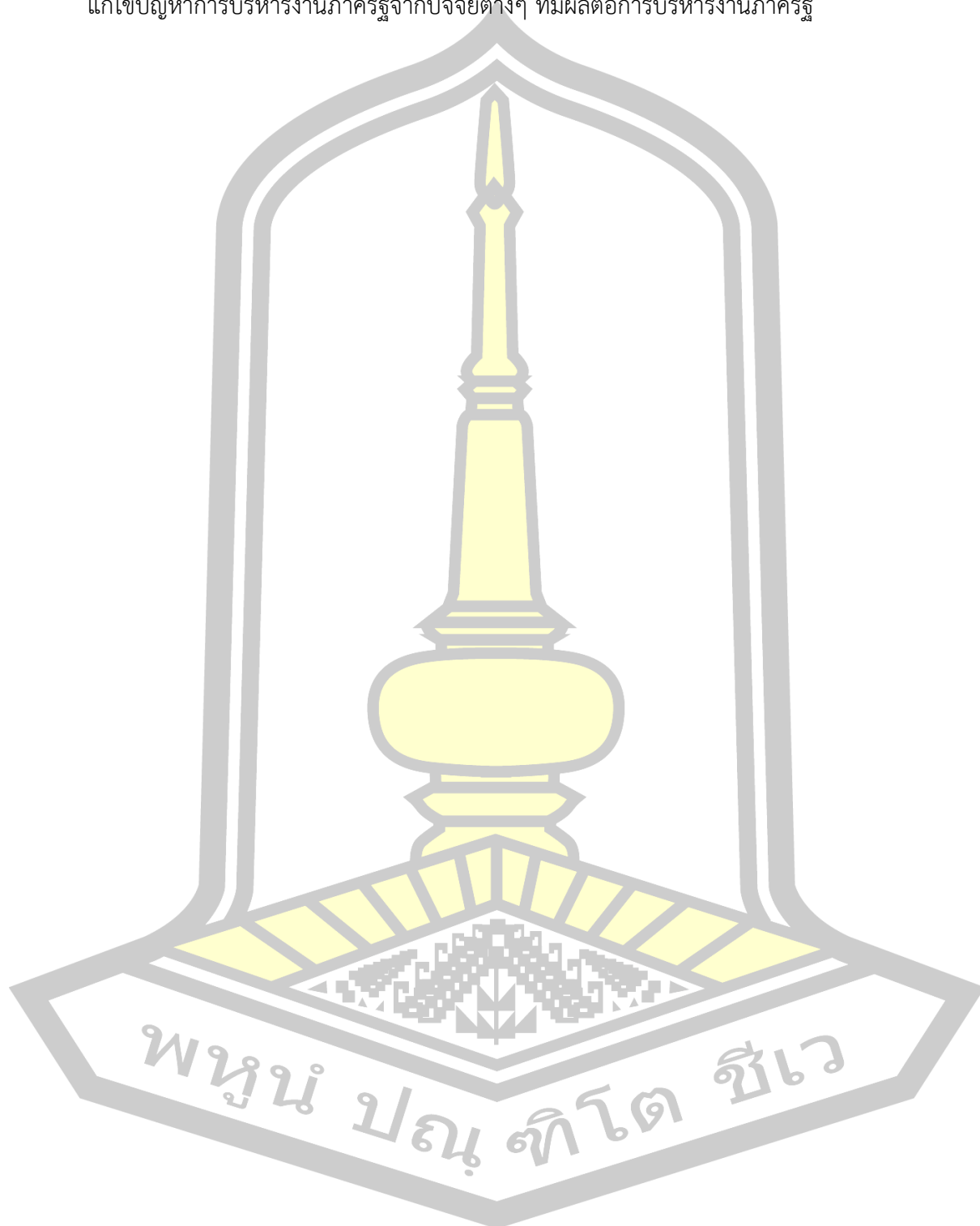
ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ข้อบัญญัติของเทศบาลควรมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณ
 - 1.2 พนักงานเทศบาลควรจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ไม่มีการทุจริต
 - 1.3 เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างทั่วถึง
 - 1.4 เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่น
 - 1.5 เทศบาลควรมีการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนให้ประชาชนทราบ
 - 1.6 เทศบาลควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด
- #### 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐสมัยใหม่ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล โดยการพัฒนาตัวชี้วัดหลักธรรมาภิบาลให้มีความครอบคลุมเหมาะสมกับการบริหารงานภาครัฐในยุคปัจจุบัน
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยในการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ปัจจัยของผู้บริหารในหน่วยงานภาครัฐ ปัจจัยศักยภาพของประชาชน ปัจจัยในกระบวนการติดต่อสื่อสารกับ

ประชาชนมีผลต่อการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลอย่างไร เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการ
แก้ไขปัญหการบริหารงานภาครัฐจากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการบริหารงานภาครัฐ

บรรณานุกรม

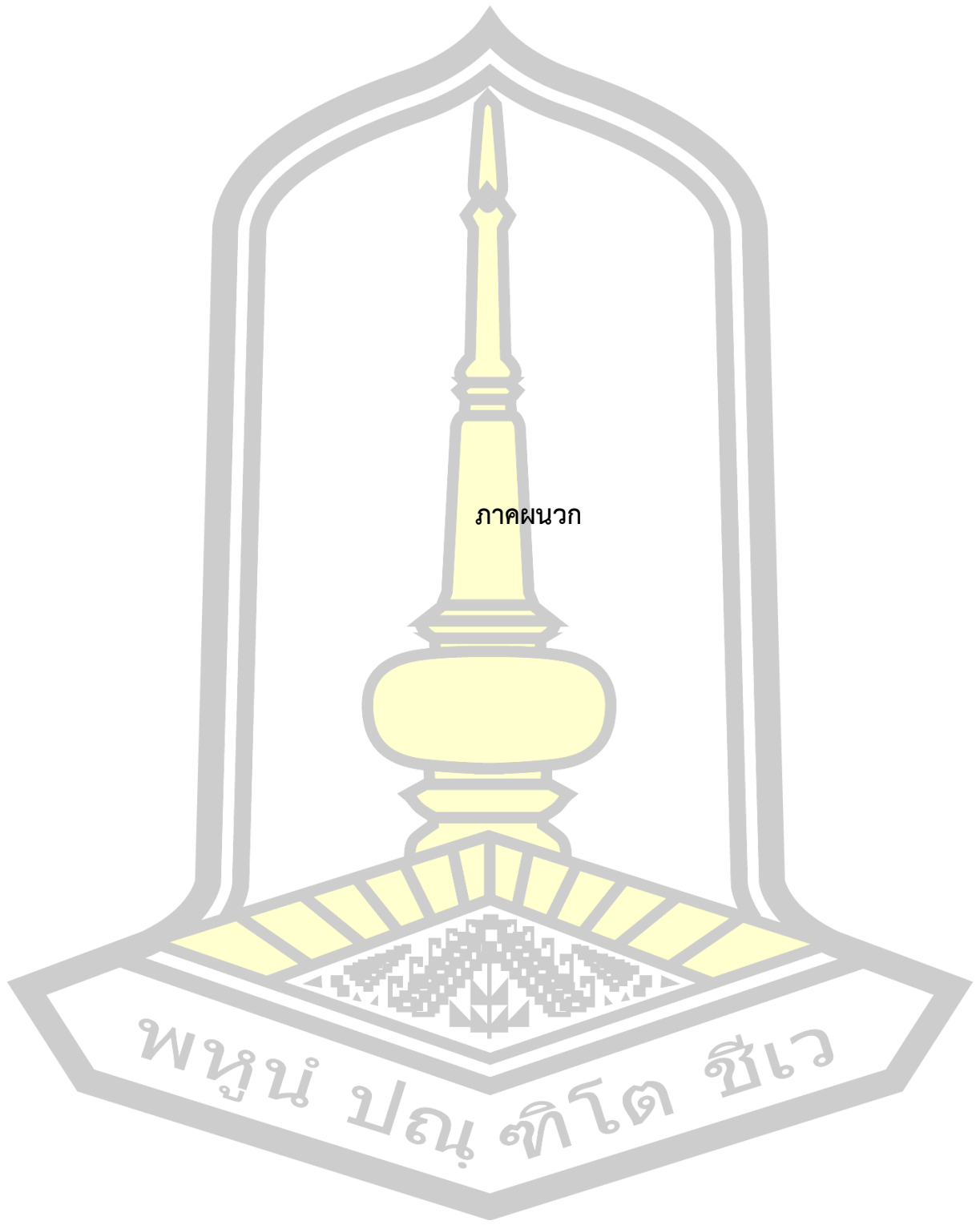

บรรณานุกรม

- กนิษฐา คำมูลคร. (2559). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองอี
บุตร อำเภอยักษ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โกวิทย์ กังสนันท์. (2552). ธรรมาภิบาลภาครัฐ : รากฐานและความท้าทายต่อรัฐ. สถาบัน
พระปกเกล้า., 7(1), 27-38.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2528). รัฐประศาสนศาสตร์เปรียบเทียบ : เครื่องมือในการพัฒนาประเทศ.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2549). ทศวรรษ:ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- เทศบาลตำบลท่าขอนยาง. (2559). แผนพัฒนาสี่ปี(พ.ศ. 2561-2564) เพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงครั้งที่ 1
พ.ศ. 2561. มหาสารคาม : เทศบาลตำบลท่าขอนยาง.
- ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2555). การบริหารราชการไทย = Thai public administration. เชียงใหม่:
คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นัชชา แสนภิรมย์. (2555). การบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การ
บริหารส่วนตำบลแม่ใต้ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ร.ม. มหาสารคาม
: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิภาพร อุดรทิพย์. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอบึง
เมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาล (good governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ:
วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- พระทรงฤทธิ์ จงเจริญพันธุ์. (2555). การบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ร.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระมหาสนอง ปจโจปการี. (2550). ความรู้เบื้องต้นทางการบริหารรัฐกิจ = Introduction to
public administration. นครปฐม: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.

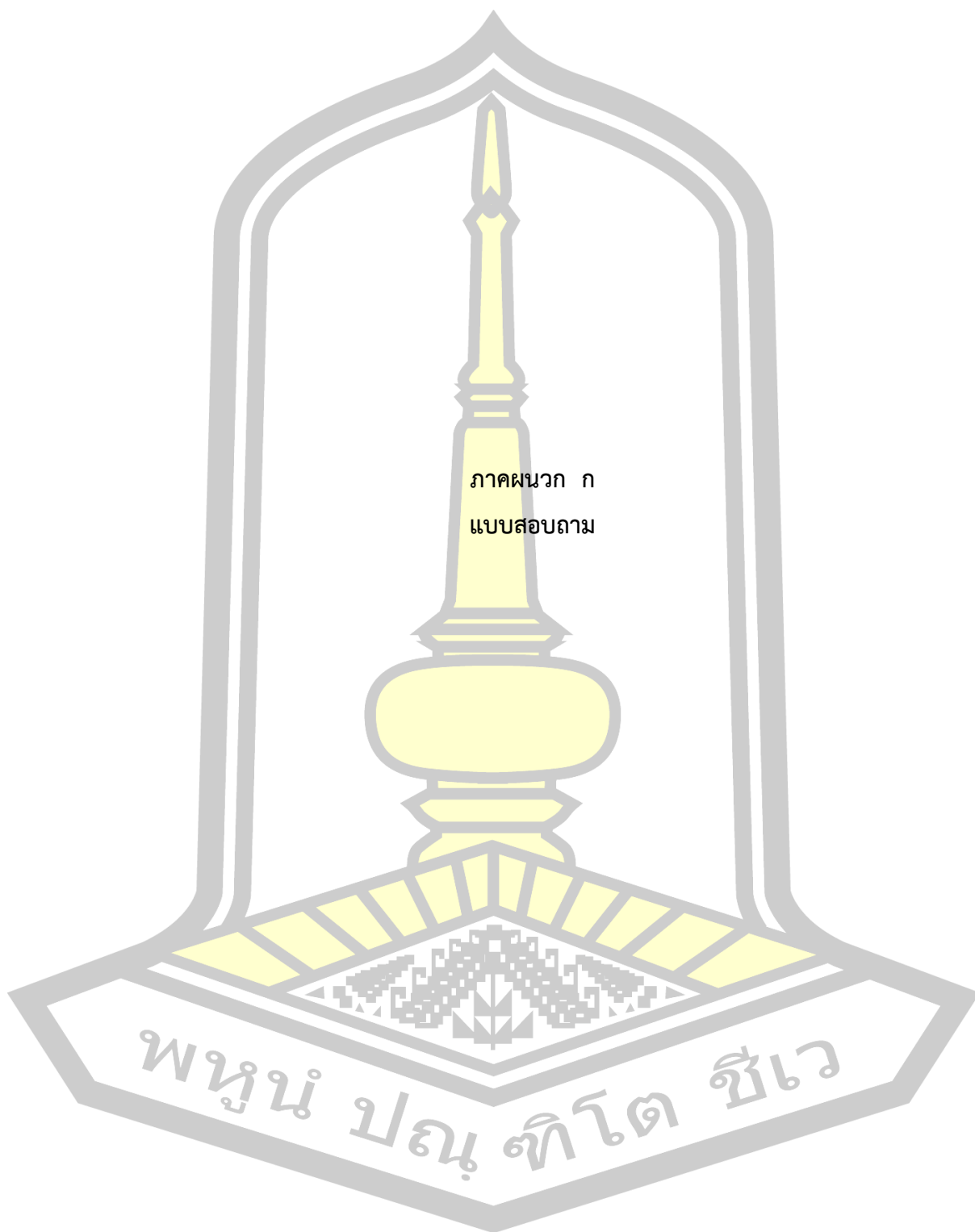
- พุทธานาค ไชยมงคล. (2560). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรี บุญพาณิชย์. (2552). *ธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. *เศรษฐกิจและสังคม*, 46(1), 66–67.
- รัชยา ภัคติจิตต์. (2555). *ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2546). *การบริหารและจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพฯ: พี.เจ. เพลท โพรเซสเซอร์.
- _____ . (2555). *การบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐ*. กรุงเทพฯ: โพรเพช.
- สมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข. (2545). *หลักปฏิบัติงานและความรู้เทศบาล เล่ม 1* ปรับปรุง พ.ศ.2548-2551 *เพื่อความสำเร็จในหน้าที่การงาน* โดยนายสมบูรณ์ เดชสมบูรณ์สุข. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมหาสารคาม. (2561). *เอกสารข้อมูลจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง*. มหาสารคาม : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมหาสารคาม.
- สุนันทา ภูผิวแก้ว. (2553). *การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อิสระ สุวรรณบล. (2519). *ราชการไทย:วิวัฒนาการและการวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: แผนกวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย เลานวิเชียรและประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2528). *การบริหารรัฐกิจ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

พหุ ประจักษ์ ไชย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในการนี้ใคร่ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอในภาพรวมไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาเพียงต้องการข้อมูลมาวิเคราะห์ทางการศึกษาเท่านั้น

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์

นางสาวก้อย ชาเรืองฤทธิ์

นักศึกษาปริญญาโท กลุ่มวิชานโยบายสาธารณะ

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 18 – 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี 51 – 60 ปี
 61 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท 15,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท
 มากกว่า 40,000 บาท
5. อาชีพ เกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป
 ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในเทศบาลตำบลท่า

xonoyang อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความเป็นจริง

ข้อ	การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหารงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักนิติธรรม						
1	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในการกำหนดข้อบัญญัติหรือกฎระเบียบ					
2	ข้อบัญญัติของเทศบาลมีความชัดเจน เข้าใจง่าย เป็นที่ยอมรับของประชาชน และพร้อมใจกันปฏิบัติตาม					
3	เทศบาลมีการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับข้อบัญญัติของเทศบาลแก่ประชาชนเป็นประจำ					
4	ข้อบัญญัติของเทศบาลมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องของการใช้งบประมาณ					
5	นโยบายของเทศบาลได้รับการยอมรับจากประชาชนเป็นอย่างดี					
หลักคุณธรรม						
1	เทศบาลส่งเสริมให้พนักงานเทศบาลมีคุณธรรมจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่					
2	พนักงานเทศบาลปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
3	พนักงานเทศบาลบริหารงานโดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก					
4	พนักงานเทศบาลจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ไม่มีการทุจริต					
5	พนักงานเทศบาลให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค					

ข้อ	การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหารงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักความโปร่งใส						
1	เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ประชาชนทราบและเข้าใจอย่างทั่วถึง					
2	เทศบาลมีการเผยแพร่ข้อมูลรายรับ – รายจ่ายโครงการต่างๆ ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง					
3	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างทั่วถึง					
4	เทศบาลมีช่องทางรับฟังข้อคิดเห็น ข้อร้องเรียนจากประชาชนอย่างชัดเจน					
5	เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ เปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ใน การปฏิบัติงานให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง					
หลักการมีส่วนร่วม						
1	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของท้องถิ่น					
2	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น					
3	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ไขปัญหา การกำหนดนโยบาย แผนงาน และกิจกรรมต่างๆ					
4	เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางในการพัฒนาเทศบาลแก่ฝ่ายบริหารของเทศบาล					

ข้อ	การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหารงาน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	เทศบาลมีการจัดกิจกรรมในการรับฟังการตัดสินใจของประชาชน					
หลักความรับผิดชอบ						
1	เทศบาลรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ					
2	เทศบาลได้ทำการแก้ไขปัญหาและทำตามข้อเสนอของประชาชน					
3	เทศบาลมีความสนใจและเอาใจใส่ปัญหาต่างๆ ที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน และรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างรวดเร็ว					
4	เทศบาลมีการรายงานผล การดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนให้ประชาชนทราบ					
5	ฝ่ายบริหารของเทศบาลมีความรับผิดชอบและวิธีการบริหารงานที่เหมาะสมในการบริหารเทศบาล					
หลักความคุ้มค่า						
1	เทศบาลมีการนำระบบเครือข่ายสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้					
2	เทศบาลมีการรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน					
3	เทศบาลมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด					
4	เทศบาลใช้งบประมาณในการดำเนินงานอย่างถูกต้อง และอย่างคุ้มค่า					
5	เทศบาลมีการจัดทำแผนภูมิ ขั้นตอน และระยะเวลา เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วขึ้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่า
ขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1. หลักนิติธรรม

.....

.....

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

.....

.....

3. หลักความโปร่งใส

.....

.....

.....

4. หลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

5. หลักความรับผิดชอบ

.....

.....

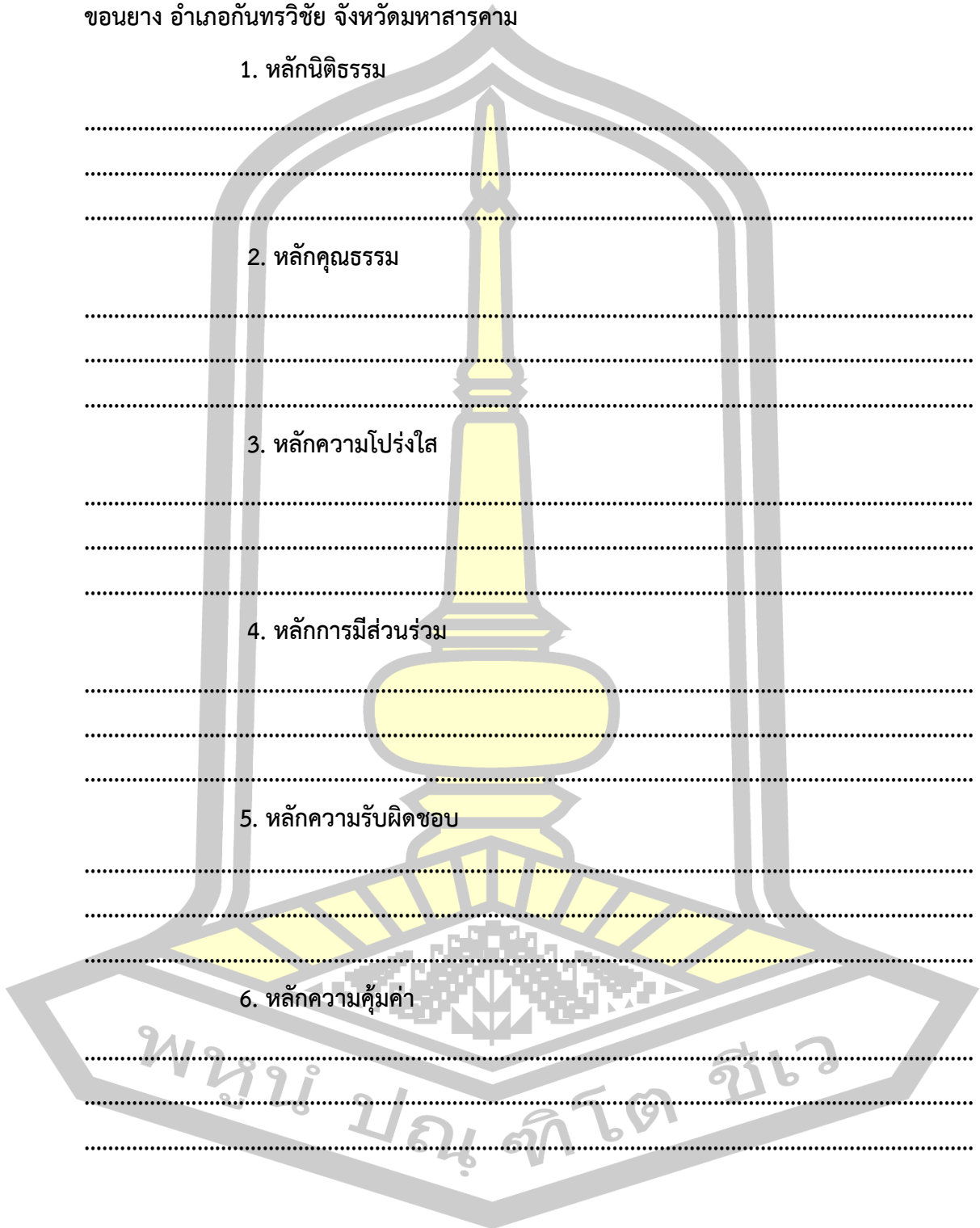
.....

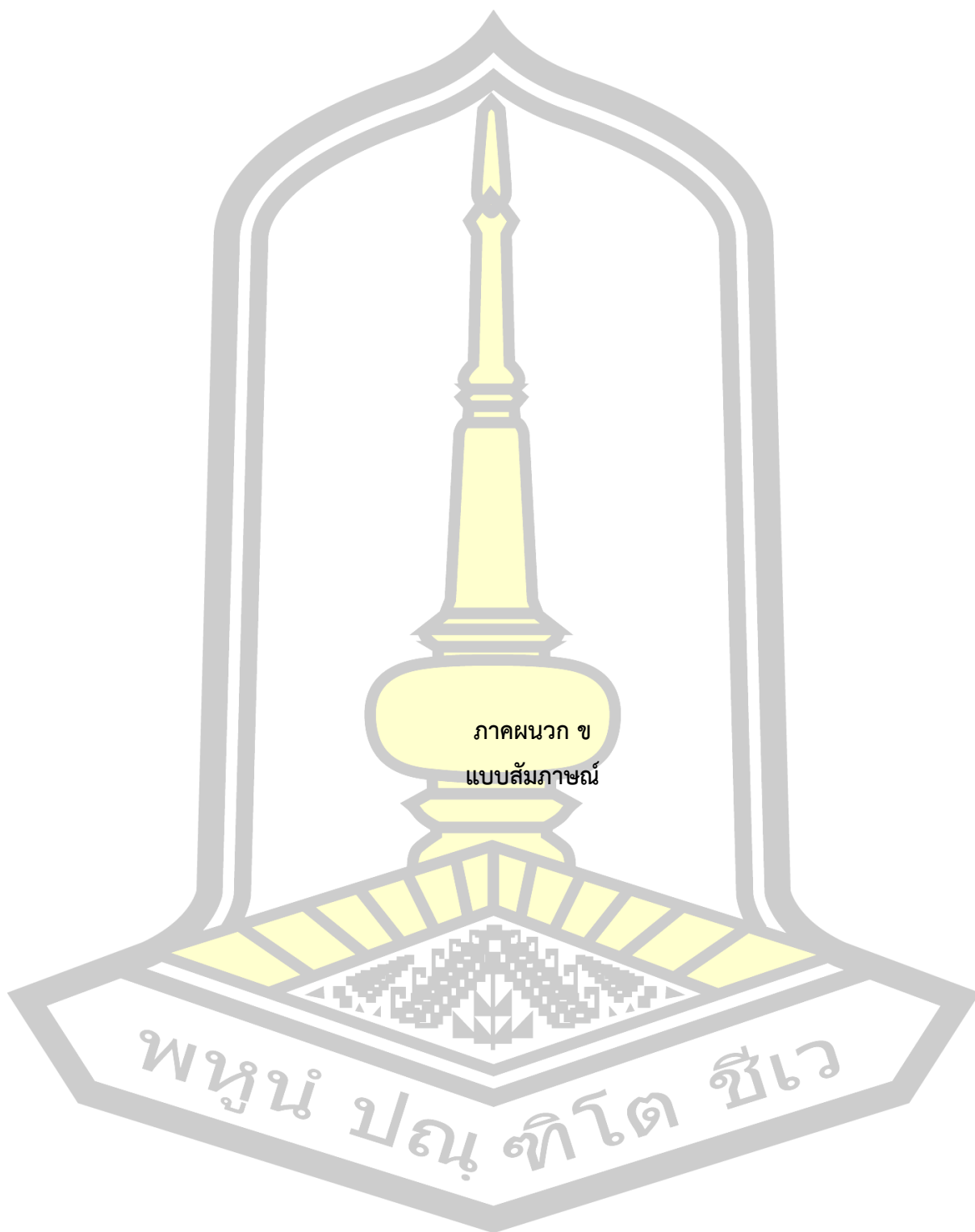
6. หลักความคุ้มค่า

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์

พหุ ประถมศึกษา

แบบสัมภาษณ์

การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

(พนักงานเทศบาล)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ฝ่าย / แผนก.....

1.2 ตำแหน่ง / หน้าที่.....

1.3 ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่.....

ตอนที่ 2 การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1. หลักนิติธรรม

.....

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

.....

3. หลักความโปร่งใส

.....

.....

พูนุ่ ปณุ่ สิโรต สีเว

4. หลักการมีส่วนร่วม

.....
.....

5. หลักความรับผิดชอบ

.....
.....

6. หลักความคุ้มค่า

.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1. หลักนิติธรรม

.....
.....

2. หลักคุณธรรม

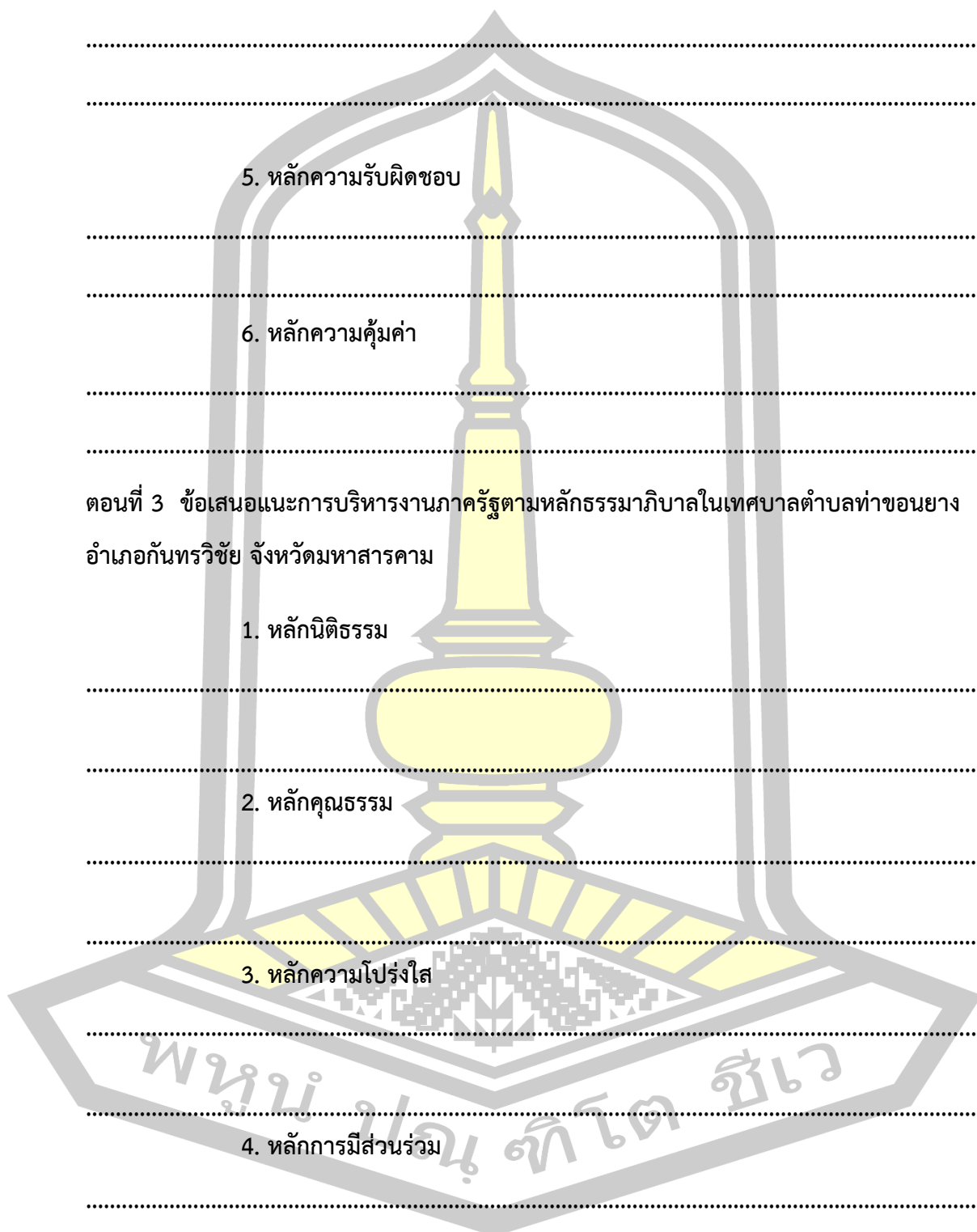
.....
.....

3. หลักความโปร่งใส

.....
.....

4. หลักการมีส่วนร่วม

.....
.....

5. หลักความรับผิดชอบ

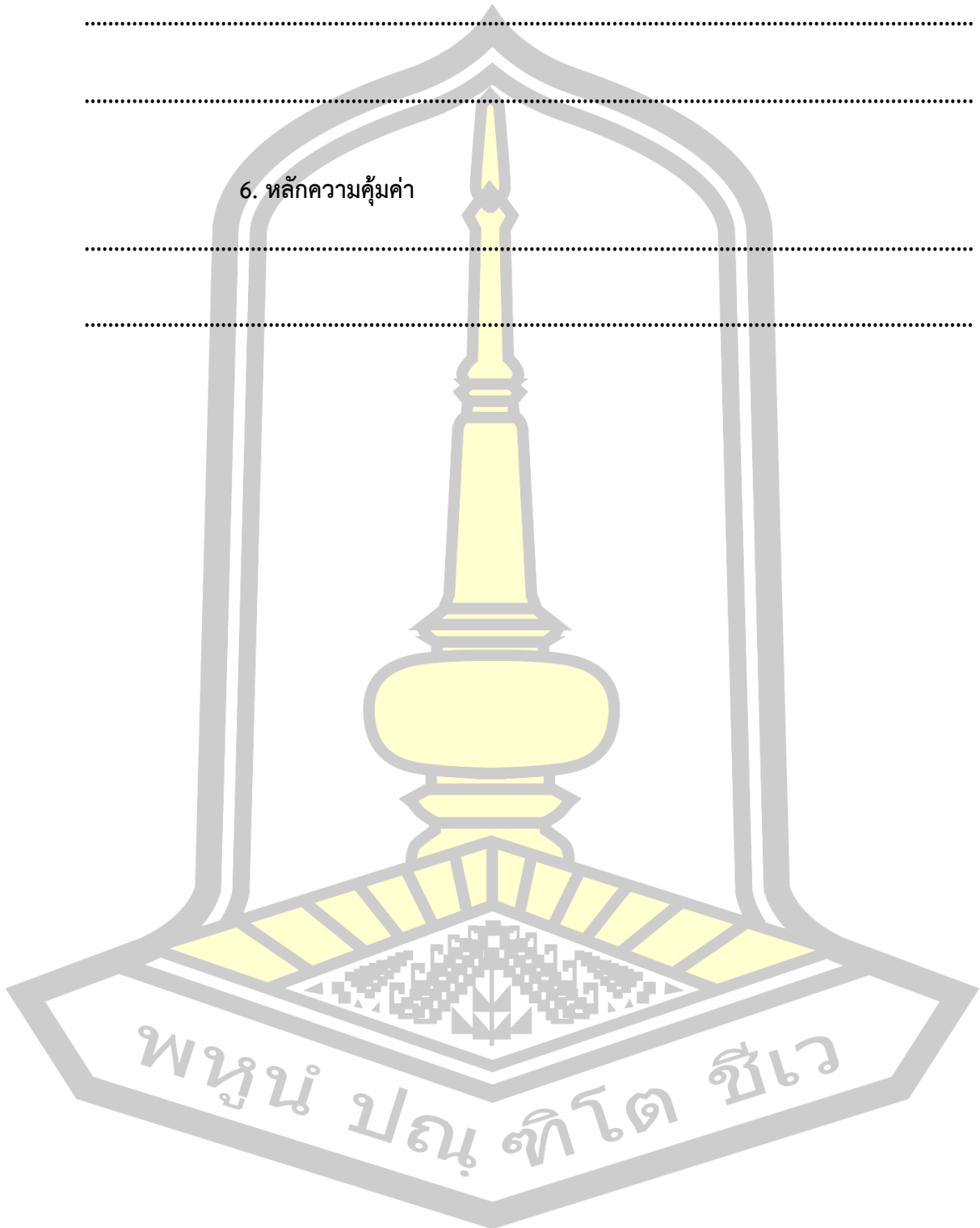
.....

.....

6. หลักความคุ้มค่า

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

(ผู้นำชุมชนและประชาชน)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 สถานภาพ.....

1.2 ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1. หลักนิติธรรม

.....

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

.....

3. หลักความโปร่งใส

.....

.....

4. หลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

5. หลักความรับผิดชอบ

.....

.....

6. หลักความคุ้มค่า

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขนอย
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

1. หลักนิติธรรม

.....

.....

2. หลักคุณธรรม

.....

.....

3. หลักความโปร่งใส

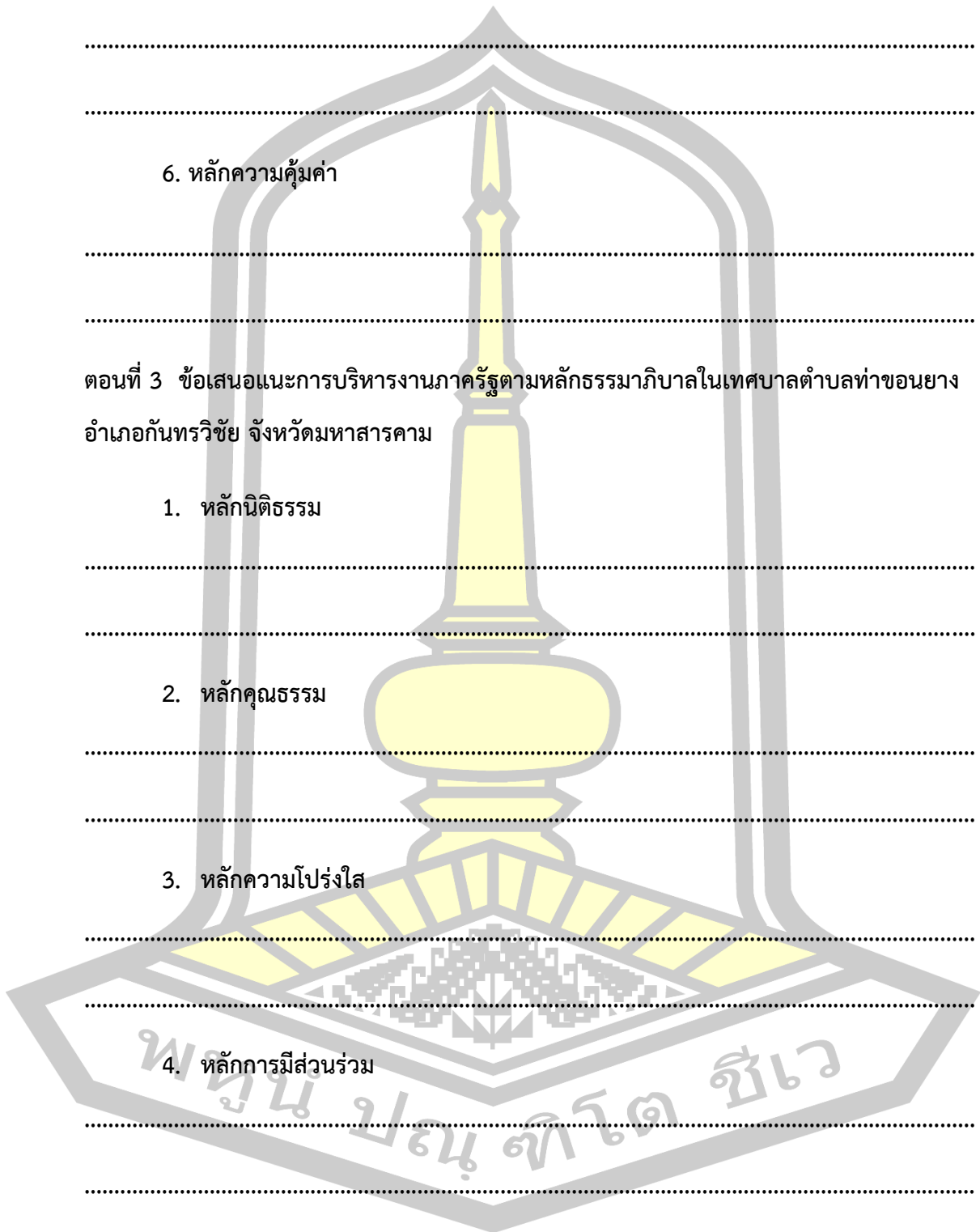
.....

.....

4. หลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

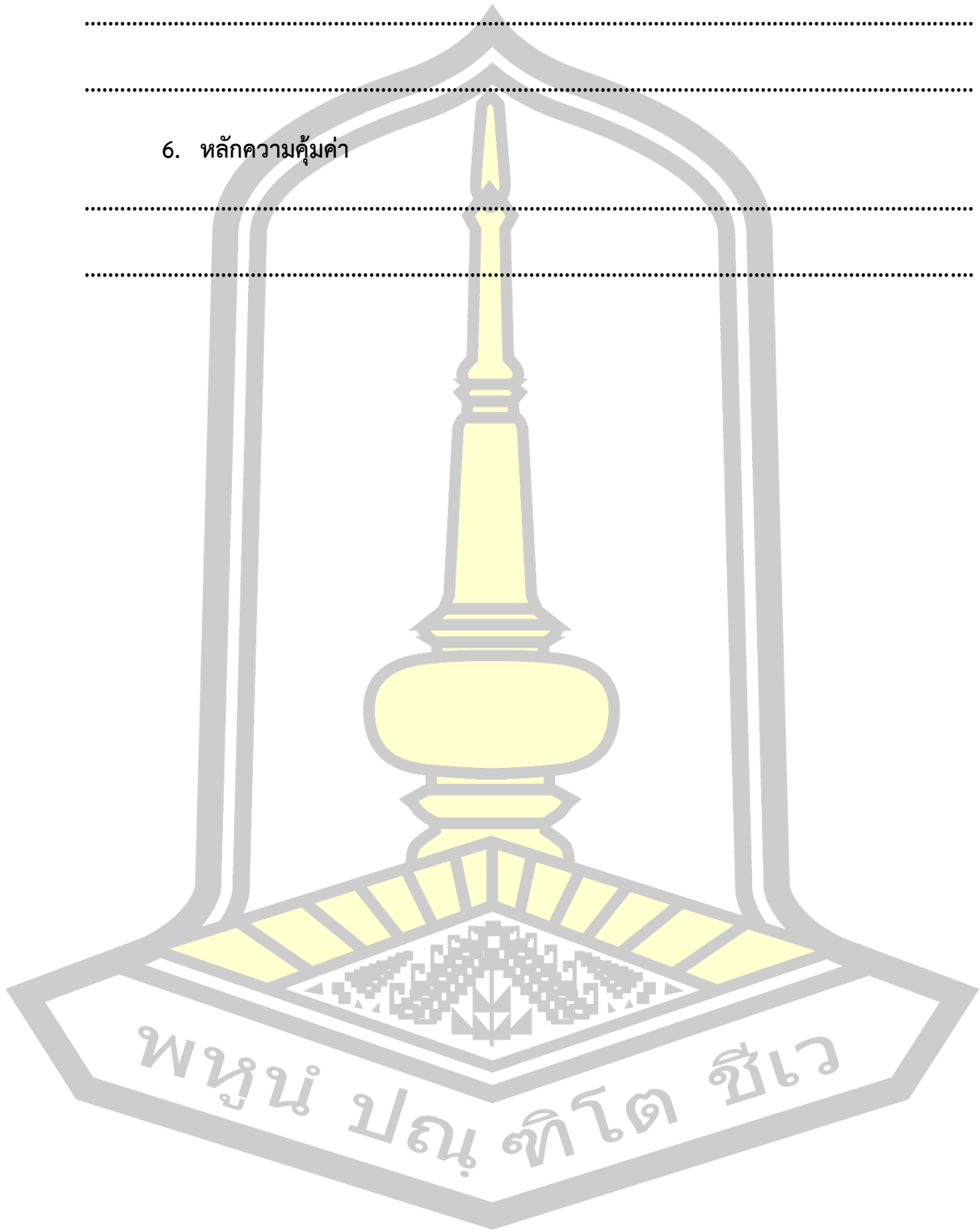

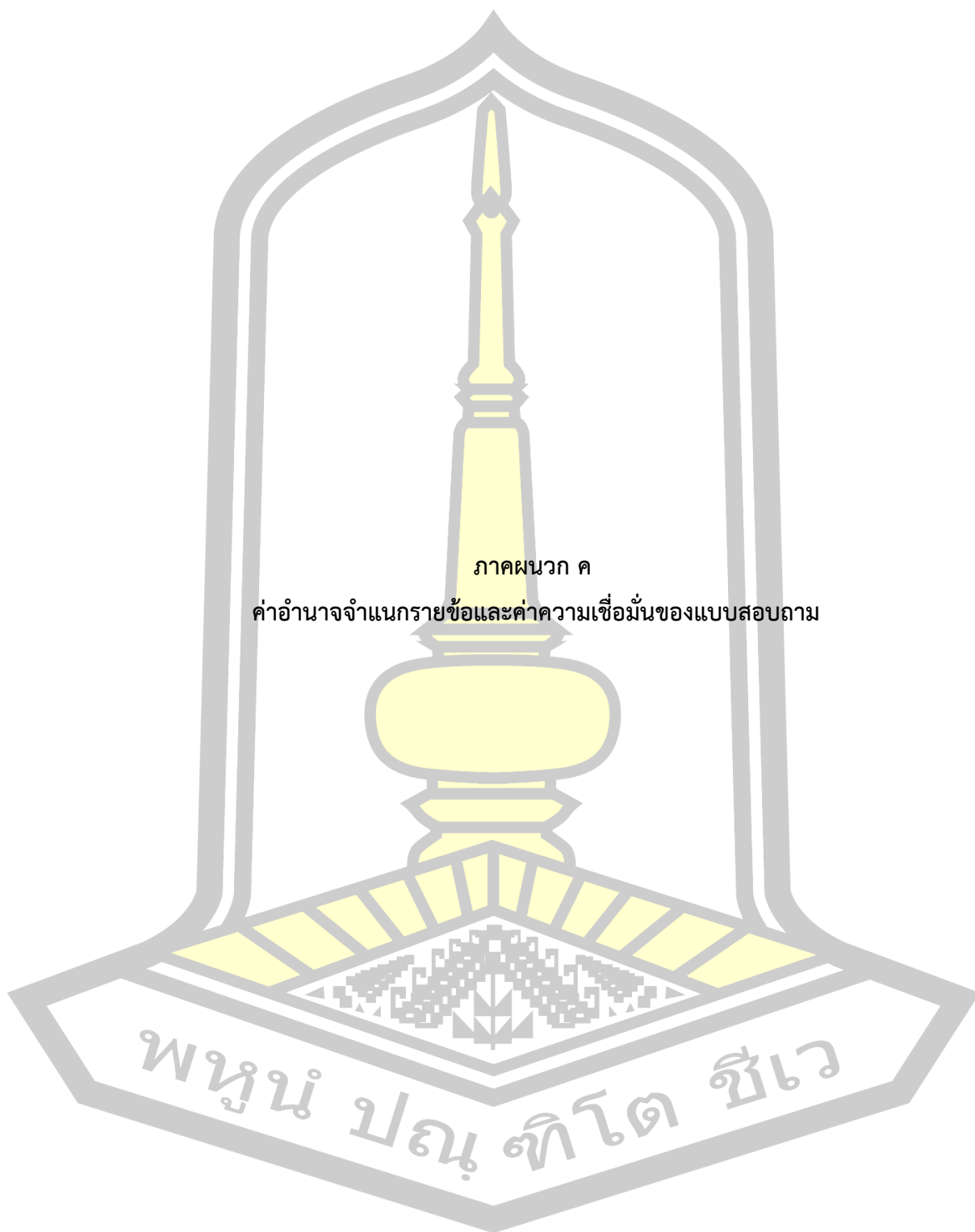
5. หลักความรับผิดชอบ

.....
.....

6. หลักความคุ้มค่า

.....
.....

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

พหุ ประทีป ชัยเว

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A 1.1	115.7800	247.685	.505	.951
A 1.2	115.5200	243.112	.632	.950
A 1.3	115.3600	242.194	.628	.950
A 1.4	115.3400	243.004	.607	.950
A 1.5	115.4400	242.700	.624	.950
A 2.1	115.2800	244.532	.563	.951
A 2.2	115.3000	241.316	.659	.950
A 2.3	115.2400	240.431	.765	.949
A 2.4	115.2600	237.870	.801	.949
A 2.5	115.2800	243.185	.639	.950
A 3.1	115.4200	239.963	.682	.950
A 3.2	115.4400	240.945	.673	.950
A 3.3	115.5800	241.555	.613	.950
A 3.4	115.8600	248.327	.537	.951
A 3.5	115.6600	242.596	.623	.950
A 4.1	115.4000	244.571	.569	.951
A 4.2	115.3400	245.780	.554	.951
A 4.3	115.4200	240.167	.715	.949
A 4.4	115.4000	236.939	.786	.949
A 4.5	115.4000	239.714	.702	.949

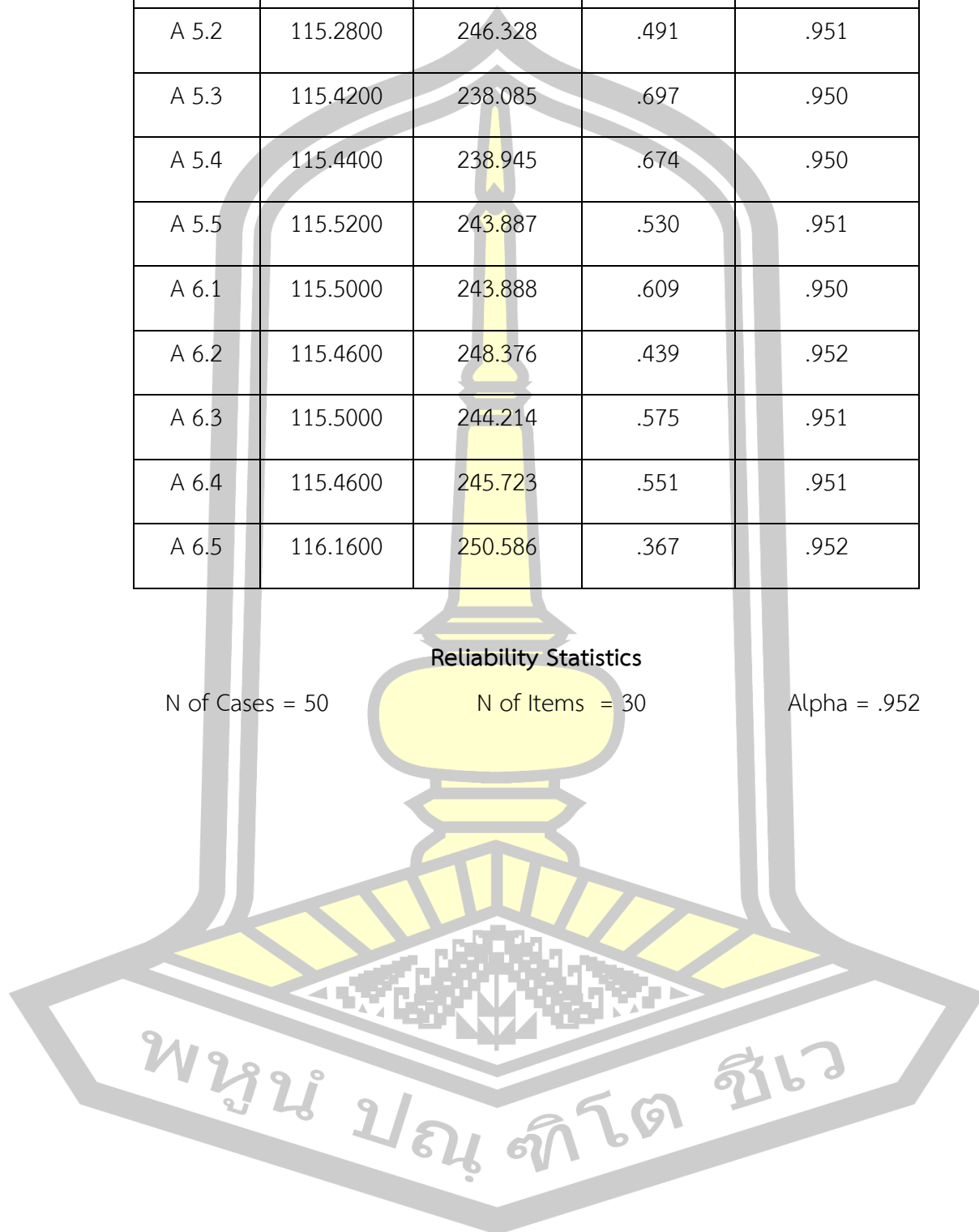
A 5.1	115.3000	242.867	.581	.951
A 5.2	115.2800	246.328	.491	.951
A 5.3	115.4200	238.085	.697	.950
A 5.4	115.4400	238.945	.674	.950
A 5.5	115.5200	243.887	.530	.951
A 6.1	115.5000	243.888	.609	.950
A 6.2	115.4600	248.376	.439	.952
A 6.3	115.5000	244.214	.575	.951
A 6.4	115.4600	245.723	.551	.951
A 6.5	116.1600	250.586	.367	.952

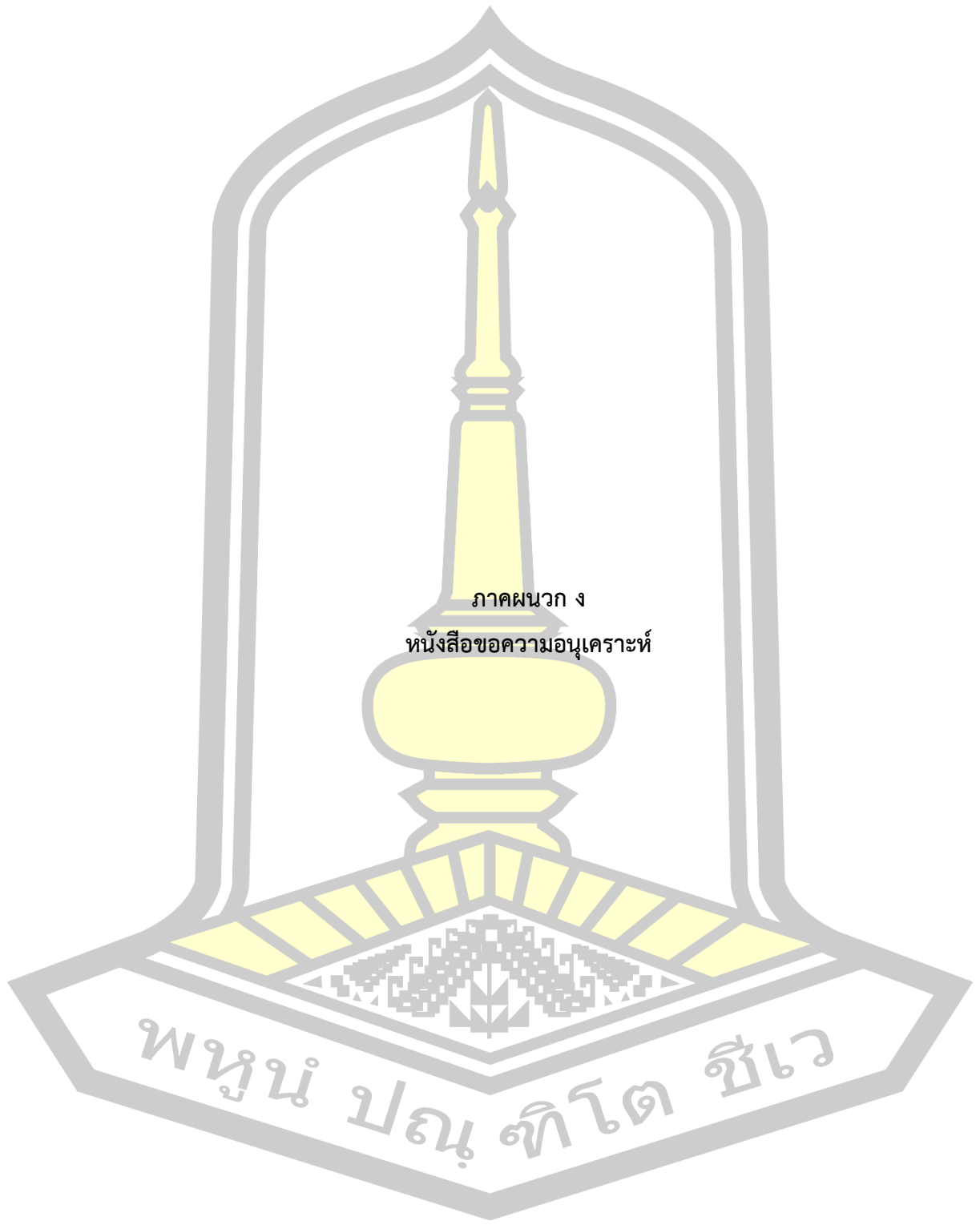
Reliability Statistics

N of Cases = 50

N of Items = 30

Alpha = .952

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

☒ สำนักปลัด ☐ กองคลัง ☐ กองช่าง ☐ กองบริหารแผนฯ ☐ กองการศึกษา ☐ กองสวัสดิการสังคม ☐ กองการพิเศษ	สำนักงานปลัดเทศบาล เลขที่: 190 วันที่: ๕ / ๑๗ / ๖๒ โทร: ๒๐ ๐๕	เทศบาลตำบลท่าขอนยาง เลขรับที่: ๒๖ วันที่: ๕ / ๑๗ / ๖๒ เวลา: ๑๐.๐๐ น.
---	--	---

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 ตำบลสามแเรียง อำเภอกันทรวิชัย
 จังหวัดมหาสารคาม ๔๐๑๕๐

๓๗ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและขอสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการศึกษางานวิทยานิพนธ์

เรียน นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลท่าขอนยาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วย นางสาวก้อย ชาเวียงฤทธิ์ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ (ร.ป.ม.) รหัสนิสิต ๖๐๐๓๓๘๘๑๐๐๒ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ศึกษางานวิจัยเรื่อง "การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในรายวิชา ๓๓๐๖๕๐๑ : วิทยานิพนธ์ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ ส่งกลิ่น เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การเก็บข้อมูลของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้ นางสาวก้อย ชาเวียงฤทธิ์ ส่งพื้นที่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและสัมภาษณ์บุคลากรในสังกัดของท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่แนบมาพร้อมกันเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสังเคราะห์ผลจัดทำรูปเล่มรายงานผลการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

- เพื่อไปศึกษา
- ศึกษา ส.ง.ก.ม.น.ศ.ร.ที่ ๒๖๖
- ก.ว.ร.ล.น.ศ.ร.ที่ ๒๖๖
- ติดต่อที่ราชการ

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิงชาญ จงสมชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

[Signature]

๕๖ ก.พ. ๒๕๖๒

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

โทรสาร/โทรสาร ๐ ๔๓๓๕๕๕๕๕๕

เบอร์โทรศัพท์นิสิต : ๐๔๔ ๓๖๖๑๐๐๖

[Signature]
 ผอ.กองการพิเศษ
 เทศบาลตำบลท่าขอนยาง

ที่ ศธ 0530.19/4๐9

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 ตำบลสามเรียง
 อำเภอกันทรวิชัย
 จังหวัดมหาสารคาม 44150

15 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีรศักดิ์ โททแก้ว ข้าราชการระดับต้น ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ศึกษาศาสตร์มหาสารคาม

ด้วย นางสาวก้อย ชาเรืองฤทธิ์ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชานโยบายสาธารณะ (ร.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่อง "การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. ประโยชน์ สังกุล เป็นประธานควบคุม

ทางวิทยาลัยการเมืองการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี และเพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ วิทยาลัยการเมืองฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คนอง พิณ)

รองคณบดีฯ ฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน
 คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
 นางสาวก้อย ชาเรืองฤทธิ์
 โทรศัพท์ 088-3661006

ที่ ศธ 0530.19/4๐9

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลสามเรียง
อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

15 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ศาสตราจารย์ ดร.เอกกร ธรรมานนท์ อาจารย์ประจำหลักสูตรวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ด้วย นางสาวก้อย ขาเรืองฤทธิ์ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชานโยบาย
สาธารณะ (ร.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาวิทยานิพนธ์
เรื่อง "การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม) โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ สังกัด เป็นประธานควบคุม

ทางวิทยาลัยการเมืองการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี และเพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์
วิทยาลัยการเมืองฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะอง พิณ)

รองคณบดีฯ ฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
นางสาวก้อย ขาเรืองฤทธิ์
โทรศัพท์. 088-3661006

ที่ ศอ 0530.19/409

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลเขมาเมือง
อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

15 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน พงษ์ไชย ประภคณี สำนักส่งเสริมศึกษานานาชาติ (ใช้ชื่อหน่วยงานที่ติดต่อ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ด้วย นางสาวก้อย ชาเวียงฤทธิ์ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชานโยบาย
สาธารณะ (ร.ม.) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาวิทยานิพนธ์
เรื่อง "การบริหารงานภาคีรัฐตามหลักธรรมาภิบาลในเทศบาลตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดูงานหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ ส่งกลิ่น เป็นประธานควบคุม

ทางวิทยาลัยการเมืองการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี และเพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์
วิทยาลัยการเมืองฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ตามแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา มหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์
จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คองซอง พิณ)

รองคณบดีฯ ฝ่ายวิชาการ รักษาการแทน

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
นางสาวก้อย ชาเวียงฤทธิ์
โทรศัพท์, 088-3661006

บุญ ภิโชติ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวก้อย ซาเรืองฤทธิ
วันเกิด	วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1 ซอยจุฑาทงกูร 15 / 6 ถนนจุฑาทงกูร ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2560 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (ร.ป.บ) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (แขนงวิชาการบริหารและการปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนัน ปณฺ ทิโต ชีเว